

Lliçons de comptabilitat financera superior

Ricard Monclús Guitart
Maria Arántzazu Vidal Blasco

Lliçons de comptabilitat financera superior

Edita:
Publicacions URV

1a edició: Juny del 2011
ISBN: 978-84-694-3221-1

Publicacions de la Universitat Rovira i Virgili:
Av. Catalunya, 35 - 43002 Tarragona
Tel. 977 558 474 - Fax: 977 558 393
www.urv.cat/publicacions
publicacions@urv.cat

Aquesta edició està subjecta a una llicència Attribution-NonCommercial-ShareAlike 3.0 Unported de Creative Commons. Per veure'n una còpia, visiteu <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/3.0/> o envieu una carta a Creative Commons, 171 Second Street, Suite 300, San Francisco, California 94105, USA.

¶ Aquesta editorial és membre de la Xarxa Vives i de l'UNE, fet que garanteix la difusió i comercialització de les seves publicacions a escala estatal i internacional.

Lliçons de comptabilitat financera superior

Dr. Ricard Monclús Guitart

Dra. Maria Arántzazu Vidal Blasco

Tarragona, 2011

Índex de continguts

I. PART. DESENVOLUPAMENT DE LES LLIÇONS DE CFS	7
Primera lliçó. Introducció a la comptabilitat de societats	9
Segona lliçó. Constitució de la societat anònima	17
Tercera lliçó. Variacions de capital en la societat anònima	29
Quarta lliçó. Dissolució, liquidació i transformació de la societat anònima	51
Cinquena lliçó. Els comptes anuals de les societats anònimes	61
Sisena lliçó. Aplicació del resultat	77
Setena lliçó. Accions pròpies	95
II. PART. ESQUEMES DE LES LLIÇONS DE CFS	105

I Part

Desenvolupament de les lliçons de CFS

Primera lliçó. Introducció a la comptabilitat de societats

Segona lliçó. Constitució de la societat anònima

Tercera lliçó. Variacions de capital en la societat anònima

Quarta lliçó. Dissolució, liquidació i transformació de la societat anònima

Cinquena lliçó. Els comptes anuals de les societats anònimes

Sisena lliçó. Aplicació del resultat

Setena lliçó. Accions pròpies

Lliçó 1

Introducció a la comptabilitat de societats

«Tots som ignorants.

El que passa és que no tots ignorem les mateixes coses.»

ALBERT EINSTEIN

S'ofereix una visió de les diferents societats mercantils que poden utilitzar-se en el nostre ordenament jurídic, amb les particularitats de cadascuna i els règims legals que les regulen.

1.1 Les societats mercantils

Les societats, d'acord amb si fan o no una activitat empresarial, es classifiquen en mercantils i civils.

Una societat mercantil té per objecte la realització d'actes de comerç, que estan subjectes al dret mercantil, mentre que una societat civil es constitueix sense objecte mercantil. Les societats mercantils estan regulades pel Codi de comerç i altres lleis mercantils, i les societats civils ho estan pel Codi civil i les seves lleis de desenvolupament.

Quan una persona física vol realitzar una activitat empresarial per a la qual no disposa de prou fons, pot recórrer a altres persones que aportin recursos i llavors crearan una societat mercantil.

La creació de la societat mercantil s'ha de fer constar en una escriptura pública i cal que la societat disposi d'uns estatuts que estableixin les seves regles de funcionament. Un cop realitzats aquests tràmits, s'ha d'inscriure al Registre Mercantil.

La inscripció al Registre Mercantil atorga a la societat una personalitat jurídica pròpia i diferent de la dels socis que en formen part. Aquesta societat tindrà un patrimoni propi i existirà una separació de drets i obligacions entre la societat i els seus socis.

La finalitat de la societat és la realització d'una activitat lucrativa que comporti el repartiment de beneficis entre els socis.

L'article 122 del Codi de comerç diu:

Per regla general les societats mercantils es constituïran adoptant alguna de les formes següents:

1. La regular col·lectiva.
2. La comanditària, simple o per accions.
3. L'anònima.
4. La de responsabilitat limitada.

1.1.1 La societat anònima

La regla de forma jurídica el Text refós de la llei de societats de capital, Llei 1/2010, de 2 de juliol (BOE número 161, de 3 de juliol de 2010, amb les rectificacions introduïdes al BOE de 30 d'agost de 2010).

Aquesta llei sorgeix, com s'explica a l'exposició de motius de la mateixa llei, de la necessitat d'unificar en un sol text la normativa mercantil de les societats de capital, que es trobava una mica dispersa.

El capital ha d'estar dividit en accions que s'han d'integrar per les aportacions dels socis, que no han de respondre personalment dels deutes socials.

En la denominació de la societat hi ha de figurar, de forma necessària, l'expressió «societat anònima» o la seva abreviatura, «SA».

Sempre tindrà caràcter mercantil, sigui quin sigui el seu objecte social.

El seu capital social no pot ser inferior a 60.000 €. Ha d'estar totalment subscrit i el desemborsament inicial com a mínim ha de ser del 25% del valor nominal de cada una de les accions (art. 79 TRLSC). En cas que les accions estiguin emeses amb prima d'emissió, aquesta ha d'estar totalment desemborsada en el moment de la subscripció de les accions (art. 298 TRLSC).

Les societats anònimes que tinguin el domicili en territori espanyol seran espanyoles i es regiran pel TRLSC. El domicili s'ha de fixar al lloc on hi hagi el centre efectiu d'administració i direcció o allà on es trobi el principal establiment d'explotació.

Les accions poden estar representades mitjançant títols o amb anotacions en compte i sempre tenen la consideració de valors mobiliaris.

Una societat anònima té un capital format per 32.500 accions de 2 € nominals cadascuna. En la societat, en el moment de la constitució, les accions van ser subscrietes per un total de 225 socis, i va ser demanat i atès un desemborsament inicial del 25% del valor nominal.

Nominal subscrit = 32.500 accions x 2 €/acció = 65.000 €

Import desemborsat = 65.000 x 25/100 = 16.250 €

Pendent de desemborsament = 65.000 – 16.250 = 48.750 €

Balanç	
Actiu	Pasiu
B) ACTIU CORRENT	A) PATRIMONI NET
VII. Efectiu i actius líquids equivalents	A-1) Fons propis
1. Tresoreria 16.250	I. Capital
	1. Capital escripturat 65.000
	2. Capital no exigit–48.750

1.1.2 La societat de responsabilitat limitada

La regla de forma jurídica el Text refós de la llei de societats de capital, Llei 1/2010, de 2 de juliol (BOE número 161, de 3 de juliol de 2010, amb les rectificacions introduïdes al BOE de 30 d'agost de 2010).

El capital ha d'estar dividit en participacions socials que s'han d'integrar per les participacions de tots els socis, que no han de respondre personalment dels deutes socials.

Una societat limitada està constituïda amb cinc socis (A, B, C, D, E), de tal forma que A i B tenen 3 participacions cadascun, C i D en tenen 2 cadascun, i l'altre soci, l'E, té 1 participació. Cada participació és de 1.000 € i com marca la llei estan totalment desemborsades en el moment de la subscripció.

Nominal subscrit i desemborsat per A i B = 3 participacions x 1.000 € = 3.000 €

Nominal subscrit i desemborsat per C i D = 2 participacions x 1.000 € = 2.000 €

Nominal subscrit i desemborsat per E = 1 participació x 1.000 € = 1.000 €

Capital social = 3.000 + 3.000 + 2.000 + 2.000 + 1.000 = 11.000 €

Balanç	
Actiu	Pasiu
B) ACTIU CORRENT	A) PATRIMONI NET
VII. Efectiu i actius líquids equivalents	A-1) Fons propis
1. Tresoreria 11.000	I. Capital
	1. Capital escripturat 11.000

La societat limitada, sigui quin sigui el seu objecte social, sempre tindrà caràcter mercantil.

El capital social no pot ser inferior a 3.000 €, i ha d'estar dividit en participacions indivisibles i acumulables.

En la denominació de la societat hi ha de figurar necessàriament l'expressió «societat de responsabilitat limitada» o «societat limitada», o les seves abreviacions, «SRL» o «SL».

Les participacions socials no tenen el caràcter de valors mobiliaris i no poden estar representades mitjançant títols o anotacions en compte, ni poden anomenar-se accions.

Les societats de responsabilitat limitada que tinguin el domicili en territori espanyol seran espanyoles i es regiran per la LSRL. El domicili s'ha de fixar al lloc on hi hagi el centre efectiu d'administració i direcció o allà on es trobi el principal establiment d'explotació.

La societat limitada no pot realitzar emissions d'obligacions (emprèstits) ni d'altres valors negociables (com bons).

1.1.3 Altres tipus de societats

A part de les societats anònimes i les societats limitades, tenim altres tipus de societats, com les societats col·lectives, les societats comanditàries, les societats laborals, les societats cooperatives, etc. Tot seguit comentarem de forma breu les seves característiques més rellevants.

A) La societat col·lectiva està regulada pels articles 125 a 144 del Codi de comerç i és una societat de tipus personalista, en què tots els socis, en nom col·lectiu i sota una raó social, s'han compromès a participar, en la proporció que han establert, dels mateixos drets i obligacions. La responsabilitat en els resultats de les operacions de la societat és personal i solidària. L'administració de la societat pot recaure en tots o alguns dels socis col·lectius.

B) La societat comanditària pot ser simple o per accions. En el primer cas estarà regulada pels articles 145 a 150 del Codi de comerç, i en el segon, pels articles de la Llei 1/2010, de societats de capital.

La comanditària simple és una societat personalista en què tots els socis aporten capital, però en la qual hi ha socis col·lectius, que tenen una responsabilitat personal i solidària dels deutes socials i que poden participar en l'administració de la societat, i socis comanditaris, que responen de forma limitada d'acord amb les seves aportacions a la societat. Els socis comanditaris no poden fer actes d'administració dels interessos socials.

La comanditària per accions és una societat mercantil amb el capital dividit en accions. Almenys un dels socis s'ha d'encarregar de l'administració i ha de tenir responsabilitat personal en els deutes de la societat. Els altres socis, comanditaris, no han de tenir responsabilitats més enllà de les seves aportacions.

C) La societat laboral està regulada per la Llei 4/1997, de 24 de març, de societats laborals. Són societats anònimes o societats limitades en què els treballadors són propietaris de la majoria del capital i tenen amb la societat una relació laboral de tipus indefinit.

El capital social està dividit en accions nominatives o en participacions socials, segons sigui una societat anònima laboral (SAL) o una societat limitada laboral (SLL). Cap dels socis pot tenir accions o participacions que representin més de la tercera part del capital social, llevat que siguin societats laborals participades per l'Estat, les comunitats autònomes o les entitats locals: en aquest cas pot superar-se la tercera part, però mai el 50%, del capital social.

Les accions de la SAL estan representades per títols, individuals o múltiples, i estan numerades correlativament. Aquestes accions poden ser de *classe laboral*, quan estan en mans de treballadors a temps indefinit, o de *classe general*, en els altres casos.

Les societats laborals, endemés de constituir les reserves legals i estatutàries a què els obligui la llei o els estatuts, estan obligades a constituir un fons especial de reserva, al qual s'ha de destinar un 10% del benefici de cada exercici i que sols podrà utilitzar-se per compensar pèrdues, en cas que no hi hagi altres reserves.

D) La societat cooperativa està reglamentada per la Llei 27/1999, de 16 de juliol, de cooperatives, i és una societat en què els socis ajunten esforços per desenvolupar qualsevol tipus d'activitat empresarial. Els socis disposen del règim de lliure adhesió i baixa voluntària i s'organitzen en estructura i funcionament democràtic.

La denominació ha d'incloure l'expressió «societat cooperativa» o la seva abreviatura, «S. Coop.».

E) Societat anònima europea. Aquest tipus de societat està regulada pels articles 455 a 494 de la Llei 1/2010, de societats de capital, així com pel Reglament (CE) número 2157/2001 del Consell, de 8 d'octubre de 2001, i per la llei que regula la implicació dels treballadors en les societats anònimes europees.

F) Societat limitada nova empresa. Aquesta figura societària la podem entendre com una especialitat de la societat limitada i està regulada al títol XII de la Llei 1/2010, de societats de capital.

Com a objecte social, pot tenir activitats del tipus agrícola, ramader, forestal, pesquer, industrial, de construcció, comercial, turístic, de transports, de comunicacions, d'intermediació, de professionals o de serveis en general.

El capital social, que ha d'estar comprès entre 3.012 € i 120.202 €, s'ha de dividir en participacions socials. El nombre màxim de socis en el moment de la constitució es limita a cinc, i han de ser persones físiques i respondre davant tercers amb la limitació del capital aportat.

La llei permet la societat limitada nova empresa unipersonal.

A continuació resumim els trets més significatius dels diferents tipus de societats que s'han esmentat.

<i>Tipus de societat</i>	<i>Nombre de socis</i>	<i>Capital</i>	<i>Responsabilitat</i>
Anònima	Mínim 1	Mínim 60.000 €	Limitada
Limitada	Mínim 1	Mínim 3.000 €	Limitada
Nova empresa	Màxim 5	Mínim 3.012 € Màxim 120.202 €	Limitada
Col·lectiva	Mínim 2	No hi ha mínim ni màxim	Il·limitada
Comanditària simple	Mínim 2	No hi ha mínim ni màxim	Il·limitada per als socis col·lectius i limitada per als socis comanditaris
Comanditària per accions	Mínim 2	Mínim 60.000 €	Il·limitada per als socis col·lectius i limitada per als socis comanditaris
Laboral	Mínim 3	SAL mínim 60.000 SLL mínim 3.000	Limitada
Cooperativa	Mínim 3	No hi ha mínim ni màxim	Limitada

1.2 La comptabilitat de societats

La comptabilitat de societats està dins de la comptabilitat financera i té com a finalitat l'aplicació de les normes d'aquesta disciplina en les diferents operacions específiques realitzades per les diferents societats mercantils.

És un tipus de comptabilitat molt aferrada al dret mercantil perquè pretén representar com afecten les diferents normatives jurídiques el patrimoni de la societat.

Això és així perquè les societats fan un seguit d'operacions específiques i particulars, com ara:

A) Constitució de societats. Cada figura jurídica de societat mercantil disposa de particularitats a l'hora de constituir-se, un moment en què neixen uns drets i unes obligacions entre la societat acabada de crear i els socis que l'han formada.

B) Variacions de capital social. A vegades les societats es troben que, al cap d'un temps de constituir-se, el capital inicial amb què es van dotar no és l'adient per a la dimensió de l'empresa. Quan aquesta circumstància es produeix s'ha d'ajustar el capital

social al volum de les operacions realitzades, i això es fa amb ampliacions o amb reduccions del capital social.

C) Aplicació dels resultats. Al final de cada exercici econòmic, si l'empresa ha obtingut beneficis procedirà a repartir-los i si s'han produït pèrdues haurà de registrar-les, i en segons quins casos, les haurà de compensar. La participació en els beneficis de l'empresa és un dret que tenen els socis i que les lleis mercantils regulen convenientment, com també ho fan amb les dotacions que s'han de fer a determinades reserves.

D) Dissolució i liquidació. La dissolució és un acte jurídic que inicia el procés de liquidació, que conduirà a l'extinció de la societat com a persona jurídica. La dissolució, per tant, no significa que la societat deixa d'existir, sinó que s'inicia el procés per arribar-hi. És per això que de vegades a la dissolució la segueix una fase, que pot ser llarga i complexa, que s'anomena liquidació i en la qual es realitza l'actiu, es paguen les obligacions de passiu i es reparteix l'efectiu resultant entre els socis.

E) Transformació. Sovint la forma jurídica de les empreses s'ha d'adaptar a l'entorn econòmic i a les seves variacions. Això vol dir que l'empresa, sense que canviï la seva substància econòmica, pot veure's abocada a modificar la seva naturalesa jurídica. L'evolució dels negocis pot comportar que aquella societat limitada que va constituir-se fa un temps ara necessiti transformar-se en una societat anònima per poder afrontar millor les seves circumstàncies actuals.

F) Fusió, absorció i escissió. També aquestes operacions tindran molt a veure amb el marc econòmic, que pot portar a la necessitat, en un moment donat, d'establir aliances amb altres empreses que acabin significant processos de fusió o d'absorció. El mateix diríem de la necessitat de desmembrar de l'empresa alguna faceta de negoci i que s'hagi de realitzar una escissió.

Lliçó 2

Constitució de la societat anònima

«La universitat és un lloc on es poleixen les pedres
i es treu brillantor als diamants.»

ROBERT G. INGERSOLL

Els diferents socis que formen part d'una societat anònima han de subscriure i desemborsar un capital determinat per poder tirar endavant la constitució de la societat. Aquestes aportacions poden ser dineràries o no dineràries i hem de contemplar també la possibilitat que algun soci no faci front a les obligacions econòmiques adquirides i se'l consideri morós.

2.1 La constitució de la societat anònima

El TRLSC dedica els articles 19 a 57 al tema de la constitució, que està dividit en els capítols següents:

Títol II

La constitució de les societats de capital

Capítol I. Disposicions generals

Capítol II. L'escriptura de constitució

Capítol III. La inscripció registral

Capítol IV. La constitució successiva de la societat anònima

Capítol V. La nul·litat de la societat

La societat es constitueix mitjançant escriptura pública, que s'ha d'inscriure al Registre Mercantil.

A l'escriptura pública s'hi ha de reflectir la informació següent:

- La identificació dels atorgants
- La voluntat dels atorgants de fundar una societat anònima
- Les quantitats en metàl·lic que aporta cada soci, així com la relació de béns i drets i les accions que corresponen a cadascun dels socis
- Les despeses aproximades que comportarà la constitució
- Els estatuts de funcionament de la societat
- La identificació dels administradors de la societat

En el moment que l'escriptura pública s'inscriu al Registre Mercantil, la societat anònima adquireix personalitat jurídica. Aquesta inscripció s'ha de publicar al Butlletí Oficial del Registre Mercantil. S'ha de tenir en compte que aquesta operació està gravada per l'impost d'actes jurídics i documentats, que s'ha de liquidar.

Als estatuts de la societat hi ha de figurar la informació que estableix l'art. 23 del TRLSC i, entre altres coses, hi ha de constar:

- El capital social amb la part no desemborsada i quan es faran efectives aquestes quantitats (dividends passius).
- El nombre d'accions en què s'ha dividit el capital, el seu valor nominal, si estan representades per títols o per anotacions en compte. En cas que estiguin representades per títols, ha d'especificar-se si són nominals o al portador.
- La data de tancament de l'exercici social, que normalment és el 31 de desembre de cada any.

2.2 Subscripció i desemborsament mínim

La societat ha de tenir el capital totalment subscrit per poder-se constituir legalment, i haver desemborsat com a mínim un 25% del valor nominal de cada acció.

Si les accions s'emeten amb prima d'emissió, aquesta haurà de desemborsar-se íntegrament en el moment de la subscripció.

S'entendrà que hi ha prima d'emissió quan les accions tinguin un valor d'emissió per sobre del valor nominal.

Una societat anònima es constitueix amb 10.000 accions d'un valor nominal de 10 € que s'emeten al 120% (o amb prima del 20%).

$$\text{Prima d'emissió} = \text{Valor efectiu}^* - \text{Valor nominal}$$

* Al valor efectiu també se l'anomena *valor d'emissió*.

El valor nominal seria = 10.000 accions x 10 €/nominal = 100.000 €

El valor efectiu seria = 100.000 € de nominal x 120/100 = 120.000 €

El valor de la prima d'emissió seria = 120.000 € de valor efectiu – 100.000 € de valor nominal = 20.000 €

Perquè aquesta societat pugui constituir-se, en el moment de la subscripció ha de desemborsar, com a mínim:

El 25% de l'import del nominal = 25/100 x 100.000 € = 25.000 €

I la totalitat de la prima d'emissió = 20.000 €

En total = 20.000 € + 25.000 € = 45.000 €

A continuació podem veure un exemple similar, però en el qual la prima en lloc d'estar representada amb un percentatge està en valor absolut.

Una societat anònima es constitueix amb 25.000 accions d'un valor nominal de 5 € i una prima d'emissió d'1 € per acció.

El valor nominal seria = 25.000 accions x 5 €/nominal = 125.000 €

El valor efectiu seria = 25.000 accions x 6 €/efectiu = 150.000 €

(el valor efectiu seria el valor nominal més la prima = 5 + 1 = 6)

El valor de la prima d'emissió seria = 25.000 accions x 1 € de prima = 25.000 €

Per constituir-se, aquesta societat, en el moment de la subscripció, ha de desemborsar, com a mínim:

El 25% de l'import del nominal = 25/100 x 125.000 € = 31.250 €

I la totalitat de la prima d'emissió = 25.000 €

En total = 31.250 € + 25.000 € = 56.250 €

La quantitat que queda pendent de desemborsar, concretament el 75% de l'import nominal (75% s/ 125.000 € = 93.750 €) és el que es coneix com a dividends passius. Als estatuts, la societat ha d'establir quan s'han de fer efectius aquests dividends. Per exemple, podria ser que dintre de 6 mesos haguessin de desemborsar el 60% del nominal pendent, i dintre de 12 mesos, la resta, amb la qual cosa tindríem:

A pagar dintre de 6 mesos = 60/100 x 125.000 € = 75.000 €

A pagar dintre de 12 mesos = $15/100 \times 125.000 \text{ €} = 18.750 \text{ €}$

Si sumem l'import desemborsat en la constitució més els dos dividends passius, tindrem tot el nominal desemborsat (125.000 €):

Desemborsament en el moment de la subscripció = 31.250 €

Primer dividend passiu = 75.000 €

Segon dividend passiu = 18.750 €

2.3 Fundació simultània de la societat

La societat anònima pot fundar-se seguint el procediment de fundació simultània i el de fundació successiva. Si els socis que pretenen constituir la societat ja disposen de tots els diners per subscriure les accions utilitzarem el primer sistema, mentre que si no disposen dels diners poden demanar-los mitjançant una oferta pública de les accions, amb la qual cosa s'utilitzarà la fundació successiva. En aquest cas, els socis inicials s'anomenen promotors.

Com que la majoria de constitucions es realitzen amb el sistema de la fundació simultània, ens dedicarem a explicar aquesta modalitat.

En la fundació simultània són fundadors les persones que atorguen l'escriptura de la societat i assumeixen la totalitat de les accions. Aquests socis fundadors han de respondre solidàriament de:

- La realitat de les aportacions del capital subscrit
- La realitat de les aportacions no dineràries i de la seva valoració

D'acord amb l'art. 27 del TRLSC, els socis fundadors poden reservar-se uns drets especials de contingut econòmic, que no pot superar el 10% dels beneficis un cop deduïda la reserva legal, i per un període màxim de 10 anys.

Una societat anònima ha tingut uns beneficis de 32.500 € i volem saber quina quantitat màxima poden rebre els fundadors, d'acord amb l'art. 27 del TRLSC.

(129) Resultat de l'exercici = 32.500 €

Reserva legal del 10% del resultat (art. 214) = $10/100 \times 32.500 = 3.250 \text{ €}$

Els fundadors poden arribar a rebre = $10\% \text{ s/ } (32.500 - 3.250) = 2.925 \text{ €}$

La constitució amb el procediment de la fundació simultània té un seguit d'operacions que s'han de registrar als nostres llibres de comptabilitat. Així, podem distingir les operacions següents:

- Emissió de les accions. El que registrarem en aquesta operació és, per una banda, les accions que s'emeten pel seu valor nominal i la prima d'emissió, en cas d'haver-n'hi, i, per l'altra, el capital social però que està pendent d'inscripció.
- Desemborsament dels socis fundadors. Aquí tindrem, per una part, l'entrada d'efectiu, per la part que desemborsen, i per l'altra, el deute, per la part no exigida.
- Inscripció al Registre Mercantil. El capital emès pendent d'inscripció que s'ha registrat a la primera operació ha de ser anotat pel seu valor nominal, així com la prima d'emissió, cas d'haver-n'hi.
- Pagament dels impostos i de les despeses de constitució. En aquest cas hem de registrar el pagament de les despeses i impostos que l'operació ha comportat.
- Dividends passius. D'acord amb les dates que figuren en els estatuts, seran demanats els desemborsaments que no van ser exigits en el moment inicial de la constitució.

A continuació tenim esquematitzats els assentaments d'una constitució d'una societat anònima amb fundació simultània.

(VN = valor nominal; PE = prima d'emissió)

a) Emissió de les accions amb prima d'emissió

VN + PE	190 Accions o participacions emeses	194 Capital emès pendent d'inscripció	VN + PE
---------	-------------------------------------	---------------------------------------	---------

b) Desemborsament dels socis fundadors (mínim legal)

25% VN + PE	572 Bancs		
75% VN	103 Socis per desemborsaments no exigits	190 Accions o participacions emeses	VN + PE

c) Inscripció al Registre Mercantil

VN + PE	194 Capital emès pendent d'inscripció	100 Capital social 110 Prima d'emissió	VN PE
---------	---------------------------------------	---	----------

d) Pels desemborsaments exigits dels dividends passius (exemple: 60% del VN)

60% VN	558 Socis per desemborsaments exigits	103 Socis per desemborsaments no exigits	60% VN
--------	---------------------------------------	--	--------

e) Pels desemborsaments realitzats

60% VN	572 Bancs	558 Socis per desemborsaments exigits	60% VN
--------	-----------	---------------------------------------	--------

2.4 Les aportacions

El TRLSC dedica els articles 58 a 89 al tema de les aportacions, i el que trobem en la normativa és que les aportacions poden ser dineràries i no dineràries.

Hem de tenir en compte que sols poden aportar-se béns i drets patrimonials que siguin susceptibles de valoració econòmica, i que en cap cas podrà aportar-se treball o serveis.

2.4.1 Aportacions dineràries

En relació amb les dineràries, l'art. 61 senzillament ens diu que aquest tipus d'aportació s'ha de fer en moneda nacional i que si l'aportació fos en moneda estrangera s'hauria de calcular l'equivalència en euros.

2.4.2 Aportacions no dineràries

Es tracta de béns i drets susceptibles de valoració econòmica diferents del diner. Poden consistir en béns mobles, immobles, drets reals o de crèdit, propietat industrial, establiments comercials, etc.

Les aportacions no dineràries han de ser objecte d'un informe elaborat per almenys un expert independent designat per un registrador mercantil.

Quan el valor escripturat d'una aportació no dinerària superi el valor atribuït per l'expert independent en més del 20%, el registrador denegarà la inscripció.

Suposem que un accionista vol fer una aportació no dinerària, consistent en una patent, que s'ha valorat en 24.500 €. I que l'expert independent designat pel registrador mercantil, un cop estudiada l'aportació no dinerària, estableix al seu informe pericial que el valor és de 21.000 €.

S'ha de veure si la valoració que en fa la societat supera el 20% de la valoració feta pel pèrit.

$$24.500 / 21.000 = 1,1667$$

Això vol dir que el percentatge de sobrevaloració és del 16,67%, per la qual cosa el registrador mercantil acceptarà la valoració feta per la societat.

A continuació podem veure com alteraria la comptabilització de la constitució d'una societat anònima l'existència d'aportacions no dineràries.

a) Emissió de les accions amb prima d'emissió

VN + PE	190 Accions o participacions emeses	194 Capital emès pendent d'inscripció	VN + PE
---------	-------------------------------------	---------------------------------------	---------

b) Desemborsament dels socis fundadors (mínim legal en efectiu i la resta en no dinerària)

25% VN + PE	572 Bancs	190 Accions o participacions emeses	VN + PE
75% VN	104 Socis per aportacions no dineràries pendents		

c) Inscripció al Registre Mercantil

VN + PE	194 Capital emès pendent d'inscripció	100 Capital social 110 Prima d'emissió	VN PE
---------	---------------------------------------	---	----------

d) Lliurament d'una màquina que té un valor del 75% del valor nominal (aquest valor no supera el 20% donat per l'expert independent)

75% VN	213 Maquinària	104 Socis per aportacions no dineràries pendents	75% VN
--------	----------------	--	--------

2.5 Accionistes morosos

Quan un accionista subscriu accions, està adquirint l'obligació de desemborsar la totalitat del capital subscrit. Això no va en contra del que hem dit anteriorment: que en les societats anònimes en el moment de la constitució s'ha de desemborsar com a mínim el 25% del nominal i la totalitat de la prima d'emissió, si n'hi ha.

Si en el moment de la subscripció de les accions no es demana la totalitat del desemborsament de les accions, això vol dir que hi ha uns dividendes passius, que es demanaran d'acord al que s'ha establert als estatuts socials o, en el cas que allí no s'hi hagi fet constar, quan ho decideixin els administradors de la societat.

La morositat, que mai pot existir en el desemborsament inicial, ja que si el soci no paga no podrà subscriure cap acció, sí que pot sorgir quan s'hagin de fer efectius els dividendes passius. Si llavors l'accionista no atén el pagament exigít direm que es troba en mora o que l'accionista és morós.

El TRLSC dedica els articles 78 a 85 a regular tot allò que té relació amb els dividendes passius i amb els socis morosos.

Una societat anònima va constituir-se amb els socis A, B i C. Cada un va subscriure 3.000 accions de 10 € i va desemborsar el 25% del nominal. Al cap de 6 mesos s'han de fer efectius els dividends passius per la totalitat, com estableixen els estatuts, i resulta que el soci B no paga.

Capital social = 9.000 accions x 10 €/acció = 90.000 €

Desemborsament inicial = 90.000 € x 25/100 = 22.500 €

Al cap de 6 mesos el dividend passiu demanat és de:

Dividend passiu = 90.000 € x 75/100 = 67.500 €

La mora del soci B serà de = 3.000 accions x 10 € x 75/100 = 22.500 €

Un dels temes interessants que s'han de mencionar en relació amb la mora és el de les conseqüències que comporta i que ens són establertes a l'art. 83, i que resumint són:

- La pèrdua del dret al vot
- La pèrdua dels dret a percebre els dividends actius
- La pèrdua del dret preferent a subscriure noves accions i obligacions convertibles en accions

En relació amb la pèrdua del dret a percebre els dividends actius, s'ha de mencionar que en el moment que el soci pagui els dividends passius més els interessos recuperarà el dret dels dividends actius i podrà demanar aquells que encara no hagin prescrit (el termini de prescripció és de 5 anys).

A continuació, podem veure com afectaria en el desenvolupament comptable l'existència d'algun accionista morós.

Si mirem a l'apartat 2.3 l'esquema dels assentaments necessaris per registrar la constitució seguint el sistema de fundació simultània, veurem que hi havia un moment en què eren demanats els dividends passius, i fèiem:

d) Pels desemborsaments exigits dels dividends passius (exemple: 60% del VN)

60% VN	558 Socis per desemborsaments exigits	103 Socis per desemborsaments no exigits	60% VN
--------	---------------------------------------	--	--------

e) Pels desemborsaments realitzats

60% VN	572 Bancs	558 Socis per desemborsaments exigits	60% VN
--------	-----------	---------------------------------------	--------

Aquest seria el cas en què tothom respongués amb el pagament, però si hi hagués algun morós, l'assentament e quedaria d'aquesta manera:

Div. pagat	572 Bancs	558 Socis per desemborsaments exigits	60% VN
Div. no pagat	5581 Socis morosos*		

* Aquest compte no existeix i l'hem creat nou

Com que la morositat serà un problema important per a la societat, en l'art. 84 del TRLSC veiem diferents possibilitats per fer-hi front:

- Reclamar jurídicament l'acompliment de l'obligació de desemborsament, a més de l'interès legal, així com la compensació pels danys i perjudicis ocasionats.
- Vendre les accions per compte i risc del soci morós. En cas necessari, poden crear-se duplicats de les accions.
- Si la venda no pot realitzar-se, llavors s'amortitzaran les accions fent una reducció de capital i quedaran per a la societat les quantitats lliurades anteriorment (com a mínim el desemborsament inicial).

Cada una de les situacions anteriors comporta actuacions comptables diferents que a continuació presentem de forma esquematitzada:

1. El soci morós paga amb un lleuger endarreriment, per la qual cosa se li apliquen interessos de demora.

Hem de recordar que inicialment teníem aquesta situació:

Div. pagat	572 Bancs	558 Socis per desemborsaments	60% VN
Div. no pag.	5581 Socis morosos	exigits	

Quan pagui, farem:

Div. no pag. + interessos	572 Bancs	5581 Socis morosos 769 Altres ing. financers	Div. no pag. interessos
------------------------------	-----------	---	----------------------------

2. La societat incorre en unes despeses judicials i aconsegueix cobrar del soci morós, al qual aplica les despeses, els interessos legals i els danys i perjudicis.

Hem de recordar que inicialment teníem aquesta situació:

Div. pagat	572 Bancs	558 Socis per desemborsaments	60% VN
Div. no pag.	5581 Socis morosos	exigits	

✦ La societat paga les despeses de reclamació que han d'anar a càrrec del morós:

Desp. recl.	5581 Socis morosos	572 Bancs	Desp. recl.
-------------	--------------------	-----------	-------------

✦ El soci morós paga el dividend i totes les despeses que se li reclamen:

Div. + desp. + interessos	572 Bancs	5581 Socis morosos 769 Altres ing. financers	Div. + desp. interessos
------------------------------	-----------	---	----------------------------

3. La societat emet duplicats de les accions i les intenta vendre, per compte i risc de l'accionista morós.

Hem de recordar que inicialment teníem aquesta situació:

Div. pagat	572 Bancs	558 Socis per desemborsaments	60% VN
Div. no pag.	5581 Socis morosos	exigits	

Emet els duplicats pel valor efectiu dels originals (nominal + prima):

VN+PE	1050 Duplicats d'accions	1051 Accions anul·lades	VN+PE
-------	--------------------------	-------------------------	-------

Despeses emissió dels duplicats (a càrrec del soci morós):

Desp.	5581 Socis morosos	Bancs	Desp.
-------	--------------------	-------	-------

Ara poden produir-se situacions diferents.

3.1. Venda dels duplicats amb beneficis:

Efectiu + guany.	572 Bancs	1050 Duplicats d'accions 5581 Socis morosos	VN+PE guany
---------------------	-----------	--	----------------

+ Liquidació amb l'accionista morós:

VN+PE	1051 Accions anul·lades	5581 Socis morosos 769 Altres ing. financers 572 Bancs	Per al saldo Interessos Resta
-------	-------------------------	--	-------------------------------------

3.2. Venda dels duplicats amb pèrdues:

Efect - perd pèrdues.	572 Bancs 5581 Socis morosos	1050 Duplicats d'accions	VN+PE
--------------------------	---------------------------------	--------------------------	-------

+ Liquidació amb l'accionista morós:

VN+PE	1051 Accions anul·lades	5581 Socis morosos 769 Altres ing. financers 572 Bancs	Per al saldo Interessos Resta
-------	-------------------------	--	-------------------------------------

3.3. No es poden vendre els duplicats:

+ Reducció del capital social:

VN	100 Capital social		
PE	110 Prima d'emissió	1050 Duplicats d'accions	VN+PE

+ Liquidació amb l'accionista morós:

VN+PE	1051 Accions anul·lades	5581 Socis morosos 778 Ingressos excepcionals	Div. no pag. a favor soc.
-------	-------------------------	--	------------------------------

Exercicis

EXERCICI 1. Una societat es constitueix amb 100.000 accions d'1 € cadascuna de valor nominal al 110% i en el moment de la subscripció desemborsa el mínim legal.

Indica el valor nominal, el valor efectiu o d'emissió i la prima d'emissió. Calcula també el desemborsament que s'hauria de fer.

EXERCICI 2. Una societat es constitueix amb la subscripció de 30.000 accions de 5 € cadascuna. Cada acció té una prima d'1,5 €.

Determina a quin percentatge s'emeten les accions, així com el valor nominal, el d'emissió i la prima. Si es demana un desemborsament del 40% del nominal i la totalitat de la prima, quin serà el desemborsament i quin el dividend passiu?

EXERCICI 3. Una societat amb uns beneficis de 53.200 € vol saber la quantitat màxima que poden rebre els fundadors, segons l'art. 27 del TRLSC.

EXERCICI 4. El 3 de juny se subscriuen 75.000 accions d'1 € cadascuna amb una prima de 0,25 € per acció.

El 10 de juny els socis subscriptors desemborsen el mínim legal.

El 14 de juny els socis inscriuen la societat al Registre Mercantil.

El 23 de novembre de l'any següent es demana un dividend passiu per la totalitat.

El 23 de desembre següent tots els socis han fet front al dividend passiu sense excepció.

Fes els assentaments corresponents.

EXERCICI 5. Una societat anònima es constitueix amb 50.000 accions de 2 € de nominal cada una. En el moment de la subscripció tots els socis fan el desemborsament total. Els subscriptors de 40.000 accions fan aportacions dineràries, mentre que el que en té 10.000 lliurarà una màquina que la societat valora en 20.000 €, i que l'expert independent designat pel registrador mercantil valora en 17.500 €. (Què passaria si la valoració de l'expert fos de 15.800 €?)

Fes els assentaments de constitució (si són possibles).

EXERCICI 6. Suposem que en l'exercici 4, quan el 23 de novembre de l'any següent es demana un dividend per la totalitat, resulta que hi ha un soci que té 5.000 accions que no paga la quantitat reclamada.

Com ho registrariem comptablement?

EXERCICI 6A. Suposem que el soci morós de l'exercici anterior paga al cap de poc temps i es fa càrrec de l'interès legal per un import de 240 €.

EXERCICI 6B. Suposem que al soci morós de l'exercici 6 se li reclama de forma judicial el seu deute, la qual cosa suposa unes despeses de 180 €. Poc després atén la reclamació fent front al pagament amb uns interessos de demora de 250 €.

EXERCICI 6C. Davant la impossibilitat de cobrar del soci morós, la societat decideix anul·lar les accions i crear duplicats, amb la intenció de vendre-les. L'emissió dels duplicats suposa 420 € de despeses a càrrec del soci morós.

Registra les tres possibles situacions:

- a) Els duplicats de les accions es venen per 5.100 i les despeses de demora són 320 €.
- b) Els duplicats de les accions es venen per 4.500 i les despeses de demora són 320 €.
- c) Els duplicats no es venen i es decideix reduir el capital social.

Lliçó 3

Variacions de capital en la societat anònima

«No entens realment una cosa
si no ets capaç d'explicar-la a la teva àvia.»

ALBERT EINSTEIN

La societat es constitueix amb un determinat capital social, en funció de les expectatives futures que els fundadors consideren. De vegades, en aquestes expectatives ja es preveu que al cap d'un temps el capital s'haurà de canviar; però sovint, sorgeixen fets que no estaven previstos i que fan necessari adequar el capital de la societat a les noves necessitats. És llavors quan es produiran variacions en el capital, que poden consistir en ampliacions o en reduccions d'aquest capital.

3.1 Modalitats i formes de l'ampliació de capital

Una societat, per poder realitzar la seva activitat empresarial, pot requerir augmentar les seves fonts de finançament.

Els recursos financers poden dividir-se en:

- ♦ Recursos propis. És el capital assolit per les aportacions que han fet els socis i pels beneficis que no s'han repartit i que, un cop constituïts en reserves, són considerats com l'autofinançament.
- ♦ Recursos aliens. Són els que procedeixen de l'exterior de l'empresa i que consisteixen en les diferents formes d'endeutament a què pot accedir, com són els préstecs, els emprèstits o els saldos de proveïdors i de creditors.

El capital que figura en l'escriptura de constitució no pot modificar-se de forma arbitrària. Tanmateix, això no vol dir que sigui inamovible, ja que la societat anònima pot accedir a les ampliacions de capital, d'acord amb el que al TRLSC disposen els articles 295 a 316.

Títol VIII. La modificació dels estatuts socials

Capítol II – L'augment del capital social

Secció 1a. Modalitats de l'augment (art. 295)

Secció 2a. L'acord de l'augment (arts. 296 a 303)

Secció 3a. L'execució de l'acord d'augment (arts. 304 a 312)

Secció 4a. La inscripció de l'operació d'augment (arts. 313 a 316)

Per realitzar una ampliació de capital la societat ha de seguir una sèrie de requeriments:

- Ha de tenir una proposta i un informe que justifiquin l'augment i que han de realitzar els administradors.
- S'ha de convocar una junta general en la qual els accionistes tenen dret a examinar l'informe i la proposta.

Com passava en la constitució, el capital incrementat haurà d'estar desemborsat almenys en un 25% del seu nominal. De la mateixa manera, si l'emissió es realitza amb prima, aquesta s'ha de desemborsar completament en el moment de la subscripció.

L'ampliació de capital pot realitzar-se amb emissió de noves accions o mitjançant l'increment del valor nominal de les accions ja existents, i el contravalor podrà consistir

Imaginem que una societat amb un capital social format per 20.000 accions de 5 € de valor nominal cada una vol augmentar-lo en 40.000 €.

La societat pot actuar de dues maneres diferents:

1. Emetre noves accions. En aquest cas, el que ha de fer és emetre:

$$40.000 \text{ €} / 5 \text{ €} = 8.000 \text{ accions}$$

2. Incrementar el valor nominal. Ara el que faria seria augmentar el nominal en:

$$40.000 / 20.000 = 2 \text{ €}$$

De tal forma que després de l'ampliació de capital, el nominal de les accions seria:

$$(100.000 + 40.000) / 20.000 = 7 \text{ €}$$

Si s'opta per l'increment de nominal, s'ha de tenir en compte que l'art. 152.2 del TRLSC estableix que hi ha d'haver el consentiment de tots els accionistes, llevat que no hi hagi desemborsament per part seva, perquè pugui fer-se amb càrrec a reserves o beneficis.

en noves aportacions al patrimoni social, que poden ser dineràries o no dineràries, o en la transformació de reserves o beneficis que ja formaven part del patrimoni de la societat.

3.1.1 Amb aportacions dineràries

A l'art. 299 s'estableix que en tot augment de capital en què el contravalor siguin noves aportacions dineràries al patrimoni social és necessari que les anteriors accions emeses estiguin totalment desemborsades. Això no és necessari en les societats d'assegurances.

No obstant aquesta disposició, al mateix article 299 es contempla la possibilitat que pugui fer-se l'ampliació de capital si la quantitat pendent de desemborsar d'anteriors emissions no excedeix el 3% del capital social.

A continuació tenim esquematitzats els assentaments d'una ampliació de capital amb aportacions dineràries.

VN = valor nominal; PE = prima d'emissió

a) Emissió de les accions amb prima d'emissió

VN+PE	190 Accions o participacions emeses	194 Capital emès pendent d'inscripció	VN+PE
-------	-------------------------------------	---------------------------------------	-------

b) Desemborsament dels socis (mínim legal)

25 % VN+PE	572 Bancs	190 Accions o participacions emeses	VN + PE
75 % VN	103 Socis per desemborsaments no exigits		

c) Inscripció al Registre Mercantil

VN+PE	194 Capital emès pendent d'inscripció	100 Capital social 110 Prima d'emissió	VN PE
-------	---------------------------------------	---	----------

d) Pels desemborsaments exigits dels dividends passius (exemple: 75% del VN)

75 % VN	558 Socis per desemborsaments exigits	103 Socis per desemborsaments no exigits	75 % VN
---------	---------------------------------------	--	---------

e) Pels desemborsaments realitzats

75 % VN	572 Bancs	558 Socis per desemborsaments exigits	75 % VN
---------	-----------	---------------------------------------	---------

Una societat que realitza una ampliació de capital és una societat que porta un temps desenvolupant la seva activitat econòmica, raó per la qual és possible que com

a part del seu patrimoni social tingui unes reserves, que no són altra cosa que uns beneficis que s'ha decidit que no es reparteixin entre els accionistes de la societat i que es quedin dins del balanç per donar solidesa a l'empresa.

Ara hem de pensar que si aquesta empresa que disposa d'unes reserves, que incrementen el seu patrimoni social, fa una ampliació de capital, poden incorporar-s'hi nous accionistes, que s'assimilaran als ja existents quant a drets i a obligacions.

Això voldrà dir que aquelles reserves que en el seu moment van constituir-se passaran a ser també dels nous accionistes, cosa que suposa un perjudici per als vells accionistes.

A fi d'evitar que els accionistes antics siguin perjudicats, existeix la prima d'emissió, que ve a ser el valor que han d'aportar els nous accionistes, en concepte de reserva, perquè la relació (patrimoni net / capital social) existent abans de l'ampliació continuï sent la mateixa després de l'ampliació de capital.

Una societat anònima, abans de realitzar una ampliació de capital, disposa de la següent estructura patrimonial:

<i>Actiu</i>		<i>Patrimoni net i passiu</i>	
Comptes d'actiu corrent i no corrent	190.000	Capital social	100.000
		Reserves	50.000
		Comptes de passiu corrent i no corrent	40.000
Total	190.000	Total	190.000

Ara suposem que l'ampliació de capital que vol realitzar és de 80.000 €, i volem saber amb quina prima (o a quin preu) hauria d'emetre les accions si vol mantenir la relació (patrimoni net / capital social).

La relació (patrimoni net / capital social) = $150.000 / 100.000 = 1,5$

Això s'ha d'interpretar de la següent manera: la participació de cada euro de capital en el patrimoni net és d'1,5 euros.

Si el capital social total després de l'ampliació de capital és de $(100.000 + 80.000 =) 180.000$ €, el patrimoni net equivalent a la situació anterior a l'emissió seria: $X / 180.000 = 1,5 \rightarrow X = 270.000$ €.

Això vol dir que els nous accionistes, en concepte de reserves, haurien d'aportar:

$$270.000 - (180.000 + 50.000) = 40.000 \text{ €}$$

El preu d'emissió ha de ser d'1,5 €, format per 1 € de capital social i 0,5 € de prima d'emissió. Per tant, les accions de l'ampliació de capital, perquè no perjudiquin els accionistes antics, s'han d'emetre amb una prima del 150%.

La prima d'emissió és una reserva de l'empresa que té el caràcter de disponible i que pot ser incorporada a reserva legal, a capital, distribuïda entre els accionistes com a dividends, deixada al balanç o utilitzada per compensar resultats negatius.

La prima d'emissió, al nostre ordenament jurídic, quedaria substituïda pel dret preferent de subscripció, i sols tindria sentit si aquest dret se suprimís. Això és així perquè l'art. 304 del TRLSC estableix el següent:

1. En els augments de capital social amb emissió de noves accions, ordinàries o privilegiades, amb càrrec a aportacions dineràries, cada soci tindrà dret a assumir un nombre d'accions proporcional al valor nominal de les que posseeixi.

L'article 306, en relació amb la transmissió del dret de preferència, estableix:

2. Els drets de subscripció preferent han de ser transmissibles en les mateixes condicions que les accions de les quals deriven.

Una societat anònima, abans de realitzar una ampliació de capital, disposa de la següent estructura patrimonial:

Actiu		Patrimoni net i passiu	
Comptes d'actiu corrent i no corrent	200.000	Capital social*	100.000
		Reserva legal	20.000
		Reserva voluntària	30.000
		Comptes de passiu corrent i no corrent	50.000

* El capital social està format per 20.000 accions de 5 € de valor nominal.

$$\text{Patrimoni net} = \text{PN} = 100.000 (\text{CS}) + 20.000 (\text{RL}) + 30.000 (\text{RV}) = 150.000$$

$$\text{Valor teòric d'una acció } V_t (1 \text{ Acc.}) = \text{PN} / \text{qtt. accions} = 150.000 / 20.000 = 7,5 \text{ €} (5 \text{ € participació en capital social i } 2,5 \text{ € participació en reserves})$$

Si la societat pensa fer una ampliació de capital (AC) de 10.000 accions de 5 € de valor nominal cada una amb dret preferent de subscripció (DPS), tindrem:

$$\text{PN (després AC)} = \text{PN (abans AC)} + \text{AC} = 150.000 + 50.000 = 200.000$$

$$V_t (1 \text{ Acc. després AC}) = 200.000 / (20.000 + 10.000) = 6,67 \text{ €} (5 \text{ € participació en capital social i } 1,67 \text{ € participació en reserves})$$

L'acció ha passat de valdre 7,5 € a valdre 6,67 €, el que vol dir que ha perdut, per "l'efecte dilució", 0,83 €.

L'efecte dilució es produeix quan s'emeten accions sense prima o quan la prima és inferior a la diferència entre el valor teòric i el valor nominal.

Això es pot solucionar amb el DPS, que permetrà que per cada 2 accions velles (CS = 20.000 accions) se'n pugui subscriure 1 de nova (AC = 10.000 accions). Aquesta relació que hi ha entre accions velles i noves s'estableix així: (2 V x 1 N)

(Continua)

El DPS tindrà un valor teòric i l'accionista que té accions velles, les pot vendre si no està disposat a participar en l'ampliació de capital.

$$V_t \text{ DPS} = N(V_t - V_e)/(N + V) = 1(7,5 - 5)/(1 + 2) = 0,83 \text{ €}$$

N = accions noves

V = accions velles

V_t = valor teòric d'una acció abans de l'ampliació de capital

V_e = valor d'emissió de les noves accions

Vegem com actua el DPS

Un accionista que disposa de 2 accions velles de la societat pot comprar-ne una de nova de l'ampliació de capital o pot vendre els dos DPS (cada acció vella té un de DPS).

$$\text{Valor teòric abans AC de les 2 accions} = 2 \times 7,5 = 15 \text{ €}$$

$$\text{Valor teòric després AC de les 2 accions} = 2 \times 6,67 = 13,33 \text{ €}$$

$$\text{Això li suposa una pèrdua de } 15 - 13,33 = 1,67 \text{ €}$$

Però amb les 2 accions velles pot:

A) Comprar-ne 1 de nova pagant 5 €. El valor teòric d'aquesta acció nova és de 6,67, i com que li ha costat 5 €, en guanyarà 1,67 €, que és la quantitat que abans havíem dit que perdia →Per tant quedaria en pausa.

B) Pot vendre els DPS de cada acció. Si cada DPS té un valor teòric de 0,83 €, en vendre'ls tots dos rebrà 1,67 €, cosa que representarà un guany equivalent a la pèrdua assenyalada anteriorment.

Si una persona aliena a la societat vol fer-se soci i adquirir 1 acció en l'ampliació de capital, necessitarà 2 DPS i haurà de pagar els 5 € del valor nominal. Com que el valor teòric del DPS és de 0,83, pagarà un total de: $2 \times 0,83 + 5 = 6,67 \text{ €}$.

Si aquesta societat suprimeix el DPS i amplia capital en 10.000 accions de 5 € de nominal, amb una prima de 2,5% per acció, tindríem:

$$\text{PN (després AC)} = 150.000 (\text{PN abans AC}) + 50.000 (\text{AC}) + 25.000 (\text{PE}) = 225.000; V_t (1 \text{ acc. després AC}) = 225.000 / 30.000 = 7,5 \text{ €}$$

En aquesta situació, no es produeix dilució de les reserves existents, per la qual cosa els accionistes antics no es veuen perjudicats i la societat rep més recursos amb el mateix cost.

3.1.2 Amb aportacions no dineràries

Les ampliacions de capital amb aportacions no dineràries estan regulades per l'article 300 del TRLSC, que estableix la necessitat d'un informe fet pels administradors en què hi hagi detallades les aportacions projectades, les persones que les han de lliurar i el valor nominal de les accions.

Les accions que s'emeten amb aportacions no dineràries han d'estar alliberades en un termini màxim de 5 anys. Per altra banda, el desemborsament mínim ha de ser del 25% del nominal més la totalitat de la prima (en cas d'haver-n'hi).

L'article 300 del TRLSC no exigeix en les aportacions no dineràries que el capital emès anteriorment estigui totalment desemborsat. En aquest cas, normalment les accions no tindran dret preferent de subscripció, ja que l'ampliació va adreçada a un fet determinat i a una contrapartida concreta

A continuació tenim esquematitzats els assentaments d'una ampliació de capital amb aportacions no dineràries.

a) Emissió de les accions amb prima d'emissió

VN+PE	190 Accions o participacions emeses	194 Capital emès pendent d'inscripció	VN+PE
-------	-------------------------------------	---------------------------------------	-------

b) Desemborsament dels socis (mínim legal)

25 % VN+PE	213 Maquinària	190 Accions o participacions emeses	VN+PE
75 % VN	104 Socis per aportacions no dineràries pendents		

c) Inscripció al Registre Mercantil

VN+PE	194 Capital emès pendent d'inscripció	100 Capital Social 110 Prima d'emissió	VN PE
-------	---------------------------------------	---	----------

d) Lliurament d'un vehicle que té un valor del 75% del valor nominal (aquest valor no supera el 20% donat per l'expert independent)

75 % VN	218 Elements de transport	104 Socis per aportacions no dineràries pendents	75 % VN
---------	---------------------------	--	---------

3.1.3 Per compensació de crèdits

Fins ara hem contemplat ampliacions de capital en què la societat anònima rep aportacions, bé en metàl·lic, bé en béns susceptibles de valoració econòmica. En aquest tercer cas no hi ha un increment de l'actiu, sinó una disminució del passiu (un deute o un

crèdit contra la societat). A diferència dels anteriors casos, no hi haurà increment del patrimoni net.

Els requeriments per fer una ampliació amb compensació de deutes els tenim a l'article 301, que estableix la necessitat que almenys un 25% dels crèdits a compensar siguin líquids, vençuts i exigibles, i que el venciment dels restants no pot superar els 5 anys (com una aportació no dinerària). També és necessària una certificació de l'auditor en què doni el vistiplau a les dades ofertes pels administradors en relació amb els deutes que s'han de compensar.

També aquí s'acostumarà a suprimir el dret preferent de subscripció, ja que l'ampliació va adreçada a crear unes accions per fer accionista un creditor.

A continuació tenim esquematitzats els assentaments d'una ampliació de capital per compensació de deutes.

a) Emissió de les accions amb prima d'emissió

VN+PE	190 Accions o participacions emeses	194 Capital emès pendent d'inscripció	VN+PE
-------	-------------------------------------	---------------------------------------	-------

b) Desemborsament dels creditors (mínim legal)

25 % VN+PE	521 Deutes a curt termini	190 Accions o participacions emeses	VN+PE
25 % VN	171 Deutes a llarg termini		
50 % VN	104 Socis per aportacions no dineràries pendents		

c) Inscripció al Registre Mercantil

VN+PE	194 Capital emès pendent d'inscripció	100 Capital social 110 prima d'emissió	VN PE
-------	---------------------------------------	---	----------

d) Abans que passin 5 anys de l'emissió:

50 % VN	521 Deutes a curt termini	104 Socis per aportacions no dineràries pendents	50 % VN
---------	---------------------------	--	---------

3.1.4 Per conversió d'obligacions en accions

Podem afirmar que l'ampliació de capital per conversió d'obligacions en accions és una variació de la compensació de crèdits. L'article 302 del TRLSC permet a les societats anònimes emetre obligacions convertibles en accions, si bé aquestes no es poden emetre per sota del seu valor nominal.

Tampoc aquí, per fer l'ampliació de capital, és necessari que les accions emeses anteriorment estiguin totalment desemborsades, i tampoc aquí existeix el dret preferent de subscripció, ja que l'ampliació té un destinatari clar i determinat.

A continuació tenim esquematitzats els assentaments d'una ampliació de capital per conversió d'obligacions.

a) Per la recollida de les obligacions

	501 Obligacions i bons convertibles a curt termini	509 Valors negociables amortitzats	
--	--	------------------------------------	--

b) Emissió de les accions amb prima d'emissió

VN+PE	190 Accions o participacions emeses	194 Capital emès pendent d'inscripció	VN+PE
-------	-------------------------------------	---------------------------------------	-------

c) Pel canvi d'obligacions per accions (normalment s'ha d'arrodonir amb efectiu, i aquest pot ser lliurat de la societat a l'obligacionista o a la inversa; per aquesta raó hem posat bancs al deure i a l'haver, en funció que cobri o pagui la societat)

VN+PE	509 Valors negociables amortitzats 572 Bancs	190 Accions o participacions emeses 572 Bancs	VN+PE
-------	---	--	-------

d) Inscripció al Registre Mercantil

VN+PE	194 Capital emès pendent d'inscripció	100 Capital social 110 Prima d'emissió	VN PE
-------	---------------------------------------	---	----------

3.1.5 Per capitalització de reserves o beneficis

L'article 303 del TRLSC permet fer un augment de capital social amb càrrec a reserves, i ens indica quines són les reserves susceptibles de ser capitalitzades. Concretament poden utilitzar-se les reserves disponibles, les primes d'emissió i la reserva legal en la part que excedeixi del 10% del capital ja incrementat. Com a base per fer l'ampliació, s'ha d'utilitzar un balanç aprovat els anteriors sis mesos de l'ampliació, i verificat pels auditors de la societat.

Des d'un punt de vista econòmic, hem de fer el següent raonament: les reserves de la societat són propietat dels accionistes i, per tant, si aquestes reserves s'incorporen al capital social, és lògic que les accions emeses en aquesta ampliació siguin lliurades als antics accionistes totalment alliberades. Diríem que aquesta ampliació és una forma de repartir dividendes "en paper" als accionistes.

De vegades, no estan totalment alliberades i una part es paga en efectiu: en aquest cas estarem parlant d'ampliacions de capital amb càrrec a reserves, parcialment alliberades.

Les reserves, que figuren al balanç dins dels fons propis, poden ser: 1) Reserva legal i estatutària; i 2) Altres reserves. El seu origen, normalment, està en beneficis generats per l'empresa i no distribuïts entre els socis, per la qual cosa s'anomenen autofinançament. Però també hi ha reserves que tenen el seu origen en el socis, com la prima d'emissió, o en altres circumstàncies diferents, com les reserves per revaloració de determinats béns.

Segons el PGC, les reserves poden ser:

11. Reserves i...

110. Prima d'emissió o assumptió

111.

112. Reserva legal

113. Reserves voluntàries

114. Reserves especials

1140. Reserves per accions o participacions de la societat dominant

1141. Reserves estatutàries

1142. Reserva per capital amortitzat

1143. Reserves per fons de comerç

1144. Reserves per accions pròpies acceptades en garantia

115. Reserves per pèrdues i guanys actuàrials i altres ajustaments

A continuació tenim esquematitzats els assentaments d'una ampliació de capital per capitalització de reserves o beneficis.

a) Emissió de les accions

VN	190 Accions o participacions emeses	194 Capital emès pendent d'inscripció	VN
----	-------------------------------------	---------------------------------------	----

b) Per la subscripció

VN	113 Reserves voluntàries 110 Prima d'emissió 112 Reserva legal	190 Accions o participacions emeses	VN
----	--	-------------------------------------	----

c) Inscripció al Registre Mercantil

VN	194 Capital emès pendent d'inscripció	100 Capital social	VN
----	---------------------------------------	--------------------	----

Si l'ampliació de capital fos parcialment alliberada, la subscripció es faria així:

(Continua)

b) Per la subscripció

VN	113 Reserves voluntàries		
	110 Prima d'emissió		
	112 Reserva legal		
	103 Socis per desemborsaments		
	no exigits	190 Accions o participacions	
	572 Bancs	emeses	VN

Una societat anònima vol fer el màxim d'ampliació de capital que li permeti la llei amb càrrec a reserves. La seva situació patrimonial és la següent:

Capital social	140.000
Prima d'emissió	15.000
Reserva legal	18.500
Reserves voluntàries	8.000

D'acord amb l'art. 303 del TRLSC, podem emprar:

+ Reserves disponibles: prima emissió (15.000) + reserves voluntàries (8.000) = 23.000 €

+ Reserva legal: la part que excedeixi del 10% del capital social ja incrementat. Aquí tenim un petit problema, i és que el capital ja incrementat depèn de la part de reserva legal que s'utilitzi, per la qual cosa hem de fer una equació:

$$10/100 (140.000 + 23.000 + X) = 18.500 - X$$

$$X = 2.000 \text{ €}$$

Ara podem fer la comprovació que el resultat és correcte:

$$AC = 23.000 + 2.000 = 25.000 \text{ €}$$

$$CS' = 140.000 + 25.000 = 165.000 \text{ €}$$

$$RL' = 18.500 - 2.000 = 16.500 \text{ €}$$

Es compleix l'art. 157.1: $RL' = 10/100 CS'$

3.2 Requeriments de la reducció de capital

De la mateixa manera que abans hem contemplat la possibilitat que l'empresa necessiti en un moment determinat augmentar el seu capital social, també pot trobar-se en el cas que estigui interessada o obligada a disminuir-lo. Quan això succeeixi parlarem de reducció de capital.

Normalment la reducció de capital serà conseqüència de tenir un capital excessiu en relació amb l'activitat empresarial, i com que mantenir-lo no surt gratis, serà convenient disminuir-lo; també pot ser deguda al fet que l'empresa hagi acumulat unes

pèrdues que facin que el patrimoni net estigui per sota d'unes xifres que no permet la llei, i, per últim, podríem tenir el cas en què algun soci exerceixi el dret a separar-se de la societat.

La reducció de capital s'ha d'acordar en junta general i l'acord ha d'expressar la xifra de la reducció, la finalitat, el procediment, el termini d'execució i la xifra que s'ha d'abonar o condonar als accionistes.

La reducció de capital està regulada pel TRLSC en els articles 317 a 342.

Títol VIII. La modificació dels estatuts socials

Capítol III – La reducció del capital social

Secció 1a. Modalitats de la reducció (arts. 317 a 319)

Secció 2a. La reducció per pèrdues (arts. 320 a 327)

Secció 3a. Reducció per dotar la reserva legal de fons (art. 328)

Secció 4a. Reducció per a la devolució del valor de les aportacions (arts. 329 a 330)

Secció 5a. La tutela dels creditors (arts. 331 a 337)

Secció 6a. Reducció mitjançant adquisició d'accions pròpies per a la seva amortització
(arts. 338 a 342)

Com que el capital social suposa una garantia davant de tercers, qualsevol reducció que es produeixi suposarà una disminució d'aquesta garantia. Per aquest motiu, la llei a l'art. 334 estableix un dret perquè els creditors de la societat puguin oposar-se a una disminució de capital, que pot minvar les seves garanties. La llei estableix que:

1. Els creditors que tinguin un crèdit nascut abans de la data del darrer anunci de l'acord de reducció de capital tindran el dret d'oposar-se a la reducció fins que se'ls garanteixin els crèdits no vençuts en el moment de la publicació. Aquest dret no el tindran els creditors amb crèdits ja garantits (hipoteques).

L'article 336 estableix que:

2. El dret d'oposició s'ha d'exercir en el termini d'un mes des de la data del darrer anunci de l'acord.

Tanmateix, a l'art. 335 trobem un seguit d'exclusions al dret d'oposició:

1. Quan la reducció de capital tingui per única finalitat restablir l'equilibri entre capital i patrimoni, disminuït per pèrdues.
2. Quan la reducció de capital tingui com a finalitat constituir o augmentar la reserva legal.
3. Quan la reducció de capital es faci amb càrrec a beneficis o a reserves lliures o per la via d'amortització d'accions adquirides per la societat.

3.3 Modalitats i finalitats de la reducció de capital

La reducció de capital pot fer-se mitjançant la disminució del valor nominal de les accions, amb l'amortització de les accions o agrupant les accions per canviar-les.

Una societat anònima amb un capital social de 200.000 €, representat amb 40.000 accions de 5 € cada una de valor nominal, vol reduir el seu capital a la meitat, i es planteja tres possibilitats:

1. Disminuir el valor nominal de les accions a la meitat, a 2,5 €:

$$CS' = 40.000 \text{ accions} \times 2,5 \text{ €} = 100.000 \text{ €}$$

2. Amortitzar la meitat de les accions:

$$CS' = 20.000 \text{ accions} \times 5 \text{ €} = 100.000 \text{ €}$$

3. Agrupar les accions, de forma que per cada 10 accions de 5 en donarà 1 de 25 €:

$$CS' = 4.000 \text{ accions de } 25 \text{ €} = 100.000 \text{ €}$$

Com a finalitats de la reducció tindriem les següents:

- Devolució d'aportacions
- Condonació de dividends passius
- Constitució o increment de la reserva legal o de reserves voluntàries
- Restabliment de l'equilibri patrimonial, disminuït per pèrdues

3.3.1 Per devolució d'aportacions

Aquesta reducció de capital, com que suposa una veritable disminució del patrimoni, comporta la possibilitat d'exercir el dret d'oposició.

Reducció de capital per devolució d'aportacions

a) Per l'acord de reducció del capital:

	100 Capital social	521 Deutes a curt termini	
--	--------------------	---------------------------	--

b) En el moment de fer-lo efectiu:

	521 Deutes a curt termini	572 Bancs	
--	---------------------------	-----------	--

c) Si algun creditor exercités el dret d'oposició s'hauria d'escollir entre:

	565 Fiances const. a C. T.	572 Bancs	
--	----------------------------	-----------	--

	113 Reserves voluntàries	1142 Res. per cap. amort.	
--	--------------------------	---------------------------	--

3.3.2 Per condonació de dividends passius

També aquí tenim una reducció de patrimoni net, ja que la societat, en reduir el capital, està perdent el dret a exigir dividends passius. Per aquesta raó, els creditors també poden exercitar el dret d'oposició.

Reducció de capital per condonació de dividends passius

a) Per l'acord de reducció del capital:

	100 Capital social	103 Socis per desemborsaments no exigits	
--	--------------------	--	--

b) Si algun creditor exercités el dret d'oposició s'hauria d'escollir entre:

	565 Fiances const. a C. T.	572 Bancs	
	113 Reserves voluntàries	1142 Res. per cap. amort.	

3.3.3 Per constitució o increment de la reserva legal o les reserves voluntàries

S'ha de diferenciar entre la reducció de capital per incrementar la reserva legal i la que es fa per augmentar la reserva voluntària, ja que no estan regulades per la mateixa disposició ni tenen tampoc el mateix significat econòmic.

Quan la reducció de capital incrementa la reserva legal, els creditors no poden oposar-s'hi, ja que el patrimoni net no canvia i les garanties són les mateixes, però quan la reducció incrementa les reserves voluntàries, llavors els creditors sí que poden oposar-s'hi, ja que si bé el patrimoni de forma quantitativa no s'altera, sí que ho fa de forma qualitativa, ja que la societat no ha de demanar permís a ningú per disposar de les reserves voluntàries, per la qual cosa en qualsevol moment podria disminuir el patrimoni net sense que els creditors poguessin reclamar el dret a mantenir les garanties.

L'article 322.2 del TRLSC estableix que en aquests casos no es podrà reduir el capital quan la societat tingui qualsevol classe de reserves voluntàries o quan la reserva legal, una vegada feta la reducció, excedeixi del 10% del capital.

També s'ha de tenir en compte que l'article 326 del TRLSC exigeix que perquè la societat pugui repartir dividends una vegada reduït el capital serà necessari que la reserva legal arribi al 10% del nou capital social.

Tot seguit, plantejem diferents situacions que poden presentar-se a l'hora de reduir el capital social amb destí a la reserva legal.

A) Reducció de capital social per constituir reserva legal

Una societat anònima té la següent estructura de balanç:

Actiu		Patrimoni net i passiu	
Comptes d'actiu corrent i no corrent	1.200.000	Capital social	1.000.000
		Comptes de passiu corrent i no corrent	200.000
Total	1.200.000	Total	1.200.000

Ara el que vol és reduir el capital i crear una reserva legal en la quantia màxima que li permet la llei. (S'ha de tenir en compte el que diu l'article 322 del TRLSC: no podrà reduir-se el capital social quan la societat tingui qualsevol classe de reserva voluntària o quan la reserva legal, una vegada feta la reducció, excedeixi del 10% del capital social.)

$$\text{Patrimoni net} = \text{PN} = 1.000.000$$

$$1.000.000 = \text{CS}' + 10/100 \text{CS}'$$

$$\text{CS}' = 909.090,90 \rightarrow \text{RC} = 1.000.000 - 909.090,90 = 90.909,10$$

$$\text{RL}' = 90.909,10$$

Actiu		Patrimoni net i passiu	
Comptes d'actiu corrent i no corrent	1.200.000	Capital social	909.090,90
		Reserves	90.909,10
		Comptes de passiu corrent i no corrent	200.000
Total	1.200.000	Total	1.200.000

B) Reducció de capital social per incrementar la reserva legal

Una societat anònima té la següent estructura de balanç:

Actiu		Patrimoni net i passiu	
Comptes d'actiu corrent i no corrent	1.600.000	Capital social	1.000.000
		Reserva legal	20.000
		Comptes de passiu corrent i no corrent	580.000
Total	1.600.000	Total	1.600.000

Ara el que vol és reduir el capital i incrementar la reserva legal en la quantia màxima que li permet la llei.

$$\text{Patrimoni net} = \text{PN} = 1.020.000$$

$$1.020.000 = \text{CS}' + 10/100 \text{CS}'$$

$$\text{CS}' = 927.272,72 \rightarrow \text{RC} = 1.000.000 - 927.272,72 = 72.727,28$$

$$\text{RL}' = 20.000 + 72.727,28 = 92.727,28$$

C) Reducció de capital social per incrementar la reserva legal

Una societat anònima té la següent estructura de balanç:

<i>Actiu</i>		<i>Patrimoni net i passiu</i>	
Comptes d'actiu corrent i no corrent	1.800.000	Capital social	1.000.000
		Reserva legal	20.000
		Prima d'emissió	15.000
		Reserves voluntàries	25.000
		Comptes de passiu corrent i no corrent	740.000
Total	1.800.000	Total	1.800.000

Ara el que vol és reduir el capital i incrementar la reserva legal en la quantia màxima que li permet la llei.

$$\text{Patrimoni net} = \text{PN} = 1.060.000$$

$$1.060.000 = \text{CS}' + 10/100 \text{CS}'$$

$$\text{CS}' = 963.636,36 \rightarrow \text{RC} = 1.000.000 - 963.636,36 = 36.363,64$$

$$\text{RL}' = 20.000 + 36.363,64 + 15.000 + 25.000 = 96.363,64$$

$$\text{PE}' = 0$$

$$\text{RV}' = 0$$

Comptablement, la reducció de capital amb la finalitat d'augmentar les reserves es registraria de la manera següent:

Reducció de capital per a increment de reserves

a) Per l'acord de reducció del capital i destinat a la reserva legal (no hi ha dret d'oposició)

	100 Capital social	112 Reserva legal	
--	--------------------	-------------------	--

b) Per l'acord de reducció del capital i destinat a la reserva voluntària

	100 Capital social	113 Reserves voluntàries	
--	--------------------	--------------------------	--

c) Si algun creditor exercités el dret d'oposició s'hauria d'escollir entre:

	565 Fiances const. a C. T.	572 Bancs	
	113 Reserves voluntàries	1142 Res. per cap. amort.	

3.3.4 Per restabliment d'equilibri entre el patrimoni i el capital

Les pèrdues que ha tingut la societat en exercicis anteriors es poden eliminar amb beneficis d'exercicis posteriors, amb reserves disponibles i amb la reserva legal.

La reducció de capital per compensar pèrdues pot ser voluntària o obligatòria. És voluntària quan ho decideix la junta general, sense que hi hagi una norma que ho dicti, i és obligatòria quan les pèrdues han disminuït el patrimoni net de la societat per sota de les 2/3 parts de la xifra de capital i ha transcorregut un exercici sense que el patrimoni s'hagi recuperat.

A) Reducció voluntària. El patrimoni net d'una societat és el següent:

Actiu		Patrimoni net i passiu	
Comptes d'actiu corrent i no corrent	1.800.000	Capital social	1.000.000
		Reserva legal	20.000
		Prima d'emissió	15.000
		Reserves voluntàries	25.000
		Rts. neg. exerc. anter.	-300.000
		Comptes de passiu corrent i no corrent	1.040.000
Total	1.800.000	Total	1.800.000

En primer lloc, s'ha de mirar si té l'obligació de compensar les pèrdues, d'acord amb l'art. 327 del TRLSC.

$$PN = 1.000.000 + 20.000 + 15.000 + 25.000 - 300.000 = 760.000$$

$$2/3 \text{ CS} = 2/3 \text{ s/ } 1.000.000 = 666.666,66$$

El $PN > 2/3 \text{ CS} \rightarrow$ no té obligació de reduir capital; tanmateix, si ho volgués fer, l'assentament seria:

20.000	112 Reserva legal		
15.000	110 Prima d'emissió		
25.000	113 Reserves voluntàries	121 Resultats negatius d'exercicis anteriors	
240.000	100 Capital social		300.000

La situació patrimonial seria la mateixa, però presentada de forma diferent:

Actiu		Patrimoni net i passiu	
Comptes d'actiu corrent i no corrent	1.600.000	Capital social	760.000
		Comptes de passiu corrent i no corrent	1.040.000
Total	1.800.000	Total	1.800.000

B) Reducció obligatòria. El patrimoni net d'una societat és el següent:

Actiu		Patrimoni net i passiu	
Comptes d'actiu corrent i no corrent	2.000.000	Capital social	1.000.000
		Reserva legal	20.000
		Prima d'emissió	15.000
		Rts. neg. exerc. anter.	-400.000
		Resultats de l'exercici	-30.000
		Comptes de passiu corrent i no corrent	1.395.000
Total	2.000.000	Total	2.000.000

En primer lloc, s'ha de mirar si té l'obligació de compensar les pèrdues, d'acord amb l'art. 327 del TRLSC.

$$PN = 1.000.000 + 20.000 + 15.000 - 400.000 - 30.000 = 605.000$$

$$2/3 \text{ CS} = 2/3 \text{ s/ } 1.000.000 = 666.666,66$$

El $PN < 2/3 \text{ CS} \rightarrow$ té obligació de reduir capital.

20.000	112 Reserva legal	121 Resultats negatius d'exercicis anteriors	400.000
15.000	110 Prima d'emissió	129 Resultats de l'exercici	30.000
395.000	100 Capital social		

La situació patrimonial seria:

Actiu		Patrimoni net i passiu	
Comptes d'actiu corrent i no corrent	2.000.000	Capital social	605.000
		Comptes de passiu corrent i no corrent	1.395.000
Total	2.000.000	Total	2.000.000

En els dos casos anteriors s'ha utilitzat la totalitat de la reserva legal en la compensació de les pèrdues. Fer això ens impedirà repartir dividends, ja que segons l'article 326 perquè la societat pugui repartir dividends un cop reduït el capital és necessari que la reserva legal arribi al 10% del nou capital.

També s'ha optat per absorbir la totalitat de les pèrdues. Si tenim en compte que l'article 327 parla de desequilibri quan el $PN < 2/3 \text{ CS}$, pot ser suficient cercar la igualtat $PN = 2/3 \text{ CS}$ per restablir el patrimoni, en lloc d'anar a buscar la igualtat $PN = \text{CS}$, com s'ha fet en l'exemple anterior.

C) Reducció obligatòria mantenint la igualtat ($PN = 2/3 CS$).

Actiu		Patrimoni net i passiu	
Comptes d'actiu corrent i no corrent	1.000.000	Capital social	1.000.000
		Reserva legal	130.000
		Reserves voluntàries	20.000
		Rts. neg. exerc. anter.	-550.000
		Comptes de passiu corrent i no corrent	400.000
Total	1.000.000	Total	1.000.000

En primer lloc, s'ha de mirar si té l'obligació de compensar les pèrdues, d'acord amb l'art. 327 del TRLSC.

$$PN = 1.000.000 + 130.000 + 20.000 - 550.000 = 600.000$$

$$2/3 CS = 2/3 \text{ s/ } 1.000.000 = 666.666,66$$

El $PN < 2/3 CS \rightarrow$ té obligació de reduir capital.

$$PN = 2/3 CS \rightarrow 600.000 = 2/3 CS' ; CS' = 900.000 \rightarrow RC = 100.000$$

130.000	112 Reserva legal		
20.000	113 Reserves voluntàries		
100.000	100 Capital social	121 Resultats negatius d'exercicis anteriors	250.000

La situació patrimonial seria:

Actiu		Patrimoni net i passiu	
Comptes d'actiu corrent i no corrent	1.000.000	Capital social	900.000
		Rts. neg. exerc. anter.	-300.000
		Comptes de passiu corrent i no corrent	400.000
Total	1.000.000	Total	1.000.000

Abans de passar a veure l'altra possibilitat és convenient recordar algunes qüestions que estableix el TRLSC sobre la reserva legal.

La reserva legal, com estableix l'article 274 del TRLSC, s'ha de dotar de fons en cada exercici fins que representi un 20% del capital social, i s'ha de fer destinant-hi una xifra almenys del 10% del benefici de cada exercici.

Aquesta reserva legal, mentre no arribi al 20% del capital social, sols pot destinar-se a compensar pèrdues quan no hi hagi altres reserves disponibles.

D) Reducció obligatòria però deixant una reserva legal del 10% del nou capital, per poder repartir dividends ($PN = CS' + 10/100 CS'$).

Actiu		Patrimoni net i passiu	
Comptes d'actiu corrent i no corrent	1.000.000	Capital social	1.000.000
		Reserva legal	130.000
		Reserves voluntàries	20.000
		Rts. neg. exerc. anter.	-550.000
		Comptes de passiu corrent i no corrent	400.000
Total	1.000.000	Total	1.000.000

En primer lloc, s'ha de mirar si té l'obligació de compensar les pèrdues, d'acord amb l'art. 327 del TRLSC.

$$PN = 1.000.000 + 130.000 + 20.000 - 550.000 = 600.000$$

$$2/3 CS = 2/3 \text{ s/ } 1.000.000 = 666.666,66$$

El $PN < 2/3 CS \rightarrow$ té obligació de reduir capital.

$$PN = CS' + 10/100 CS' \rightarrow 600.000 = CS' + 0,1 CS'; CS' = 545.454,54 \text{ €}$$

$$RC = 1.000.000 - 545.454,54 = 454.545,46$$

$$RL' = 10\% \text{ s/ } 545.454,54 = 54.545,46$$

75.454,54	112 Reserva legal		
20.000	113 Reserves voluntàries		
454.545,46	100 Capital social	121 Resultats negatius d'exercicis anteriors	550.000

La situació patrimonial seria:

Actiu		Patrimoni net i passiu	
Comptes d'actiu corrent i no corrent	1.000.000	Capital social	545.454,54
		Reserva legal	54.545,46
		Comptes de passiu corrent i no corrent	400.000
Total	1.000.000	Total	1.000.000

Aquesta segona solució elimina completament els resultats negatius d'exercicis anteriors i la societat pot repartir dividends si en l'exercici obté beneficis.

Per als creditors la primera interpretació és més avantatjosa, ja que obliga la societat a no repartir dividends fins que el patrimoni net sigui almenys igual al capital social i que la reserva legal sigui del 10% del capital social

Exercicis

EXERCICI 1. Una societat anònima que té un capital social format per 80.000 accions d'1 € de valor nominal vol ampliar capital emetent 20.000 accions d'1 € de valor nominal al canvi del 125%. L'emissió és subscripta totalment i desemborsada en la quantia mínima que estableix la llei.

Fes els càlculs i els assentaments.

EXERCICI 2. Una societat anònima el 15 de juny vol ampliar capital, per compensar deutes. La societat ha posat a disposició dels seus accionistes la certificació de l'auditor que informa dels creditors i crèdits que subscriuran una ampliació de capital feta amb la finalitat de compensar-los:

- ✦ Joan Esclat, proveïdor d'immobilitzat, amb deute de 24.000 € que va vèncer el 12 d'abril i 36.000 € amb venciment el 24 de juliol de dintre de dos anys.
- ✦ Oriol Ferrat, per un préstec personal de 60.000 € que ha vençut el 14 de febrer.
- ✦ S'emetran 20.000 accions de 5 € de nominal amb la prima necessària.

Fes els càlculs necessaris i els assentaments.

EXERCICI 3. Una societat anònima té l'estructura patrimonial següent:

- ✦ CS = 125.000 € (25.000 accions de 5 €)
- ✦ RL = 24.000 €
- ✦ PE = 10.000 €
- ✦ RV = 18.000 €
- ✦ Vol fer una ampliació de capital de 75.000 €, destinant-hi la màxima quantitat possible de les reserves voluntàries i de la reserva legal i la resta en efectiu en el moment de la subscripció.

Fes els càlculs i els assentaments de l'operació.

EXERCICI 4. Una societat anònima té l'estructura patrimonial següent:

- ✦ CS = 150.000 € (30.000 accions de 5 €)
- ✦ RL = 45.000 €
- ✦ PE = 12.000 €
- ✦ RV = 15.000 €
- ✦ Vol fer una ampliació de capital amb càrrec a reserves, en la seva quantia màxima.

Fes els càlculs i els assentaments de l'operació.

EXERCICI 5. Una societat que té un capital de 200.000 €, amb accions de 10 €, acorda reduir-lo mitjançant la reducció del nominal en 3 €. Un creditor a qui se li deuen 20.000 € exerceix el seu dret d'oposició, per la qual cosa se li garanteix el deute.

Fes els càlculs i els assentaments de l'operació.

EXERCICI 6. El compte "103 Socis per desemborsaments no exigits" d'una societat anònima té un saldo de 25.000 € i la societat acorda reduir el capital en aquesta quantitat, condonant els dividends passius. Com que hi ha un creditor que s'oposa a la reducció, es constitueix una reserva de caràcter indisponible amb reserves voluntàries.

Fes els càlculs i els assentaments de l'operació.

EXERCICI 7. Una societat anònima té l'estructura patrimonial següent:

- ✦ CS = 150.000 € (30.000 accions de 5 €)
- ✦ RL = 5.000 €
- ✦ PE = 2.000 €
- ✦ La junta general acorda reduir el capital per incrementar la reserva legal en la quantitat màxima que permet la llei.

Fes els càlculs i els assentaments de l'operació.

EXERCICI 8. Una societat anònima, el 31 de desembre, presenta l'estructura patrimonial següent:

- ✦ CS = 270.000 € (27.000 accions)
- ✦ RL = 40.000 €
- ✦ RV = 10.000 €
- ✦ Rts. neg. exerc. ant. = -120.000
- ✦ Resultats de l'exercici = -25.000
- ✦ El patrimoni net de la societat està per sota de les dues tercers parts del capital social i aquesta situació ja es produïa l'any passat.

Fes la reducció de capital corresponent.

Lliçó 4

Dissolució, liquidació i transformació de la societat anònima

«Les teves aspiracions són les teves possibilitats.»

SAMUEL JOHNSON

De la mateixa manera que una societat anònima té un origen i queda reflectit amb la constitució, també pot tenir un final i aquest es produirà mitjançant l'extinció. Tanmateix, per arribar-hi caldrà iniciar el procés amb la dissolució i continuar-lo amb la liquidació.

Però de vegades la societat anònima s'extingeix com a tal però segueix amb un altra figura societària; llavors estarem parlant de transformació.

4.1 Motius de la dissolució

La dissolució és un acte jurídic que inicia un procés que finalitzarà amb l'extinció, des del punt de vista jurídic i econòmic. Per tant, no s'ha d'identificar dissolució amb la idea que la societat deixa d'existir, sinó que s'ha d'entendre que s'inicia un camí per arribar a la fi de la societat.

El TRLSC regula la dissolució i la liquidació en els articles següents:

TÍTOL X. Dissolució i liquidació

Capítol 1. La dissolució (arts. 360 a 370)

Secció 1a. Dissolució de ple dret (arts. 360 a 361)

Secció 2a. Dissolució per constatació de l'existència de causa legal o estatutària (arts. 362 a 367)

Secció 3a. Dissolució per acord de la junta general (art. 368)

Secció 4a. Disposicions comunes (arts. 369 a 370)

Capítol 2. La liquidació (arts. 371 a 400)

Secció 1a. Disposicions generals (arts. 371 a 373)

Secció 2a. Els liquidadors (arts. 374 a 382)

Secció 3a. Les operacions de liquidadors (arts. 383 a 390)

Secció 4a. La divisió del patrimoni social (arts. 391 a 394)

Secció 5a. L'extinció de la societat (arts. 395 a 397)

Secció 6a. Actiu i passiu sobrevingut (arts. 398 a 400)

En alguns casos a la dissolució la segueix un període, que pot ser llarg i de certa complexitat, que s'anomena liquidació, durant el qual es produeix la realització de l'actiu, el pagament de les obligacions i el repartiment entre els accionistes de l'efectiu resultant, que s'anomena haver social.

Una vegada la societat anònima s'hagi extingit, seran cancel·lats al Registre Mercantil els assentaments de la societat i s'hi dipositaran els llibres de comerç i els documents de tràfic.

La Llei de societats de capital estableix que durant el procés de liquidació i fins que es produeix l'extinció la societat conserva la personalitat jurídica, mentre que l'activitat empresarial passa de ser lucrativa a ser liquidatòria, raó per la qual al nom s'hi haurà d'afegir la frase "en liquidació".

La dissolució de la societat no necessàriament ha d'anar seguida de la liquidació, ja que en casos com la fusió, l'absorció i l'escissió no es produeix cap liquidació.

La societat pot dissoldre's per motius que estiguin establerts als estatuts (per exemple: "el 31 de desembre de 2010, la societat quedarà dissolta"), o bé per causes legals, que estan relacionades a l'art. 363 del TRLSC, i que són les següents:

1. Per acord de la junta general
2. Pel compliment del termini fixat als estatuts
3. Per la conclusió del fi social o per la impossibilitat de realitzar-lo
4. Com a conseqüència que les pèrdues hagin reduït el patrimoni net per sota de la meitat del capital social
5. Per reducció del capital social per sota del mínim legal
6. Per fusió o escissió de la societat
7. Per qualsevol altra raó establerta als estatuts

Una societat anònima disposa de l'estructura patrimonial següent:

Capital social = 100.000 €

Reserva legal = 10.000 €

Reserva voluntària = 7.000 €

Resultat negatiu d'exercicis anteriors = -30.000 €

Resultat de l'exercici = -48.000 €

En aquesta situació tenim que:

Patrimoni net = $100.000 + 10.000 + 7.000 - 30.000 - 8.000 = 39.000$

$\frac{1}{2}$ capital social = 50.000

El PN < $\frac{1}{2}$ CS → Segons art. 363 del TRLSC, causa de liquidació

4.2 Període de liquidació

L'art. 371 del TRLSC estableix que una vegada dissolta la societat s'ha d'obrir un període de liquidació, excepte en els casos de fusió o escissió total o qualsevol altre de cessió global de l'actiu i el passiu.

La societat dissolta conserva la seva personalitat jurídica mentre es fa la liquidació, però cessa la representació dels administradors per fer nous contractes i contraure noves obligacions; aquestes funcions les assumeixen els liquidadors. La llei estableix que el nomenament dels liquidadors pot estar establert als estatuts, i si no ho està els ha de designar la junta general, sempre en nombre senar.

Els liquidadors tenen com a primera funció la de confeccionar un inventari i balanç tancat en data del dia en què comença la liquidació, que ha de donar constància de la situació patrimonial resultant de la gestió dels administradors i de la que parteixen els liquidadors.

Els liquidadors també han de custodiar els llibres i la correspondència de la societat, així com tenir cura de la integritat del patrimoni. Han de realitzar les operacions comercials pendents i aquelles que siguin necessàries per a la liquidació de la societat. També han de vendre els béns de la societat, tenint en compte que la venda dels immobles s'ha de fer en subhasta pública, i s'han d'ingressar els crèdits i pagar els creditors.

En funció de la dificultat de les operacions, els liquidadors poden concertar transaccions i establir arbitratges quan considerin que és el millor per als interessos de la societat.

Els liquidadors també representen la societat i han d'informar els accionistes i creditors de l'estat de la liquidació.

La llei també estableix la possibilitat, si ho demana una cinquena part del capital social, que s'anomeni un interventor, que ha de vigilar les operacions fetes pels liquidadors.

Una vegada acabada la liquidació, els liquidadors han de fer un balanç final, que ha de ser censurat pels interventors, sotmès a l'aprovació de la junta general i publicat al BORME i en un periòdic de màxima difusió del lloc on la societat anònima té el domicili social.

La dissolució i la liquidació han de tenir el tractament comptable següent:

1. Període de liquidació

a) Reobertura de la comptabilitat

	Comptes d'actiu	Comptes de passiu	
--	-----------------	-------------------	--

b) Cancel·lació dels comptes correctors d'actius (amortitzacions, deterioraments)

	281 Amortització acumul. immobilitzat material	211 Construccions 212 Instal·lacions tècniques 213 Maquinària (...)	
	490 Deteriorament de valor de crèdits per op. com.	436 Clientes de dubtós cobrament	

c) Realització de l'actiu

	572 Bancs 128 Resultats de liquidació	Comptes d'actiu	
--	--	-----------------	--

d) Pagament del passiu

	Comptes d'actiu	572 Bancs	
--	-----------------	-----------	--

e) Per les despeses pròpies de la liquidació

	128 Resultats de liquidació	572 Bancs	
--	-----------------------------	-----------	--

En aquests moments, la situació de l'empresa correspondria al balanç següent:

Actiu	Patrimoni net i passiu
572 Bancs	100 Capital social 11 Reserves 128 resultats de la liquidació

4.3 Divisió de l'haver social

Els liquidadors, un cop format el balanç final, han de determinar la quota de l'actiu social que ha de repartir-se entre les accions, segons s'estableix a l'art. 391 del TRLSC.

Aquesta divisió de l'haver social s'ha de fer d'acord amb les normes establertes pels estatuts i en tot cas s'han d'observar les regles següents:

- Els liquidadors no poden repartir entre els socis el patrimoni social sense que s'hagin satisfet tots els creditors.
- L'actiu resultant després de satisfer els crèdits contra la societat s'ha de repartir entre els socis, d'acord amb els estatuts o, si no s'ha establert, en proporció al valor nominal de les accions, d'acord amb l'art. 392 del TRLSC.

El patrimoni net d'una societat, després d'haver fet la liquidació, és de 3.200.000 €. El capital social estava format per 50.000 accions de 10 € de valor nominal cada una.

Per saber l'haver social que li correspon a cada acció farem:

$$3.200.000 / 50.000 = 64 \text{ €}$$

Hem de tenir en compte que poden haver-hi diferents tipus d'accions. Aquelles que reconeixen els mateixos drets són d'una mateixa classe i aquelles que tenen el mateix valor nominal són d'una mateixa sèrie. Això vol dir que dintre d'una mateixa classe poden existir diferents sèries: per exemple, sèrie A de 10 € de valor nominal, sèrie B de 5 € de valor nominal.

El patrimoni net d'una societat, després d'haver fet la liquidació, és de 3.200.000 €. El capital social estava format per 30.000 accions de 10 € de valor nominal cada una i 20.000 accions de 5 € de valor nominal cada una.

En aquest cas, primer hem d'homogeneïtzar les accions. 30.000 accions de 10 €, les convertirem en 60.000 accions de 5 €.

Per saber l'haver social que correspon a 5 € de valor nominal farem:

$$3.200.000 / (60.000 + 20.000) = 40 \text{ € per 5 € nominals}$$

$$\text{Sèrie A: } 30.000 \text{ accions de } 10 \text{ €} = 30.000 \times 40 = 2.400.000 \text{ €}$$

$$\text{Sèrie B: } 20.000 \text{ accions de } 5 \text{ €} = 20.000 \times 40 = 800.000 \text{ €}$$

En el cas que no totes les accions estiguin desemborsades totalment, amb la mateixa proporció, es restituirà en primer lloc als accionistes que hagin desemborsat quantitats més grans l'excés sobre l'aportació dels que hagin desemborsat menys, i la resta es repartirà entre els accionistes en proporció a l'import nominal de les accions, segons l'art. 392 del TRLSC. En aquesta mateixa proporció suportaran les eventuais pèrdues en el cas que l'actiu no sigui suficient per reemborsar les aportacions fetes.

Una societat anònima després de la liquidació té un haver social de 4.000.000 €. El capital social està format per:

Accions de la sèrie A: 30.000 accions de 10 € de nominal, desemborsat al 100%

Accions de la sèrie B: 20.000 accions de 10 € de nominal, desemborsat al 75%

Accions de la sèrie C: 50.000 accions de 5 € de nominal, desemborsat al 50%

En primer lloc agafem les accions que han desemborsat quantitats més grans:

Excés de la sèrie A sobre la C ($30.000 \times 10 \times (100\% - 50\%)$) = 150.000

Excés de la sèrie B sobre la C ($20.000 \times 10 \times (75\% - 50\%)$) = 50.000

Una vegada lliurades aquestes quantitats, totes les accions estaran equilibrades amb els seus desemborsaments i es farà el repartiment en proporció al nominal de les accions.

Sèrie A: 30.000 accions de 10 € equivalents a 60.000 accions de 5 €

Sèrie B: 20.000 accions de 10 € equivalents a 40.000 accions de 5 €

La quantitat a repartir és: $4.000.000 - 150.000 - 50.000 = 3.800.000$

Haver social per 5 € de nominal = $3.800.000 / (60.000 + 40.000 + 50.000) = 25,33$ €

Sèrie A: $30.000 \times 50,66 = 1.520.000$

Sèrie B: $20.000 \times 50,66 = 1.013.333,33$

Sèrie C: $50.000 \times 25,33 = 1.266.666,67$

Total 3.800.000

Si hi ha accions sense dret a vot, aquestes tenen dret a rebre el reemborsament del valor desemborsat abans que es distribueixi qualsevol quantitat a la resta de les accions, d'acord amb l'art. 101 del TRLSC.

El patrimoni net d'una societat després de la liquidació és de 2.800.000 € i el capital social està integrat per:

50.000 accions ordinàries de 50 € de valor nominal, i

10.000 accions sense dret a vot de 100 € de valor nominal.

Com que les accions sense dret a vot tenen preferència a l'hora de rebre el reemborsament fet, tindrem:

$$10.000 \times 100 = 1.000.000 \text{ €}$$

La resta de diners ($2.800.000 - 1.000.000 = 1.800.000$) s'ha de repartir entre les 50.000 accions ordinàries, a raó de $1.800.000 / 50.000 = 36 \text{ €}$ per acció (que és menys del que s'havia desemborsat per cada acció: 50 €).

4.4 Transformació de la societat

La transformació és el procés que permet el canvi d'una forma social a un altra de diferent, sense que s'alteri la personalitat jurídica de la societat, que continua subsistint sota la nova forma social. La transformació no produeix la dissolució de la societat, i per descomptat no suposa tampoc la seva liquidació.

Aquesta operació està regulada a la Llei 3/2009, de 3 d'abril, sobre modificacions estructurals de les societats mercantils, als articles següents:

TÍTOL I. De la transformació (arts. 3 a 21)

Capítol I. Disposicions generals (arts. 3 a 7)

Capítol II. Acord de transformació (arts. 8 a 17)

Capítol III. De la inscripció de la transformació (arts. 18 a 20)

Capítol IV. Efectes de la transformació sobre la responsabilitat dels socis (art. 21)

La transformació pot ser d'una societat anònima a una societat col·lectiva, a una societat comanditària o a una societat limitada, o de qualsevol d'aquestes societats a una societat anònima.

La transformació d'una societat anònima ha d'acordar-se en junta general, i l'acord ha de publicar-se tres cops al BORME i als periòdics de més difusió de la província. La nova societat s'ha d'inscriure al Registre Mercantil.

L'art. 15 de la Llei 3/2009 estableix que quan una societat anònima es transforma en societat col·lectiva o comanditària, aquells socis que hagin votat en contra de la transformació, així com els que no hagin assistit a la junta general, quedaran apartats de la societat, sempre que no s'adhereixin a l'acord en el termini d'un mes.

Els accionistes que exerceixin el dret de separació obtindran el reemborsament de les seves accions, d'acord amb les condicions següents:

- Si les accions cotitzen en un mercat oficial, el reemborsament serà el preu de cotització mitjà del darrer trimestre.
- Si no cotitzen en mercat oficial, s'ha d'aplicar l'acord entre societat i socis. Si no s'arriba a un acord el valor l'ha de determinar un auditor diferent de l'auditor de la societat, designat pel Registre Mercantil.

Una societat anònima acorda transformar-se en societat col·lectiva. El balanç tancat per la transformació és el següent:

Actiu		Patrimoni net i passiu	
Immobilitzat	400.000	Capital social (10.000 ac.)	100.000
Existències	65.000	Reserva legal	20.000
Clients	135.000	Reserva voluntària	30.000
Bancs	15.000	Passiu corrent	465.000
Total	615.000	Total	615.000

Un accionista que disposa de 2.350 accions decideix exercitar el dret de separació i pacta que li paguin per cada acció el valor teòric d'acord amb l'anterior balanç.

$$V_t = \text{PN} / \text{Núm. accions} = (100.000 + 20.000 + 30.000) / 10.000 = 15 \text{ €}$$

$$\text{Import a cobrar} = 2.350 \times 15 = 35.250 \text{ €}$$

a) Pel pagament:

35.250	109 Accions pròpies per a reducció de capital	572 Bancs	35.250
--------	---	-----------	--------

b) Per la reducció del capital i de la reserva voluntària:

23.500	100 Capital social		
11.750	113 Reserves voluntàries	109 Accions pròpies per a reducció de capital	35.250

Una societat col·lectiva amb el balanç següent es transforma en societat anònima

Actiu		Patrimoni net i passiu	
Maquinària	400.000	Capital social	200.000
Clients	135.000	Reserves voluntàries	120.000
Bancs	15.000	Passiu corrent	230.000
Total	550.000	Total	550.000

Els experts valoren la màquina en 350.000 €. La societat decideix utilitzar les reserves voluntàries per a la diferència i la resta, passar-les a reserva legal.

120.000	113 Reserves voluntàries	213 Maquinària	50.000
		112 Reserva legal	70.000

Així, les reserves voluntàries no podran repartir-se com a dividendes futurs.

Exercicis

EXERCICI 1. Una societat anònima presenta el 31 de desembre de 2010 el balanç següent:

<i>Actiu</i>		<i>Patrimoni net i passiu</i>	
Actiu no corrent	125.000	Capital social	300.000
Actiu corrent	65.000	Reserva legal	50.000
		Reserva voluntària	40.000
		Rts. neg. ex. anteriors	-150.000
		Rts. de l'exercici	-100.000
		Passiu corrent	50.000
	190.000		190.000

La situació patrimonial de la societat el 31 de desembre de 2009 era la següent:

- Patrimoni net = 230.000
- Capital social = 300.000
- $\frac{1}{2}$ capital social = 150.000
- $\frac{2}{3}$ capital social = 200.000

Respon:

- a) Què havia de fer d'acord amb la situació patrimonial del 31 de desembre de 2009?
- b) Què ha de fer en l'actual situació, el 31 de desembre de 2010?

EXERCICI 2. Una societat anònima té la composició d'accions següent en el seu capital social:

<i>Sèrie</i>	<i>Nombre d'accions</i>	<i>Nominal</i>	<i>Desemborsament</i>
A	20.000	40	100%
B	30.000	40	75%
C	50.000	20	50%

El patrimoni net, un cop realitzada la liquidació, és de 3.600.000 €. Determina quina quantitat correspon a cada sèrie.

EXERCICI 3. La junta general d'una societat amb el balanç de situació següent acorda la seva dissolució i posterior liquidació.

<i>Actiu</i>		<i>Patrimoni net i passiu</i>	
Terrenys i béns naturals	150.000	Capital social	300.000
Elements de transport	80.000	Reserva legal	20.000
Mobiliari	15.000	Reserva voluntària	10.000
Maquinària	180.000	Deutes a llarg termini	150.000
Mercaderies	50.000	Deutes a curt termini	100.000
Clients	140.000	Proveïdors	65.000
Bancs	30.000		
TOTAL	645.000	TOTAL	645.000

El capital social està format per 30.000 accions de 10 € cadascuna.

A la memòria tenim la informació accessòria següent:

- ✦ Amortització acumulada dels elements de transport = 40.000 €
- ✦ Amortització acumulada del mobiliari = 12.000 €
- ✦ Amortització acumulada de la maquinària = 100.000 €
- ✦ Deteriorament del valor de les mercaderies = 5.000 €

Els elements d'actiu s'han realitzat amb els imports següents:

- ✦ Terrenys i béns naturals: 300.000 €
- ✦ Elements de transport: 30.000 €
- ✦ Mobiliari: 5.000 €
- ✦ Maquinària: 100.000 €
- ✦ Mercaderies: 40.000 €

S'ha cobrat a la totalitat dels clients i en el pagament als proveïdors s'ha obtingut un descompte de 5.000 € pel pagament avançat. També s'han hagut de pagar 1.000 € d'una comissió de cancel·lació del deute a curt termini.

Les despeses de liquidació són 3.000 €.

Fes totes les operacions de liquidació.

Lliçó 5

Els comptes anuals de les societats anònimes

«Si “A” és l'èxit a la vida,
la fórmula de l'èxit seria “ $A = x + y + z$ ”.
La “x” és el treball; la “y” és el joc;
la “z”, mantenir la boca tancada.»

ALBERT EINSTEIN

5.1 Normes reguladores

Els comptes anuals comprenen els documents següents:

- El balanç
- El compte de pèrdues i guanys
- L'estat de canvis del patrimoni net (ECPN)
- L'estat de fluxos d'efectiu (EFE)
- La memòria

Tots ells formen una unitat i s'han de redactar amb claredat, i han de mostrar la imatge fidel del patrimoni i dels resultats de la societat, com estableix l'art. 254 del TRLSC.

Els comptes anuals poden presentar-se d'acord amb dos models diferents: model normal i model abreviat.

Perquè una societat pugui formular els comptes anuals abreviats ha de complir dos dels requisits següents durant dos exercicis consecutius:

<i>Límits</i>	<i>Balanç, memòria i ECPN</i>	<i>Compte de PiG</i>
Total actiu no superior a	2.850.000 €	11.400.000 €
Xifra anual de negocis no superior a	5.700.000 €	22.800.000 €
Nombre mitjà de treballadors inferior a	50	250

Si la societat, durant dos exercicis consecutius, deixa de complir dos dels requisits anteriors, no podrà continuar presentant els comptes d'acord amb el model abreviat.

L'estat de fluxos d'efectiu no és obligatori per a aquelles empreses que poden presentar el balanç, l'estat de canvis al patrimoni net i la memòria abreviada i que poden acollir-se al PGC de pimes.

5.2 Documents que formen els comptes anuals

Les normes d'elaboració dels comptes anuals estableixen al seu apartat 5è unes pautes comunes per a l'elaboració del balanç, el compte de pèrdues i guanys, l'estat de canvis de patrimoni net i l'estat de fluxos d'efectiu, que són les següents:

- En cada partida hi han de figurar, endemés de les xifres de l'exercici que es tanca, les corresponents a l'exercici anterior.
- No hi han de figurar partides a les quals no correspongui cap import ni en l'exercici actual ni en l'anterior.
- No pot modificar-se l'estructura d'un exercici a l'altre, llevat de casos excepcionals.
- Poden afegir-se noves partides si el contingut no està previst en les existents.
- Pot fer-se una subdivisió més detallada de les partides.
- Poden agrupar-se partides precedides de números àrabs si sols representen un import irrellevant per mostrar la imatge fidel.
- Si escau, cada partida ha de contenir una referència creuada a la informació corresponent a dins de la memòria.
- Els crèdits i els deutes amb empreses del grup i associades, així com els ingressos i les despeses que se'n derivin, han de figurar en partides separades.
- S'ha d'informar de la participació en negocis compostos sense personalitat jurídica, com les unions temporals d'empresa (UTE) o les comunitats de béns.

5.2.1 El balanç

El balanç és un document en què podem veure, després del tancament de l'exercici social, la situació patrimonial i els resultats de l'exercici d'una empresa. La informació sobre

la situació patrimonial s'ofereix diferenciant les fonts de finançament (patrimoni net i passiu) de la inversió realitzada (actiu).

A l'actiu hi trobem diferenciat l'actiu corrent de l'actiu no corrent. En el primer hi tindrem els actius que s'espera vendre o consumir en el cicle d'explotació, els actius financers inclosos en la cartera de negociació, exceptuant-ne els derivats amb un termini de liquidació superior a l'any. També hi tindrem l'efectiu i els actius líquids. La resta d'actius seran considerats com a *no corrents*.

El passiu també distingeix entre corrent i no corrent. En el primer hi tindrem les obligacions que l'empresa pensa liquidar en el cicle d'explotació, les obligacions amb venciment a curt termini i els passius financers classificats com a mantinguts per negociar amb un termini de liquidació inferior a un any.

La resta de passius tenen la consideració de no corrents.

Tot seguit, podem veure el model de balanç normal.

ACTIU	Notes de la memòria	200X	200X-1
A) ACTIU NO CORRENT			
I. Immobilitzat intangible			
1. Desenvolupament			
2. Concessions			
3. Patents, llicències, marques i similars			
4. Fons de comerç			
5. Aplicacions informàtiques			
6. Investigació			
7. Altre immobilitzat intangible			
II. Immobilitzat material			
1. Terrenys i construccions			
2. Instal·lacions tècniques i altre immobilitzat material			
3. Immobilitzat en curs i bestretes			
III. Inversions immobiliàries			
1. Terrenys			
2. Construccions			
IV. Inversions en empreses del grup i associades a llarg termini			
1. Instruments de patrimoni			
2. Crèdits a empreses			
3. Valors representatius de deute			
4. Derivats			
5. Altres actius financers			
6. Altres inversions			
V. Inversions financeres a llarg termini			
1. Instruments de patrimoni			
2. Crèdits a tercers			
3. Valors representatius de deute			
4. Derivats			
5. Altres actius financers			
6. Altres inversions			
VI. Actius per impost diferit			
VII. Deutors comercials no corrents			
B) ACTIU CORRENT			

I. Actius no corrents mantinguts per a la venda II. Existències 1. Comercial 2. Matèries primeres i altres aprovisionaments 3. Productes en curs 4. Productes acabats 5. Subproductes, residus i materials recuperats 6. Bestretes a proveïdors III. Deutors comercials i altres comptes a cobrar 1. Clients per vendes i prestacions de serveis 2. Clients empreses del grup i associades 3. Deutors variis 4. Personal 5. Actius per impost corrent 6. Altres crèdits amb les administracions públiques 7. Accionistes (socis) per desemborsaments exigits IV. Inversions en empreses del grup i associades a curt termini 1. Instruments de patrimoni 2. Crèdits a empreses 3. Valors representatius de deute 4. Derivats 5. Altres actius financers V. Inversions financeres a curt termini 1. Instruments de patrimoni 2. Crèdits a empreses 3. Valors representatius de deute 4. Derivats 5. Altres actius financers 6. Altres inversions VI. Periodificacions a curt termini VII. Efectiu i altres actius líquids equivalents 1. Tresoreria 2. Altres actius líquids equivalents TOTAL ACTIU (A + B)			
--	--	--	--

PATRIMONI NET I PASSIU	Notes de la memòria	200X	200X-1
A) PATRIMONI NET			
A-1) Fons propis I. Capital 1. Capital escripturat 2. (Capital no exigit) II. Prima d'emissió III. Reserves 1. Legal i estatutàries 2. Altres reserves IV. (Accions i participacions en patrimoni pròpies) V. Resultats d'exercicis anteriors 1. Romanent 2. (Resultats negatius d'exercicis anteriors) VI. Altres aportacions de socis VII. Resultat de l'exercici VIII. (Dividend a compte) IX. Altres instruments de patrimoni net A-2) Ajusts per canvis de valor I. Actius financers disponibles per a la venda II. Operacions de cobertura III. Actius no corrents i passius vinculats, mantinguts per a la venda IV. Diferència de conversió V. Altres A-3) Subvencions, donacions i llegats rebuts			

B) PASSIU NO CORRENT			
I. Provisions a llarg termini			
1. Obligacions per prestacions a llarg termini al personal			
2. Actuacions mediambientals			
3. Provisions per reestructuració			
4. Altres provisions			
II. Deutes a llarg termini			
1. Obligacions i altres valors negociables			
2. Deutes amb entitats de crèdit			
3. Creditors per arrendament financer			
4. Derivats			
5. Altres passius financers			
III. Deutes amb empreses del grup i associades a llarg termini			
IV. Passius per impost diferit			
V. Periodificacions a llarg termini			
VI. Creditors comercials no corrents			
VII. Deute amb característiques especials a llarg termini			
C) PASSIU CORRENT			
I. Passius vinculats amb actius no corrents mantinguts per a la venda			
II. Provisions a curt termini			
III. Deutes a curt termini			
1. Obligacions i altres valors negociables			
2. Deutes amb entitats de crèdit			
3. Creditors per arrendament financer			
4. Derivats			
5. Altres passius financers			
IV. Deutes amb empreses del grup i associades a curt termini			
V. Creditors comercials i altres comptes a pagar			
1. Proveïdors			
2. Proveïdors, empreses del grup i associades			
3. Creditors varis			
4. Personal (remuneracions pendents de pagament)			
5. Passius per impost corrent			
6. Altres deutes amb les administracions públiques			
7. Bestretes de clients			
VI. Periodificacions a curt termini			
VII. Deute amb característiques especials a curt termini			
TOTAL PATRIMONI NET I PASSIU (A + B + C)			

5.2.2 El compte de pèrdues i guanys

És un document que ens dóna informació dels resultats que l'empresa ha obtingut en l'exercici econòmic. Aquesta informació es subministra mitjançant la relació d'ingressos i despeses de l'exercici.

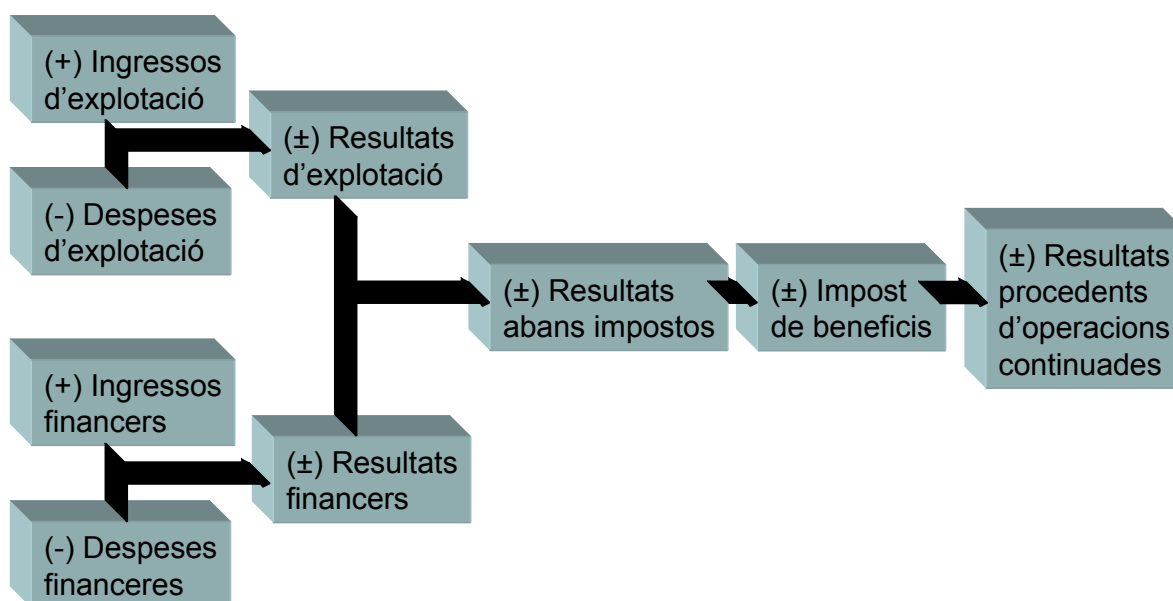
Com podem veure al model que figura a continuació, la classificació d'ingressos i despeses es fa en funció de la seva naturalesa.

El format del compte de pèrdues i guanys es presenta com una llista en la qual a uns ingressos se'ls descompten les despeses corresponents per obtenir un determinat resultat (vegeu el gràfic adjunt).

Al compte de pèrdues i guanys es fa una distinció entre operacions continuades i operacions interrompudes.

A les operacions continuades hi tindrem: a) Els ingressos i les despeses relacionades amb l'activitat principal i accessòria de l'empresa; b) Els ingressos i les despeses extraordinàries, i c) Els ingressos i les despeses financeres.

Al compte de pèrdues i guanys hi trobarem sis trams de resultats que podem esquematitzar de la forma següent:

A continuació podem veure el model normal del compte de pèrdues i guanys.

	(Debe) Haber	
	200X	200X - 1
A) OPERACIONS CONTINUADES		
1. Import net de la xifra de negocis		
a) Vendes		
b) Prestacions de serveis		
2. Variació d'existències de productes acabats i en curs de fabricació		
3. Treballs realitzats per l'empresa per al seu actiu		
4. Aprovisionaments		
a) Consum de mercaderies		
b) Consum de matèries primeres i altres matèries consumibles		
c) Treballs realitzats per altres empreses		
d) Deteriorament de mercaderies, matèries primeres i altres aprovisionaments		
5. Altres ingressos d'exploració		
a) Ingressos accessoris i altres de gestió corrent		
b) Subvencions d'exploració incorporades al resultat de l'exercici		
6. Despeses de personal		
a) Sous, salaris i assimilats		
b) Càrregues socials		
c) Provisions		
7. Altres despeses d'exploració		
a) Serveis exteriors		
b) Tributs		
c) Pèrdues, deteriorament i variació de provisions per operacions comercials		
d) Altres gastos de gestió corrent		
8. Amortització de l'immobilitzat		
9. Imputació de subvencions d'immobilitzat no financer i altres		
10. Excessos de provisions		
11. Deteriorament i resultat per alienacions de l'immobilitzat		
a) Deteriorament i pèrdues		
b) Resultats per alienacions i altres		
12. Diferència negativa de combinacions de negoci		
13. Altres resultats		

A.1) RESULTAT D'EXPLOTACIÓ (1 + 2 + 3 + 4 + 5 + 6 + 7 + 8 + 9 + 10 + 11 + 12 + 13)		
14. Ingressos financers a) De participacions en instruments de patrimoni a 1) En empreses del grup i associades a 2) En tercers b) De valors negociables i altres instruments financers b 1) D'empreses del grup i associades b 2) De tercers c) Imputació de subvencions, donacions i llegats de caràcter financer		
15. Despeses financeres a) Per deutes amb empreses del grup i associades b) Per deutes amb tercers c) Per actualització de provisions		
16. Variació de valor raonable en instruments financers a) Cartera de negociació i altres b) Imputació al resultat de l'exercici per actius financers disponibles per a la venda		
17. Diferències de canvi		
18. Deteriorament i resultat per alienacions d'instruments financers a) Deterioraments i pèrdues b) Resultats per alienacions i altres		
19. Altres ingressos i despeses de caràcter financer a) Incorporació a l'actiu de despeses financeres b) Ingressos financers derivats de convenis de creditor c) Resta d'ingressos i despeses		
A.2) RESULTAT FINANCER (14 + 15 + 16 + 17 + 18 + 19)		
A.3) RESULTAT ABANS D'IMPOSTOS (A.1 + A.2)		
20. Impostos sobre beneficis		
A.4) RESULTAT DE L'EXERCICI PROCEDENT D'OPERACIONS CONTINUADES (A.3 + 20)		
B) OPERACIONS INTERROMPUDES		
21. Resultat de l'exercici procedent d'operacions interrompudes netxd'impostos		
A.5) RESULTAT DE L'EXERCICI (A.4 + 21)		

5.2.3 L'estat de canvis al patrimoni net

Aquest document té dues parts diferenciades:

1. L'estat d'ingressos i despeses reconeguts, on es recullen els canvis al patrimoni que tenen el seu origen al resultat de l'exercici i aquells que, al llarg de l'exercici, s'han imputat a patrimoni net.

- ✦ Resultat del compte de pèrdues i guanys de l'exercici
- ✦ Ingressos i despeses imputats directament a patrimoni net
- ✦ Transferències realitzades al compte de pèrdues i guanys

2. L'estat total de canvis al patrimoni net, que ens informa dels canvis que s'han produït al patrimoni net:

- ✦ El saldo total dels ingressos i despeses reconeguts
- ✦ Les variacions produïdes per operacions amb socis o propietaris de l'empresa
- ✦ Les altres variacions que es produeixen al patrimoni net
- ✦ Ajustaments del patrimoni net deguts a canvis en criteris comptables i correccions d'errades

El model normal de l'estat de canvis del patrimoni net és el següent:

A) Estat d'ingressos i despeses reconeguts corresponents a l'exercici 200X

	Notes	200X	200X-1
A) RESULTAT DEL COMPTE DE PÈRDUES I GUANYES			
INGRESSOS I DESPESES IMPUTATS DIRECTAMENT AL PATRIMONI NET			
I. Per valoració d'instruments financers			
1. Actius financers disponibles per a la venda			
2. Altres ingressos/despeses			
II. Per cobertures de fluxos d'efectiu			
III. Subvencions, donacions i llegats rebuts			
IV. Per guanys i pèrdues actuàries i altres ajusts			
V. Per actius no corrents i passius vinculats, mantinguts per a la venda			
VI. Diferències de conversió			
VII. Efecte impositiu			
B) TOTAL INGRESSOS I DESPESES IMPUTATS DIRECTAMENT EN EL PATRIMONI NET (I + II + III + IV + V + VI + VII)			
TRANSFERÈNCIES AL COMPTE DE PÈRDUES I GUANYES			
VIII. Per valoració d'instruments financers			
1. Actius financers disponibles per a la venda			
2. Altres ingressos/despeses			
IX. Per cobertures de fluxos d'efectiu			
X. Subvencions, donacions i llegats rebuts			
XI. Per actius no corrents i passius vinculats, mantinguts per a la venda			
XII. Diferències de conversió			
XIII. Efecte impositiu			
C) TOTAL TRANSFERÈNCIES AL COMPTE DE PÈRDUES I GUANYES (VIII + IX + X + XI + XII + XIII)			
TOTAL D'INGRESSOS I DESPESES RECONEGUTS (A + B + C)			

B) Estat de canvis al patrimoni net corresponent a l'exercici 200X

	Capital		Prima d'emissió	Reserves	(Accions i participacions en patrimoni pròpies)	Resultats d'exercicis anteriors	Altres aportacions de socis	Resultat de l'exercici	(Dividend a compte)	Altres instruments de patrimoni net	Ajustaments per canvis de valor	Subvencions, donacions i llegats rebuts	TOTAL
	Escripтурat	No exigit											
A) SALDO, FINAL DE L'EXERCICI 200X-2													
I. Ajusts per canvis de criteri de l'exercici 200X-2 i anteriors													
II. Ajusts per errors de l'exercici 200X-2 i anteriors													
B) SALDO AJUSTAT, INICI DE L'EXERCICI 200X-1													
I. Total ingressos i despeses reconeguts													
II. Operacions amb socis o propietaris													
1. Augments de capital													
2. (-) Reduccions de capital													
3. Conversió de passius financers en patrimoni net (conversió d'obligacions, condonacions de deutes)													
4. (-) Distribució de dividends													
5. Operacions amb accions o participacions pròpies (netes)													
6. Increment (reducció) de patrimoni net resultant d'una combinació de negocis													
7. Altres operacions amb socis o propietaris													
III. Altres variacions del patrimoni net													
C) SALDO, FINAL DE L'EXERCICI 200X-1													
I. Ajusts per canvis de criteri en l'exercici 200X-1													
II. Ajusts per errors de l'exercici 200X-1													
D) SALDO AJUSTAT, INICI DE L'EXERCICI 200X													
I. Total ingressos i despeses reconeguts													
II. Operacions amb socis o propietaris													
1. Augments de capital													
2. (-) Reduccions de capital													
3. Conversió de passius financers en patrimoni net (conversió d'obligacions, condonacions de deutes)													
4. (-) Distribució de dividends													
5. Operacions amb accions o participacions pròpies (netes)													
6. Increment (reducció) de patrimoni net resultant d'una combinació de negocis													
7. Altres operacions amb socis o propietaris													
III. Altres variacions del patrimoni net													
E) SALDO, FINAL DE L'EXERCICI													

5.2.4 L'estat de fluxos d'efectiu

Informa sobre l'origen i la utilització dels actius monetaris representatius d'efectiu i altres actius líquids equivalents, classifica els moviments per activitats i indica la variació neta que aquestes magnituds han tingut al llarg de l'exercici.

Aquest document ens explica les raons que han comportat que d'un efectiu al començament de l'exercici s'hagi passat a un altre al final de l'exercici.

El PGC fa la classificació següent en les variacions d'efectiu:

- a) Fluxos d'efectius corresponents a activitats d'explotació
- b) Fluxos d'efectius corresponents a activitats d'inversió
- c) Fluxos d'efectius corresponents a activitats de finançament

El model de l'estat de fluxos d'efectiu és el que tenim a continuació.

	Notas	200X	200X-1
A) FLUXOS D'EFFECTIU DE LES ACTIVITATS D'EXPLOTACIÓ			
1. Resultat de l'exercici abans d'impostos			
2. Ajusts del resultat			
a) Amortització de l'immobilitzat (+)			
b) Correccions valoratives per deteriorament (+/-)			
c) Variació de provisions (+/-)			
d) Imputació de subvencions (-)			
e) Resultats per baixes i alienacions de l'immobilitzat (+/-)			
f) Resultats per baixes i alienacions d'instruments financers (+/-)			
g) Ingressos financers (-)			
h) Despeses financeres (+)			
i) Diferències de canvi (+/-)			
j) Variació de valor raonable en instruments financers (+/-)			
k) Altres ingressos i despeses (-/+)			
3. Canvis en el capital corrent			
a) Existències (+/-)			
b) Deutors i altres comptes a cobrar (+/-)			
c) Altres actius corrents (+/-)			
d) Creditors i altres comptes a pagar (+/-)			
e) Altres passius corrents (+/-)			
f) Altres actius i passius no corrents (+/-)			
4. Altres fluxos defectiu de les activitats d'explotació			
a) Pagaments d'interessos (-)			
b) Cobraments de dividends (+)			
c) Cobraments d'interessos (+)			
d) Cobraments (pagaments) per impost sobre beneficis (-/+)			
e) Altres pagaments (cobraments) (-/+)			
5. Fluxos defectiu de les activitats d'explotació (1 + 2 + 3 + 4)			
B) FLUXOS D'EFFECTIU DE LES ACTIVITATS D'INVERSIÓ			
6. Pagaments per inversions (-)			
a) Empreses del grup i associades			
b) Immobilitzat intangible			
c) Immobilitzat material			
d) Inversions immobiliàries			
e) Altres actius financers			
f) Actius no corrents mantinguts per a venda			
g) Unitat de negoci			
h) Altres actius			
7. Cobraments per desinversions (+)			
a) Empreses del grup i associades			
b) Immobilitzat intangible			
c) Immobilitzat material			
d) Inversions immobiliàries			
e) Altres actius financers			
f) Actius no corrents mantinguts per a venda			
g) Unitat de negoci			
h) Altres actius			
8. Fluxos defectiu de les activitats d'inversió (6 + 7)			

C) FLUXOS D'EFECTIU DE LES ACTIVITATS DE FINANÇAMENT			
9. Cobraments i pagaments per instruments de patrimoni			
a) Emissió d'instruments de patrimoni (+)			
b) Amortització d'instruments de patrimoni (-)			
c) Adquisició d'instruments de patrimoni propi (-)			
d) Alienació d'instruments de patrimoni propi (+)			
e) Subvencions, donacions i llegats rebuts (+)			
10. Cobraments i pagaments per instruments de passiu financer			
a) Emissió			
1. Obligacions i altres valors negociables (+)			
2. Deutes amb entitats de crèdit (+)			
3. Deutes amb empreses del grup i associades (+)			
4. Deutes amb característiques especials (+)			
5. Altres deutes (+)			
b) Devolució i amortització de			
1. Obligacions i altres valors negociables (-)			
2. Deutes amb entitats de crèdit (-)			
3. Deutes amb empreses del grup i associades (-)			
4. Deutes amb característiques especials (-)			
5. Altres deutes (-)			
11. Pagaments per dividends i remuneracions d'altres instruments de patrimoni			
a) Dividends (-)			
b) Remuneració d'altres instruments de patrimoni (-)			
12. Fluxos d'efectiu de les activitats de finançament (9 + 10 + 11)			
D) EFECTE DE LES VARIACIONS DEL TIPUS DE CANVI			
E) AUGMENT/DISMINUCIÓ NETA DE L'EFECTIU O EQUIVALENTS (5 + 8 + 12 + D)			
Efectiu o equivalents al començament de l'exercici			
Efectiu o equivalents al final de l'exercici			

5.2.5 La memòria

La finalitat de la memòria és la de completar, ampliar i comentar els altres documents que formen els comptes anuals. Això és el que estableix l'art. 259 del TRLSC.

A l'art. 260 del TRLSC el que trobem és el contingut de la memòria, que després el PGC ha ampliat convenientment.

La memòria ha de proporcionar informació sobre els punts següents:

1. Activitat de l'empresa.
2. Base de presentació dels comptes anuals.
3. Aplicació de resultats.
4. Normes de registre i valoració.
5. Immobilitzat material.
6. Inversions immobiliàries.
7. Immobilitzat intangible.
8. Arrendaments i altres operacions de naturalesa semblant.
9. Instruments financers.
10. Existències.

11. Moneda estrangera.
12. Situació fiscal.
13. Ingressos i despeses.
14. Provisions i contingències.
15. Informació sobre el medi ambient.
16. Retribucions a llarg termini al personal.
17. Transaccions amb pagaments basats en instruments de patrimoni.
18. Subvencions, donacions i llegats.
19. Combinació de negocis.
20. Negocis conjunts.
21. Actius no corrents mantinguts per a la venda i operacions interrompudes.
22. Fets posteriors al tancament.
23. Operacions amb parts vinculades.
24. Altra informació.
25. Informació segmentada.

5.3 Comptes anuals abreviats

Si la societats compleix els requisits assenyalats a l'apartat 5.1 d'aquest capítol, poden presentar-se els comptes anuals amb el model abreviat. Tot seguit tenim el balanç i el compte de pèrdues i guanys.

A) Balanç

ACTIU	Notes	200X	200X-1
A) ACTIU NO CORRENT			
<i>I. Immobilitzat intangible</i>			
<i>II. Immobilitzat material</i>			
<i>III. Inversions immobiliàries</i>			
<i>IV. Inversions en empreses del grup i associades a llarg termini</i>			
<i>V. Inversions financeres a llarg termini</i>			
<i>VI. Actius per impost diferit</i>			
<i>VII. Deutors comercials no corrents</i>			
B) ACTIU CORRENT			
<i>I. Actius no corrents mantinguts per a la venda</i>			
<i>II. Existències</i>			
<i>III: Deutors comercials i altres comptes a cobrar</i>			
1. Clients per vendes i prestacions de serveis			
2. Accionistes (socis) per desemborsaments exigits			
3. Altres deutors			
<i>IV. Inversions en empreses del grup i associades a curt termini</i>			
<i>V. Inversions financeres a curt termini</i>			
<i>VI. Periodificacions a curt termini</i>			
<i>VII. Efectiu i altres actius líquids equivalents</i>			
TOTAL ACTIU (A + B)			

PATRIMONI NET I PASSIU	Notes	200X	200X-1
A) PATRIMONI NET			
A-1) Fons propis			
<i>I. Capital</i>			
1. Capital escripturat			
2. (Capital no exigit)			
<i>II. Prima d'emissió</i>			
<i>III. Reserves</i>			
<i>IV. (Accions i participacions en patrimoni pròpies)</i>			
<i>V. Resultats d'exercicis anteriors</i>			
<i>VI. Altres aportacions de socis</i>			
<i>VII. Resultat de l'exercici</i>			
<i>VIII. (Dividend a compte)</i>			
<i>IX. Altres instruments de patrimoni net</i>			
A-2) Ajusts per canvis de valor			
A-3) Subvencions, donacions i llegats rebuts			
B) PASSIU NO CORRENT			
<i>I. Provisions a llarg termini</i>			
<i>II. Deutes a llarg termini</i>			
1. Deutes amb entitats de crèdit			
2. Creditors per arrendament financer			
3. Altres deutes a llarg termini			
<i>III. Deutes amb empreses del grup i associades a llarg termini</i>			
<i>IV. Passius per impost diferit</i>			
<i>V. Periodificacions a llarg termini</i>			
<i>VI. Creditors comercials no corrents</i>			
<i>VII. Deute amb característiques especials a llarg termini</i>			
C) PASSIU CORRENT			
<i>I. Passius vinculats amb actius no corrents mantinguts per a la venda</i>			
<i>II. Provisions a curt termini</i>			
<i>III. Deutes a curt termini</i>			
1. Deutes amb entitats de crèdit			
2. Creditors per arrendament financer			
3. Altres deutes a curt termini			
<i>IV. Deutes amb empreses del grup i associades a curt termini</i>			
<i>V. Creditors comercials i altres comptes a pagar</i>			
1. Proveïdors			
2. Altres creditors			
<i>VI. Periodificacions a curt termini</i>			
<i>VII. Deute amb característiques especials a curt termini</i>			
TOTAL PATRIMONI NET I PASSIU (A + B + C)			

B) Compte de pèrdues i guanys

	(Deure) Haver	
	200X	200X - 1
1. Import net de la xifra de negocis		
2. Variació d'existències de productes acabats i en curs de fabricació		
3. Treballs realitzats per l'empresa per al seu actiu		
4. Aprovisionaments		
5. Altres ingressos d'explotació		
6. Despeses de personal		
7. Altres despeses d'explotació		
8. Amortització de l'immobilitzat		
9. Imputació de subvencions d'immobilitzat no financer i altres		
10. Excessos de provisions		
11. Deteriorament i resultat per alienacions de l'immobilitzat		
12. Diferència negativa de combinacions de negoci		
13. Altres resultats		
A) RESULTAT D'EXPLOTACIÓ (1 + 2 + 3 + 4 + 5 + 6 + 7 + 8 + 9 + 10 + 11 + 12 + 13)		
14. Ingressos financers		
15. Despeses financeres		
16. Variació de valor raonable en instruments financers		
17. Diferències de canvi		
18. Deteriorament i resultat per alienacions d'instruments financers		
19. Altres ingressos i despeses de caràcter financer		
B) RESULTAT FINANCER (14 + 15 + 16 + 17 + 18 + 19)		
C) RESULTAT ABANS D'IMPOSTOS (A + B)		
20. Impostos sobre beneficis		
D) RESULTAT DE L'EXERCICI (C + 20)		

C) Estat de canvis de patrimoni net

A) Estat d'ingressos i despeses reconeguts corresponents a l'exercici acabat el 200X

	Notes	200X	200X-1
A) RESULTAT DEL COMPTE DE PÈRDUES I GUANYES			
Ingressos i despeses imputats directament al patrimoni net			
I. Per valoració d'instruments financers			
II. Per cobertures de fluxos d'efectiu			
III. Subvencions, donacions i llegats rebuts			
IV. Per guanys i pèrdues actuàries i altres ajusts			
V. Efecte impositiu			
B) TOTAL INGRESSOS I DESPESES IMPUTATS DIRECTAMENT EN EL PATRIMONI NET (I + II + III + IV + V)			
Tranferències al compte de pèrdues i guanys			
VI. Per valoració d'instruments financers			
VII. Per cobertures de fluxos d'efectiu			
VIII. Subvencions, donacions i llegats rebuts			
IX. Efecte impositiu			
C) TOTAL TRANSFERÈNCIES AL COMPTE DE PÈRDUES I GUANYES (VI + VII + VIII + IX)			
TOTAL D'INGRESSOS I DESPESES RECONEGUTS (A + B + C)			

B) Estat total de canvis al patrimoni net corresponent a l'exercici acabat el 200X

	Capital		Prima d'emissió	Reserves	(Accions i participacions en patrimoni propi)	Resultats d'exercicis anteriors	Altres aportacions de socis	Resultat de l'exercici	(Dividend a comptar)	Altres instruments de patrimoni net	Ajustaments per canvis de valor	Subvencions, donacions i legats rebuts	TOTAL
	Escritural	No exigible											
A) SALDO, FINAL DE L'EXERCICI 200X-2													
I. Ajusts per canvis de criteri de l'exercici 200X-2 i anteriors													
II. Ajusts per errors de l'exercici 200X-2 i anteriors													
B) SALDO AJUSTAT, INICI DE L'EXERCICI 200X-1													
I. Total ingressos i despeses reconeguts													
II. Operacions amb socis o propietaris													
1. Augments de capital													
2. (-) Reduccions de capital													
3. Altres operacions amb socis o propietaris													
III. Altres variacions del patrimoni net													
C) SALDO, FINAL DE L'EXERCICI 200X-1													
I. Ajusts per canvis de criteri de l'exercici 200X-1													
II. Ajusts per errors de l'exercici 200X-1													
D) SALDO AJUSTAT, INICI DE L'EXERCICI 200X													
I. Total ingressos i despeses reconeguts													
II. Operacions amb socis o propietaris													
1. Augments de capital													
2. (-) Reduccions de capital													
3. Altres operacions amb socis o propietaris													
III. Altres variacions del patrimoni net													
E) SALDO, FINAL DE L'EXERCICI													

D) Memòria

La memòria ha de proporcionar informació sobre els punts següents:

1. Activitat de l'empresa.
2. Base de presentació dels comptes anuals.
3. Aplicació de resultats.
4. Normes de registre i valoració.
5. Immobilitzat material, intangible i inversions immobiliàries.
6. Actius financers.
7. Passius financers.
8. Fons propis.
9. Situació fiscal.
10. Ingressos i despeses.
11. Subvencions, donacions i llegats.
12. Operacions amb parts vinculades.
13. Altra informació.

5.4 Altres documents: l'informe de gestió

L'informe de gestió no forma part dels comptes anuals, si bé és un document obligatori que han de formular els administradors i que s'ha d'aprovar posteriorment en la junta general, de forma simultània als comptes anuals.

L'art. 262 del TRLSC estableix el contingut que ha de tenir aquest document, que podem ressenyar de forma resumida:

1. Ha de tenir una exposició fidel de l'evolució dels negocis i la situació de la societat.
2. Ha de descriure els principals riscos i incerteses a què s'enfronta la societat.
3. Ha d'informar dels esdeveniments importants per a la societat que han succeït després del tancament de l'exercici.
4. Ha d'informar de l'evolució previsible de l'empresa, així com de les activitats en matèria de R+D.
5. Ha de donar a conèixer les adquisicions d'accions pròpies.
6. Les societats que formulin el balanç i l'estat de canvis en el patrimoni abreviats no estan obligades a elaborar l'informe de gestió.
7. En cas que la societat hagi emès valors admesos a negociació en qualsevol mercat regulat per un estat membre de la Unió Europea, haurà d'incloure l'informe de govern cooperatiu.

Lliçó 6

Aplicació del resultat

«Quan l'alumne està preparat,
apareix el mestre.»

Proverbi zen

Els administradors de la societat estan obligats a formular, en el termini màxim de tres mesos comptats a partir del tancament de l'exercici social, els comptes anuals, l'informe de gestió i la proposta d'aplicació del resultat, així com, si escau, els comptes i l'informe de gestió consolidats.

6.1 Introducció

Per aplicació del resultat hem d'entendre el destí que una societat dona als resultats (beneficis o pèrdues) que ha obtingut en un exercici econòmic.

L'art. 253 del TRLSC estableix que la junta general ordinària s'ha de reunir dins dels primers tres mesos de cada exercici per censurar la gestió social, aprovar, si escau, els comptes de l'exercici anterior i decidir sobre l'aplicació del resultat.

Hem de tenir en compte que d'acord amb l'art. 273 del TRLSC, un cop cobertes les atencions previstes per la llei o els estatuts de la societat, sols poden repartir-se dividends amb càrrec al benefici de l'exercici o a reserves de lliure disposició si el valor del patrimoni net no és inferior al capital social ni ho resulta com a conseqüència del repartiment. Si hi ha pèrdues d'exercicis anteriors que provoquen que aquest valor del

patrimoni net de la societat sigui inferior a la xifra del capital social, el benefici s'ha de destinar a la compensació d'aquestes pèrdues.

També s'ha de tenir en compte la prohibició de distribuir beneficis a menys que l'import de les reserves disponibles sigui, com a mínim, igual a l'import de les despeses de R+D que figurin a l'actiu del balanç.

Sempre ha de dotar-se una reserva indisponible equivalent al fons de comerç que hi hagi a l'actiu del balanç: s'hi ha de destinar una xifra de benefici que representi, almenys, un 5% de l'import del fons de comerç esmentat.

L'art. 275 del TRLSC estableix que la distribució de dividends als accionistes ordinaris s'ha de fer proporcionalment al capital que s'hagi desemborsat.

En cas que la societat tingui benefici, l'aplicació del resultat suposa que el saldo creditor del compte "129 Resultats de l'exercici" es destini a:

- Reserves. És la part del benefici que queda dins dels fons propis i que es coneix com a autofinançament.
- Dividends. És la part del benefici que l'empresa destina a remunerar el capital aportat pels seus accionistes (propietaris).

	129 Resultat de l'exercici	11 reserves 526 Dividend actiu a pagar	
--	----------------------------	---	--

Si l'empresa té pèrdues, l'aplicació s'ha de fer amb:

- Reserves disponibles. El que fa l'empresa és eliminar o disminuir les seves pèrdues, amb càrrec a reserves.
- Resultats negatius d'exercicis anteriors. En aquest cas, els resultats són traspassats a un compte, on s'espera poder compensar-los amb els beneficis d'exercicis futurs.

	113 Reserves voluntàries	129 Resultat de l'exercici	
	121 Resultats negatius d'exercicis anteriors	129 Resultat de l'exercici	

6.2 Base de repartiment

Normalment, la base de repartiment comprèn els beneficis o resultats positius de l'exercici (el saldo creditor del compte "129 Resultats de l'exercici"), però també pot estar integrada per:

- ✦ Romanent d'exercicis anteriors. Es tracta de quantitats que no s'han repartit en l'exercici o exercicis anteriors, ni s'han destinat a cap partida concreta.
- ✦ Reserves de lliure disposició. L'empresa, si així ho acorda, pot utilitzar determinades reserves (que són beneficis no distribuïts d'exercicis anteriors) com a beneficis de l'exercici actual.

	129 Resultat de l'exercici		
	120 Ro manent		
	113 Reserves voluntàries	11 reserves	
		526 Dividend actiu a pagar	

6.3 Distribució de beneficis segons la LSC

Si la societat té beneficis, la LSC estableix un procés d'una certa complexitat, ja que són diferents els articles que s'han de tenir en compte a l'hora de fer l'aplicació del resultat i diverses les partides a les quals és possible destinar el benefici.

6.3.1 Compensació de pèrdues d'exercicis anteriors

Ja hem assenyalat abans que un dels possibles destins de les pèrdues és el balanç. Podem deixar-les allà confiant a poder-les compensar en exercicis futurs, mitjançant l'aplicació de beneficis.

Una societat en aquest exercici ha obtingut un benefici de 120.000 €, sent la seva situació patrimonial la següent:

100 Capital social	500.000
110 Prima d'emissió	80.000
112 Reserva legal	100.000
121 Resultats negatius d'exercicis ant.	-350.000

L'empresa vol repartir els 120.000 € de benefici a dividends, ja que no té necessitat de dotar la reserva legal, d'acord amb l'art. 274 del TRLSC. Vol saber si ho pot fer.

(Continua)

Per saber-ho, primer haurem de veure si compleix l'art. 273.2. Per tant hem de veure l'import del Patrimoni Net:

100 Capital social	500.000
110 Prima d'emissió	80.000
112 Reserva legal	100.000
121 Resultats negatius d'exercicis ant.	-350.000
129 Resultat de l'exercici	120.000
Patrimoni net	450.000

Com el PN < CS, els beneficis s'han de destinar a compensar les pèrdues, i farem:

120.000	129 Resultat de l'exercici	121 Resultats negatius d'exercicis anteriors	120.000
---------	----------------------------	--	---------

Com a regla general, podem assenyalar que la compensació de pèrdues no és obligatòria per a l'empresa. Tanmateix, sí que ho és quan d'acord amb l'art. 273.2 s'estableix que si existeixen pèrdues d'exercicis anteriors que fan que el valor del patrimoni net de la societat sigui inferior a la xifra de capital social, el benefici s'ha de destinar a compensar pèrdues.

Quan això es produeix, fem l'apunt següent:

	129 Resultat de l'exercici	121 Resultats negatius d'exercicis anteriors	
--	----------------------------	--	--

6.3.2 Reserva legal

La dotació a reserva legal l'estableix l'article 274 del TRLSC de forma obligatòria per a totes les societats anònimes quan assenyala que s'ha de destinar una xifra igual al 10% del benefici de l'exercici a la reserva legal fins que aquesta arribi, almenys, al 20% del capital social.

S'ha de tenir en compte que la reserva legal, mentre no superi el límit indicat, sols pot destinar-se a la compensació de pèrdues en el cas que no existeixin altres reserves disponibles suficients per a aquesta finalitat.

Una SA ha tingut aquest exercici un benefici de 69.000 € i la informació patrimonial és la següent:

100 Capital social	400.000
112 Reserva legal	42.000
113 Reserva voluntària	15.000

La intenció dels administradors és destinar el màxim de benefici a dividends.

S'ha de mirar si té obligació, en funció de l'art. 274 del TRLSC, de destinar a reserva legal alguna quantitat:

20% del capital social (400.000) = 80.000 €

Reserva legal = 42.000 €

Ha de destinar com a mínim el 10% del benefici (69.000) = 6.900 €

69.000	129 Resultat de l'exercici	112 Reserva legal	6.900
		526 Dividend actiu a pagar	62.100

6.3.3 Altres reserves

El PGC no permet amortitzar el fons de comerç, però si ens detenim en el contingut de l'article 273.4 del TRLSC veurem que ens assenyalava que, en qualsevol cas, s'ha de dotar una reserva indisponible equivalent al fons de comerç que figuri en l'actiu del balanç, i s'hi ha de destinar una xifra del benefici que representi, almenys, el 5% de l'import del fons de comerç indicat. En cas que no hi hagi benefici, s'utilitzaran reserves de lliure disposició.

	129 Resultat de l'exercici	1143 Reserva pel fons de comerç	
--	----------------------------	---------------------------------	--

Una societat ha obtingut un benefici de 250.000 € i al seu balanç podem veure les següents partides que condicionen l'aplicació del benefici:

100 Capital social	400.000
112 Reserva legal	60.000
1143 Reserva pel fons de comerç	45.000
204 Fons de comerç	150.000

(Continua)

Els administradors volen destinar a dividends el màxim possible.

En primer lloc haurem de destinar les reserves obligatòries:

20% del capital social (400.000) = 80.000 €

Import reserva legal = 60.000 €

Pendent de destinar = 20.000 €

10% del benefici (250.000) = 25.000 €

Com vol destinar el màxim a dividends, a reserva legal farà una dotació de 20.000 € que és el que falta per arribar al 20% del capital social.

5% del fons de comerç (150.000) = 7.500 €

250.000	129 Resultats de l'exercici	1143 Reserva pel fons de comerç	7.500
		112 Reserva legal	20.000
		526 Dividend actiu a pagar	222.500

Un altra reserva a la qual s'ha d'aplicar el benefici és la reserva estatutària, si, com diu el seu nom, als estatuts socials s'ha establert alguna obligació al respecte. En aquest cas l'assentament que caldria realitzar seria:

	129 Resultat de l'exercici	1141 Reserva estatutària	
--	----------------------------	--------------------------	--

Una societat que en aquest exercici que acaba ha obtingut un benefici de 153.000 €, i una situació patrimonial com es descriu a continuació:

100 Capital social	200.000
112 Reserva legal	30.000

Al Estatuts de la societat hi ha establert que s'ha de destinar a reserva estatutària el 40% de l'import destinat a reserva legal. La resta es destinarà a reserves voluntàries.

20% del capital social (200.000) = 40.000 €

Import reserva legal = 30.000

Pendent de destinar = 40.000 – 30.000 = 10.000 €

10% del benefici social (153.000) = 15.300

Dotació a reserva legal = 10.000 €

Dotació a reserva estatutària (40% de 10.000) = 4.000 €

A reserves voluntàries = 153.000 – 10.000 – 4.000 = 139.000 €

153.000	129 Resultats de l'exercici	112 Reserva legal	10.000
		1141 Reserva estatutària	4.000
		113 Reserves voluntàries	139.000

6.3.4 Dividends

Cal tenir en compte que l'article 273.2 estableix que sols poden repartir-se dividends amb càrrec a beneficis de l'exercici o a reserves de lliure disposició si el valor del patrimoni net no és inferior al capital social ni ho resulta com a conseqüència del repartiment.

També s'ha de tenir en compte que l'article 273.3 prohibeix tota distribució de beneficis a menys que l'import de les reserves disponibles sigui, com a mínim, igual a l'import de les despeses de R+D que hi hagi a l'actiu del balanç.

També s'ha de recordar que l'article 326 assenyala que perquè la societat pugui repartir dividends un cop reduït el capital social és necessari que la reserva legal arribi al 10% del nou capital.

Una societat que en aquest exercici que acaba ha obtingut un benefici de 135.000 €, i una situació patrimonial com es descriu a continuació:

100 Capital social	200.000
112 Reserva legal	30.000
113 Reserves voluntàries	15.000
121 Resultats negatius d'exercicis ant.	(20.000)

Vol repartir el màxim de benefici a dividends.

En primer lloc haurem de mirar si el PN < CS:

$$P.N. = 200.000 + 30.000 + 15.000 - 20.000 + 135.000 = 360.000 \text{ PN} > \text{CS}$$

En segon lloc haurà de veure si s'ha de dotar reserva legal i la quantitat:

$$20\% \text{ del capital social } (200.000) = 40.000 \text{ €}$$

$$\text{Import reserva legal} = 30.000$$

$$\text{Pendent de destinar} = 40.000 - 30.000 = 10.000 \text{ €}$$

$$10\% \text{ del benefici social } (135.000) = 13.500$$

$$\text{Dotació a reserva legal} = 10.000 \text{ €}$$

$$\text{Dotació a dividends} = 135.000 - 10.000 = 125.000 \text{ €}$$

135.000	129 Resultats de l'exercici	112 Reserva legal	10.000
		526 Dividend actiu a pagar	125.000

A) DIVIDEND ORDINARI

És la denominació que té la quantitat que l'empresa lliura als accionistes un cop finalitzat l'exercici social, d'acord amb les normes establertes pel TRLSC.

L'article 275 estableix que la distribució de dividends als accionistes ordinaris s'ha de fer en proporció al capital desemborsat.

Al reconeixement del dividend:

	129 Resultats de l'exercici	526 Dividend actiu a pagar	
--	-----------------------------	----------------------------	--

Al pagament:

	526 Dividend actiu a pagar	572 Bancs 4751 HP, creditora per retencions practicades (18% de retenció)	
--	----------------------------	---	--

Una societat que en aquest exercici que acaba ha obtingut un benefici de 200.000 €, i una situació patrimonial com es descriu a continuació:

100 Capital social	500.000
103 Socis per desemborsaments no exigits	125.000
112 Reserva legal	60.000
113 Reserves voluntàries	15.000

Vol repartir el benefici d'acord a la següent proposta:

- A reserva legal, el que marca la llei
- A dividends el 36% del capital desemborsat
- A reserves voluntàries la resta

1. Haurà de veure si s'ha de dotar reserva legal i la quantitat:

20% del capital social (500.000) = 100.000 €

Import reserva legal = 60.000

Pendent de destinar = 100.000 – 60.000 = 40.000 €

10% del benefici social (200.000) = 20.000

Dotació a reserva legal = 20.000 €

2. A dividends el 36% del capital desemborsat.

Capital desemborsat = 500.000 – 125.000 = 375.000

36% s/ 375.000 = 135.000 €

3. A reserves voluntàries, la resta.

200.000 – 20.000 – 135.000 = 45.000 €

200.000	129 Resultats de l'exercici	112 Reserva legal 526 Dividend actiu a pagar 113 Reserves voluntàries	20.000 135.000 45.000
135.000	526 Dividend actiu a pagar	572 Bancs 4751 HP, creditora per retencions practicades (18% de retenció)	110.700 24.300

B) DIVIDEND DE LES ACCIONS SENSE DRET A VOT

L'article 98 del TRLSC permet a la societat anònima emetre accions sense dret a vot per un import nominal no superior a la meitat del capital desemborsat.

Aquestes accions van adreçades a socis que no estan interessats en la gestió i sols cerquen l'obtenció d'una bona rendibilitat. A canvi de renunciar al dret a vot en la junta, d'acord amb l'article 99 del TRLSC, obtenen una doble remuneració:

- ✦ Dividend anual mínim d'acord amb els estatuts; és obligatori dotar-lo sempre que hi hagi beneficis.
- ✦ Dividend addicional igual al que correspongui a les accions ordinàries.

Una societat anònima que disposa d'un capital de 20.000 accions de 20 € de valor nominal cada una, totalment desemborsades, acorda en Junta general augmentar el capital mitjançant l'emissió d'accions sense dret a vot de 20 € de nominal, en la seva quantia màxima i amb un desemborsament del 50%.

Per determinar la quantitat màxima de l'ampliació de capital hi ha que tenir en compte que les accions sense dret a vot no poden superar la meitat del capital social desemborsat "després de l'ampliació".

Si a l'import de l'ampliació de capital li diem Y, plantejarem la següent equació:

$$Y = 0,5 \times (400.000 + 0,5 Y)$$

$$Y = 266.666,66$$

Com les accions són de 20 € de nominal, arrodonirem l'ampliació a 13.333 accions a 20 €, que ens dona un nominal de: 266.660 €

Tot seguit anem a comprovar que amb aquesta ampliació s'està complint el que estableix la llei.

Capital ordinari desemborsat després de l'ampliació = $20.000 \times 20 = 400.000$ €

Capital sense dret a vot desemborsat després de l'ampliació = $(13.333 \times 20) \times 0,5 = 133.330$ €

Capital total ;desemborsat després de l'ampliació = $400.000 + 133.330 = 533.330$ €

50% del capital desemborsat = 266.665 €

Capital emès sense dret a vot = $13.333 \times 20 = 266.660$ € (veiem que no supera el 50% del capital total desemborsat)

En les societats no cotitzades, el dividend mínim no pagat per falta de beneficis s'ha de satisfer en els cinc exercicis següents, i mentre això no es faci, les accions sense vot tindran dret a vot i conservaran els seus avantatges econòmics.

Una societat anònima té una reserva legal de 50.000 € i un capital social de 1.000.000 €, distribuït amb les següents dues sèries d'accions:

- Sèrie A: 60.000 accions ordinàries de 10 €, desemborsades al 90%
- Sèrie B: 40.000 accions sense dret a vot de 10 €, desemborsades al 75%

Els estatuts de la societat li reconeixen a les accions sense dret a vot un dividend mínim del 5%.

Durant aquest exercici, la societat ha tingut un benefici de 90.000 € i acorda un dividend ordinari del 4% un cop ateses les obligacions legals i la resta es destinarà a reserves voluntàries.

20% del capital social (1.000.000) = 200.000 €

Import reserva legal = 50.000

Pendent de destinar = 200.000 – 50.000 = 150.000 €

10% del benefici social (90.000) = 9.000

Dotació a reserva legal = 9.000 €

	<i>Accions ordinàries</i>	<i>Accions sense vot</i>
Capital social	600.000	400.000
Capital social desemborsat	540.000	300.000
% dividend mínim		5%
Dividend mínim		15.000
% dividend ordinari	4%	4%
Dividend ordinari	21.600	12.000

A reserves voluntàries = 90.000 – 9.000 – 21.600 – 15.000 – 12.000 = 32.400 €

90.000	129 Resultats de l'exercici	112 Reserva legal	9.000
		526 Dividend actiu a pagar	48.600
		113 Reserves voluntàries	32.400
32.400	526 Dividend actiu a pagar	572 Bancs	26.568
		4751 HP, creditora per retencions practicades (18% de retenció)	5.832

C) DIVIDEND A COMPTE

Si l'empresa veu que acabarà l'exercici amb beneficis, per tenir contents els seus accionistes (propietaris) pot lliurar-los dividends a compte del dividend definitiu que s'entrega un cop acabat l'exercici social.

L'article 277 del TRLSC regula aquest tipus de dividend, establint que els administradors han de presentar un estat comptable on pugui demostrar-se que hi ha suficient liquiditat per fer la distribució. També assenyala que la quantitat a repartir no pot excedir la quantitat dels resultats obtinguts des del darrer exercici, un cop deduïdes les pèrdues dels exercicis anteriors i les quantitats amb què han de dotar-se les reserves legals i obligatòries, així com l'impost estimat.

La comptabilització ha de tenir el procés següent:

a) En el reconeixement del dividend:

	557 Dividend actiu a compte	526 Dividend actiu a pagar	
--	-----------------------------	----------------------------	--

b) Pel pagament del dividend:

	557 Dividend actiu a pagar	572 Bancs 4751 HP. creditora per retencions practicades (18% de retenció)	
--	----------------------------	---	--

c) Quan s'aprovi definitivament la proposta de distribució del resultat, que serà quan es compensarà el dividend a compte:

	129 Resultat de l'exercici	557 Dividend actiu a compte 526 Dividend actiu a pagar 112 Reserva legal 113 Reserves voluntàries	
--	----------------------------	--	--

Una societat anònima el 10 de setembre acorda distribuir un dividend a compte dels beneficis futurs i ho vol fer aplicant la màxima quantitat permesa. Abans del 10 de setembre el benefici abans d'impostos és de 130.000 € i el tipus de gravamen per l'impost de beneficis és del 30%.

Al balanç hi ha 43.000 € de pèrdues d'exercicis anteriors i hi ha obligació de dotar a reserva legal el màxim establert per la llei (10% del benefici).

(Continua)

1. Càlcul del dividend màxim a compte:

Benefici abans d'impostos	130.000
Impost s/ beneficis (30%)	- 39.000
Benefici després d'impostos	91.000
Compensació de pèrdues	- 43.000
Dotació a reserva legal	- 9.100
Dividend a compte màxim	38.900

38.900	557 Dividend actiu a compte	526 Dividend actiu a pagar	38.900
--------	-----------------------------	----------------------------	--------

38.900	526 Dividend actiu a pagar	572 Bancs	31.898
		4751 HP, creditora per retencions practicades (18% de retenció)	7.002

Ara suposem que a 31 de desembre els beneficis després d'impostos han estat de 195.000 € i vol destinar-se a dividends el màxim possible.

Reserva legal = 10% s/ 195.000 = 19.500

Compensació pèrdues = 43.000

A dividends = 195.000 – 19.500 – 43.000 = 132.500

- + Dividend a compte = 38.900
- + Dividend complementari = 132.500 – 38.900 = 93.600

195.000	129 Resultat de l'exercici	557 Dividend actiu a compte	38.900
		526 Dividend actiu a pagar	93.600
		112 Reserva legal	19.500
		121 Resultat neg. ex. ant.	43.000

6.4. Participació dels administradors

L'article 218 del TRLSC estableix que la retribució dels administradors ha d'estar fixada als estatuts socials i que quan consisteixi en una participació en beneficis, sols es podran agafar els beneficis líquids un cop cobertes les atencions de la reserva legal i de la reserva estatutària i un cop reconegut als accionistes un dividend del 4% o més si ho estableixen els estatuts.

Si bé fins ara la retribució de la participació dels administradors sempre s'havia fet com una aplicació del resultat, l'ICAC (vegeu BOICAC, núm. 21) la considera una despesa per obtenir ingressos, per la qual cosa el compte "121 Resultat de l'exercici", a més de recollir tots els ingressos i les despeses, també ha d'incloure aquesta participació. Per aquest motiu, la comptabilització serà:

	646 Participació d'administradors	572 Bancs	
--	-----------------------------------	-----------	--

Aquesta despesa també té la consideració de despesa fiscal, per la qual cosa s'ha de deduir la base imposable i la quota de l'impost sobre beneficis.

Si l'empresa fa participar els treballadors dels beneficis, el tractament serà idèntic.

	647 Participació dels treballadors	572 Bancs	
--	------------------------------------	-----------	--

6.5 Bons de fundador

L'article 27 del TRLSC estableix un seguit d'avantatges econòmics als fundadors de la societat, que en conjunt no poden excedir el 10% dels beneficis nets obtinguts segons balanç, un cop deduïda la quota destinada a reserva legal i per un període màxim de 10 anys.

	648 Participació de fundadors	572 Bancs	
--	-------------------------------	-----------	--

Aquesta participació, a diferència de la dels administradors i la dels treballadors, no té la consideració de fiscalment deduïble, per la qual cosa suposarà una diferència permanent entre el resultat comptable i el fiscal (base imposable).

6.6 Altres aplicacions

Sempre pot haver-hi una quantitat que, bé perquè és petita o bé perquè no és divisible, no la podem repartir. Aquest import l'hem de posar al compte "120 Romanent any 201X" i, normalment, serà repartit l'exercici següent.

	120 Romanent any 2009 129 Resultat de l'exercici 2010	112 Reserva legal 114 Reserva estatutària 113 Reserves voluntàries 526 Dividend actiu a pagar 120 Romanent any 2010	
--	--	---	--

6.7 Ordre de prelació en la distribució de resultats

Si bé no tenim a la llei de societats de capital l'ordre en què s'ha de fer l'aplicació dels beneficis, a partir dels diferents preceptes que s'han utilitzat en els apartats anteriors podem dir que l'ordre ha de ser el següent:

1. Dotació a la reserva legal.
2. Dotació a la reserva per a fons de comerç (si a l'actiu de la societat hi figura el compte de fons de comerç).
3. Dotació a la resta de reserves legals.
4. Dotació a la reserva estatutària.
5. Bons del fundador.
6. Compensació de pèrdues d'exercicis anteriors.
7. Dotació de reserves disponibles per cobrir despeses de R+D.
8. Dividend mínim de les accions sense dret a vot.
9. Dividend a les accions ordinàries.
10. Participació dels administradors.
11. Reserves voluntàries.
12. Romanent.

Exercicis

EXERCICI 1. Una societat presenta el balanç següent el 31 de desembre de 2010:

<i>Actiu</i>		<i>Patrimoni net i passiu</i>	
Actius no corrents	100.000	Capital social	120.000
Actius corrents	80.000	Reserva legal	15.000
		Rts. neg. exerc. ant.	-45.000
		Resultat de l'exercici	10.000
		Passiu no corrent	55.000
		Passiu corrent	25.000
Total	180.000		180.000

L'empresa vol repartir els beneficis de l'exercici un cop destinat el 10% a reserva legal (consulteu art. 273 TRLSC).

Estableix si pot repartir els beneficis i què hauria de fer.

EXERCICI 2. Una societat presenta el balanç següent el 31 de desembre de 2010:

<i>Actiu</i>		<i>Patrimoni net i passiu</i>	
Actius no corrents	100.000	Capital social	100.000
Actius corrents	80.000	Reserva legal	15.000
		Rts. neg. exerc. ant.	-35.000
		Resultat de l'exercici	30.000
		Passiu no corrent	45.000
		Passiu corrent	25.000
Total	180.000		180.000

L'empresa vol repartir els beneficis de l'exercici un cop destinat el 10% a reserva legal (consulteu art. 273 TRLSC)

Estableix si pot repartir els beneficis i què hauria de fer.

EXERCICI 3. KUPAT SA ha tingut en l'exercici 2010 un benefici de 140.000 € i al seu balanç els comptes de patrimoni net presenten els saldos següents:

100 Capital social	360.000
112 Reserva legal	30.000
110 Prima d'emissió	36.000
121 Resultats neg. ex. ant.	-240.000

Els administradors volen repartir en dividends la major quantitat possible dels beneficis.

Calcula l'import que pot destinar-se a dividends i les operacions i assentaments necessaris per fer el repartiment del benefici.

EXERCICI 4. Imaginem la mateixa situació patrimonial que la reflectida a l'exercici 3, però amb uns beneficis de 200.000 €.

Fes els mateixos càlculs que en l'exercici anterior.

Exercici 5. ALSSA SA ha tingut en l'exercici 2010 un benefici de 80.000 € i al seu balanç els comptes de patrimoni net presenten els saldos següents:

100 Capital social	160.000
112 Reserva legal	30.000
110 Prima d'emissió	46.000
121 Resultats neg. ex. ant.	-20.000

Els administradors volen repartir en dividends la major quantitat possible dels beneficis.

Calcula l'import que pot destinar-se a dividends i les operacions i assentaments necessaris per fer el repartiment del benefici.

EXERCICI 6. La societat JUPE SA ha tingut uns beneficis de 40.000 €, i la seva situació patrimonial és la següent:

100 Capital social	160.000
112 Reserva legal	32.000
113 Reserves voluntàries	10.000
103 Socis per des. no exigits	40.000

Els administradors han fet la següent proposta de repartiment de resultats a la junta general:

- A reserva legal, la quantitat legal establerta.
- A dividends, el 15 %.
- A reserves voluntàries, la resta.

Fes els càlculs i l'assentament de repartiment.

EXERCICI 7. El capital de la societat RESTER SA està dividit en dues sèries de la manera següent:

- Sèrie A: 100.000 accions ordinàries de 10 € cadascuna amb un desemborsament del 75%
- Sèrie B: 20.000 accions sense dret a vot de 10 €, totalment desemborsades

Els estatuts socials reconeixen un dividend mínim del 4% a les accions sense dret a vot.

Els beneficis de l'exercici han estat de 90.000 € i s'ha de dotar el 10% a reserva legal, un 5%, a dividend ordinari, i la resta, a reserves voluntàries.

Fes els càlculs i l'assentament de repartiment.

EXERCICI 8. El 2 de setembre KIPSA SA acorda repartir un dividend a compte dels beneficis de l'exercici. En aquests moments, els beneficis calculats són 145.000 € i el tipus impositiu és del 30%. A l'estructura patrimonial hi ha resultats negatius d'exercicis anteriors per 15.000 € i la societat té l'obligació de destinar un 10% dels beneficis a reserva legal.

Calcula el dividend a compte màxim i els assentaments que s'han de realitzar.

Lliçó 7

Accions pròpies

«Un expert és una persona que ha comès
tots els errors que es poden cometre
en un determinat camp.»

NIELS BOHR

Hi ha diferents motius perquè una societat compri les seves pròpies accions, com poden ser amortitzar un nombre determinat d'accions o establir entrebancs perquè determinats socis no puguin entrar dins la societat o no en puguin sortir. També poden ser un instrument per gestionar determinats instruments financers, com les opcions o fins i tot facilitar operacions tan rellevants per a la societat com poden ser fusions o absorcions d'empreses.

7.1 Introducció

Hi ha diferents motius perquè una societat vulgui, un cop ha emès accions, fer que aquestes passin a estar sota el seu poder de forma temporal. El més habitual és voler evitar que hi hagi caigudes en les cotitzacions borsàries. Si la tendència del mercat és desfer posicions en relació amb les accions d'una societat, el fet que la mateixa societat adquireixi accions seves (el comprador no té per què saber-se) pot invertir la tendència i fer recuperar el valor de cotització i fins i tot apujar-lo.

Altres accions que poden realitzar-se amb la compra d'accions pròpies poden ser facilitar les operacions pròpies del procés de fusió, contribuint a establir un preu d'in-

tercanvi entre les accions de les societats participants en el procés, facilitar una reducció de capital, condicionar el valor de derivats financers com les opcions, etc.

Les accions pròpies de la societat conformen el que s'anomena autocartera, i és aquí on el legislador estableix una complexa normativa per poder defensar terceres persones vinculades amb l'empresa i evitar que el capital social no representi adientment el capital real de la societat. La legislació també tracta d'evitar que els administradors puguin, mitjançant la compra d'accions pròpies, especular en els mercats de valors i influir en decisions importants de la societat suspent el vot de les accions de l'empresa.

Per tot el que hem dit, les accions pròpies s'han d'entendre com a accions que la societat ha emès en un moment determinat i que, un cop adquirides, passen a formar part —hem de dir que de forma temporal— de l'actiu de l'empresa.

Aquestes accions que formen part de l'actiu poden correspondre a dos finalitats diferents:

- Accions que s'adquireixen amb la finalitat de reduir el capital social i que són conseqüència d'un acord adoptat per la junta general. S'ha d'utilitzar el compte "109 Accions pròpies per a reducció de capital".
- Accions pròpies adquirides amb una finalitat diferent de la reducció de capital. En aquest cas s'ha d'utilitzar el compte "108 Accions pròpies en situacions especials".

També poden correspondre a dos moments diferents d'adquisició:

- Adquisició originària, quan la societat adquireix accions en el moment de la fundació o de l'ampliació de capital. Estaríem parlant d'accions noves.
- Adquisició derivativa, quan la societat compra les accions en moments diferents del de la fundació o ampliació de capital. Aquí parlariem d'accions en circulació.

7.2 Adquisició originària

L'article 134 de la LSC prohibeix que hi hagi subscripció de les accions que emet la mateixa empresa i fa extensible aquesta prohibició a les accions emeses per la seva societat dominant (en cas d'haver-n'hi).

Malgrat que existeixi una prohibició expressa, la llei, sembla que preveient que aquesta circumstància pugui succeir, estableix un seguit de condicionants, com que les accions subscrietes infringint la norma general seran propietat de la societat subscriptora, i que quan es tracti d'accions comprades en la fundació l'obligació del desemborsament correspondrà als socis fundadors, i en cas que s'hagin comprat en l'ampliació de capital, l'obligació serà dels administradors. També s'estableix que si l'operació s'ha fet

mitjançant una persona interposada, han de ser els fundadors o els administradors els que han de respondre del seu desemborsament, de forma solidària.

L'article 139 de la LSC estableix que les accions adquirides infringint l'article 134 han de ser venudes en el termini màxim d'un any a partir de la data de subscripció. Si passa un any sense que s'hagi produït la venda, els administradors han de convocar una junta general en què es prengui la decisió d'amortitzar les accions i procedir a la reducció de capital corresponent.

Com a darrer recurs, la llei preveu que les accions que es trobin en aquesta situació poden ser venudes judicialment a instàncies de la part interessada.

7.3 Adquisició derivativa

L'article 144 de la LSC estableix que la societat anònima pot adquirir les seves pròpies accions o les accions de la seva societat dominat en els casos següents:

- a) Quan les accions pròpies siguin adquirides en execució d'un acord de reducció de capital adoptat per la junta general de la societat.
- b) Quan les accions formin part d'un patrimoni adquirit a títol universal.
- c) Quan les accions que estiguin íntegrament alliberades siguin adquirides a títol gratuït.
- d) Quan les accions, íntegrament alliberades, s'adquireixin com a conseqüència d'una adjudicació judicial per satisfer un crèdit de la societat davant el seu titular.

Les accions adquirides, d'acord amb el que estableixen els apartats b i c anteriors, s'han de vendre en un termini màxim de 3 anys des de la data d'adquisició. Aquesta disposició té un parell d'excepcions, que són:

1. Si les accions han estat amortitzades mitjançant reducció de capital.
2. Si sumades a les de la societat adquiridora i les seves filials i, si escau, la societat dominant i les seves filials, no excedeixen el 20% del capital social.

De tot el que acabem d'assenyalar, podem concloure'n que la llei no prohibeix expressament l'adquisició d'accions pròpies en circulació, sinó que en té prou a establir uns límits i condicionants amb la finalitat de tutelar la integritat del capital de les societats.

7.4 Règim de les accions pròpies

Com acabem d'assenyalar, la societat, si bé no pot subscriure accions pròpies fruit de la constitució o de l'ampliació de capital, és a dir que no pot adquirir accions noves d'ella mateixa, sí que pot comprar accions pròpies que estiguin en circulació. Per aquesta raó, s'ha d'establir un règim que permeti a la societat operar amb aquests títols.

L'article 148 és el que estableix el que pot i no pot fer-se amb les accions pròpies, i és el següent:

- a) Queda en suspens l'exercici del dret a vot, així com els altres drets polítics que tinguin incorporats les accions que la societat adquireix d'ella mateixa o de la seva dominant.
- b) Quant als drets econòmics inherents a les mateixes accions, a excepció del dret a l'assignació gratuïta de noves accions, s'han d'atribuir proporcionalment a la resta de les accions.
- c) Les accions pròpies s'han de computar en el capital amb l'objectiu de calcular les quotes necessàries per a la constitució i adopció d'acords en la junta.
- d) S'ha d'establir en el patrimoni net una reserva indisponible equivalent a l'import de les accions de la societat dominant computat a l'actiu. Aquesta reserva s'ha de mantenir mentre no es venguin les accions.
- e) L'informe de gestió ha de mencionar, com a mínim:
 - ✦ Els motius de les compres i vendes fetes durant l'exercici.
 - ✦ El nombre i el valor nominal de les accions comprades i venudes durant l'exercici, així com el percentatge que representen del capital social.
 - ✦ En cas d'adquisicions o vendes a títol oneros, la contraprestació.
 - ✦ El nombre i valor nominal total de les accions comprades i conservades en cartera i la fracció que representen del capital social total.

7.5 Problemàtica comptable

Tot seguit veurem com reflecteix la comptabilitat les diferents situacions que se li poden presentar a la societat pel fet d'adquirir i de posseir accions emeses per ella mateixa.

A) Adquisició originària

Aquesta adquisició, en cas que existeixi, s'ha de comptabilitzar com a accions pròpies adquirides a títol gratuït, ja que com hem assenyalat anteriorment, la llei estableix que

la necessitat de desemborsar-les recau sobre tercers (fundadors o promotors, en cas de constitució, i administradors, en l'ampliació de capital).

El PGC estableix que els comptes "108 Accions pròpies en situacions especials" i "109 Accions pròpies per reduir capital" s'han de carregar per l'import d'adquisició i s'han d'abonar per la venda o reducció de capital, i les diferències s'han de portar a comptes del subgrup 11, normalment a reserves voluntàries.

a) Per l'emissió de les accions:

	190 Accions emeses	100 Capital social	
--	--------------------	--------------------	--

b) Per la subscripció per part de la societat:

	108 Accions pròpies en situacions especials	190 Accions emeses	
--	---	--------------------	--

A continuació podem veure un cas d'adquisició originària d'accions pròpies, perquè no s'ha pogut col·locar en el mercat tota l'ampliació de capital social que l'empresa havia emès.

Una SA realitza una ampliació de capital de 50.000 accions de 1 € de valor nominal, amb desemborsament total en el moment de la subscripció.

Un cop acabat el període de subscripció sols s'han subscrit 43.200 accions i la Junta general acorda subscriure la pròpia societat les 6.800 accions que no han volgut els accionistes.

Al cap d'uns dies, col·loca 2.500 accions de les que tenia a l'autocartera i un cop passat un any sense poder vendre les altres, redueix el capital social en la quantitat corresponent.

a) Per l'emissió de les accions

50.000	190 Accions emeses	100 Capital social	50.000
--------	--------------------	--------------------	--------

b) Per la subscripció en el període establert

43.200	572 Bancs	190 Accions emeses	43.200
--------	-----------	--------------------	--------

c) Per la subscripció de la pròpia societat

6.800	108 Accions pròpies en situacions especials	190 Accions emeses	6.800
-------	---	--------------------	-------

d) Ven 2.500 accions de les que tenia en autocartera

2.500	572 Bancs	108 Accions pròpies en situacions especials	2.500
-------	-----------	---	-------

e) Reducció del capital social

4.300	100 Capital social	108 Accions pròpies en situacions especials	4.300
-------	--------------------	---	-------

Tot seguit veiem l'efecte de les accions pròpies en el patrimoni net de la societat.

Tot seguit podem veure el balanç d'una societat en que s'han produït adquisició de les pròpies accions (a l'actiu no hem emprat el compte 108 o el 109, perquè l'efecte que volem mostrar és el mateix).

Actiu		Patrimoni net i passiu	
Bancs	80.000	Capital social	200.000
Accions pròpies	120.000		
Total	200.000	Total	200.000

Encara que el capital és 200.000 €, el patrimoni net és $(200.000 - 120.000)$, 80.000 €.

B) Adquisició derivativa

Com s'ha assenyalat abans, estem davant del cas en què la societat adquireix accions d'ella mateixa però que estan en circulació.

Per l'adquisició de les accions pròpies

	108 Accions pròpies en situacions especials	572 Bancs	
--	---	-----------	--

La Junta general d'una societat que té un capital de 100.000 accions de 2 € de valor nominal, totalment alliberades, acorda comprar-ne 10.000 a 2,45 € cada una.

Per l'adquisició

24.500	108 Accions pròpies en situacions especials	572 Bancs	24.500
--------	---	-----------	--------

Ara es desenvoluparan els diferents tipus d'adquisicions derivatives que estableix l'art. 144 de la LSC, al qual s'ha fet referència més a dalt.

- Accions pròpies adquirides en execució d'un acord de reducció de capital adoptat per la junta general.

Estem davant d'un cas de reducció de capital per devolució d'aportacions que s'ha vist a l'apartat 3.3.1 d'aquesta obra.

a) Adquisició de les accions

	109 Accions pròpies per a reducció de capital	572 Bancs	
--	---	-----------	--

b) A la reducció de capital

	100 Capital social	109 Accions pròpies per a reducció de capital	
--	--------------------	---	--

b) Accions que formen part d'un patrimoni adquirit a títol universal.

Aquí contemplaríem la comptabilitat de la societat absorbidora en cas d'una combinació de negocis, com pot ser una fusió. Estaríem en una situació en què la societat adquirida té accions de la societat adquirent, i llavors aquestes accions es converteixen en *accions pròpies en situacions especials*.

Una societat A compra el patrimoni de la societat B, pagant en efectiu un total de 400.000 €. Els balanços de les dues societats són els següents:

Societat A

Actiu		Patrimoni net i passiu	
Immobilitzat material	1.000.000	Capital social	1.200.000
Clients	180.000	Reserves	150.000
Bancs	820.000	Deutes a curt termini	650.000
Total	2.000.000	Total	2.000.000

Societat B

Actiu		Patrimoni net i passiu	
Immobilitzat material	180.000	Capital social	300.000
Accions Societat A	120.000	Reserves	100.000
Clients	200.000	Deutes a curt termini	100.000
Total	500.000	Total	500.000

L'adquisició del patrimoni de B, la Societat A el comptabilitza així:

180.000	21 Immobilitzat material		
120.000	108 Accions pròpies en situacions especials		
200.000	430 Clients	521 Deutes a curt termini	100.000
		572 Bancs	400.000

- c) Accions totalment alliberades que s'adquireixen a títol gratuït.
Estem davant de donacions, llegats, etc., en què no hi ha una sortida de diners de la societat a canvi de rebre unes accions que van ser emeses per ella mateixa.

La societat rep a la mort d'un accionista, 3.500 accions d'ella mateixa que en aquest moments tenen un valor raonable de 10 € per acció.

35.000	108 Accions pròpies en situacions especials	118 Aportacions de socis o propietaris	35.000
--------	---	--	--------

- d) Accions totalment alliberades que s'adquireixen per adjudicació judicial per satisfer un crèdit de la societat davant el titular d'unes accions.

Un soci al que la societat li va atorgar un crèdit de 15.000 €, no va fer front al pagament en el moment del venciment. Un cop demandat l'accionista, la justícia adjudica a la societat accions en mans de l'accionista, per import del crèdit morós.

15.000	108 Accions pròpies en situacions especials	542 Crèdits a curt termini	15.000
--------	---	----------------------------	--------

Exercicis

EXERCICI 1. Una societat fa una ampliació de capital de 80.000 accions de 5 € de valor nominal cada una i amb prima d'emissió d'1 €. El desemborsament sol·licitat és de la totalitat en el moment de la subscripció.

Un cop passat el termini donat perquè els accionistes adquireixin les accions, s'han subscrit i desemborsat 75.000 accions. La junta general acorda que les 5.000 restants siguin subscrites per la societat per vendre-les abans que passi un any.

Dins del termini la societat aconsegueix vendre 3.500 accions de les que havia subscrit ella mateixa i, com que no pot vendre la resta, decideix reduir el capital social.

Fes els càlculs i els assentaments de totes les operacions

EXERCICI 2. Una societat rep com a donació d'un soci 1.200 accions pròpies per valor nominal de 5 €. El soci, en el seu moment, havia pagat per les accions un total de 7.300 €. El valor raonable de les accions en el moment de la donació és de 5.880 €.

Registra l'operació

EXERCICI 3. Una societat compra 2.000 accions pròpies de 5 € de nominal al 150%. Al cap d'uns dies en ven 1.340 al 175%, amb unes despeses de 118 €.

La resta de les accions la ven molt més tard a un altre soci al 140%, amb unes despeses de 63 €.

Registra les compres i vendes d'accions pròpies

II Part

Esquemes de les lliçons de CFS

Lliçó 1

Lliçó 1

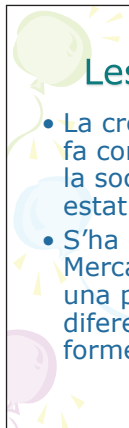
Introducció a la comptabilitat de societats

Les societats mercantils

- Les societats poden ser:
 - Mercantils. Han de realitzar actes de comerç, subjectes al dret mercantil. Estan regulades pel Codi de comerç i altres lleis mercantils.
 - Civils. Es constitueixen sense objecte mercantil. Estan regulades pel Codi civil i les seves lleis de desenvolupament.

2

Les societats mercantils

- La creació d'una societat mercantil es fa constar en una escriptura pública i la societat ha de disposar d'uns estatuts.
- S'ha d'inscriure en el Registre Mercantil, fet que atorga a la societat una personalitat jurídica pròpia i diferent de la dels socis que en formen part.

3

Les societats mercantils

- Les societats mercantils poden ser:
 - Societat regular col·lectiva
 - Societat comanditària simple
 - Societat comanditària per accions
 - Societat de responsabilitat limitada
 - Societat anònima

4

La societat anònima

- Està regulada pel Text refós de la Llei de societats de capital (TRLSC), de 2 de juliol (BOE núm. 161). Entra en vigor l'1 de setembre de 2010.
- El capital està dividit en accions.
- Els socis no responen personalment dels deutes socials.
- Sempre ha de tenir caràcter mercantil.

5

La societat anònima

- En la denominació sempre hi ha de figurar "societat anònima" o "SA".
- El capital ha de ser de més de 60.000 €, totalment subscrit i amb desemborsament inicial de com a mínim el 25% del nominal de cada acció.
- Si les accions tenen prima d'emissió, aquesta s'ha de desemborsar íntegra.

6

Exemple dels apunts de teoria

Una societat anònima té un capital format per 32.500 accions de 2 € nominals cadascuna. En la societat, en moment de la constitució, les accions van ser subscrites per un total de 225 socis, i va ser demanat i atès un desemborsament inicial del 25% del valor nominal.

Nominal subscrit = 32.500 accions x 2 €/acció = 65.000 €
 Import desemborsat = 65.000 x 25/100 = 16.250 €
 Pendent de desemborsar = 65.000 - 16.250 = 48.750 €

Balanc	
Actiu	Passiu
B) ACTIU CORRENT	A) PATRIMONI NET
VII. Efectiu i actius líquids equivalents	A-1) Fons propis
1. Tresoreria 16.250	1. Capital
	1. Capital escriturat 65.000
	2. Capital no exigit -48.750

7

La societat limitada

- Està regulada pel Text refós de la Llei de societats de capital (TRLSC), de 2 de juliol (BOE núm. 161). Entra en vigor l'1 de setembre de 2010.
- El capital està dividit en participacions.
- Els socis no responen personalment dels deutes socials.
- Sempre té caràcter mercantil.

8

La societat limitada

- El capital social com a mínim ha de ser de 3.000 €.
- En la denominació hi ha de figurar "societat limitada" o "SL", o "societat de responsabilitat limitada" o "SRL".
- No pot emetre obligacions ni bons.
- Les participacions no són valors mobiliaris.

9

Exemple dels apunts de teoria

Una societat limitada està constituïda amb cinc socis (A, B, C, D, E), de tal forma que A i B tenen 3 participacions cadascun, C i D tenen 2 participacions cadascun, i l'altre soci, l'E, té 1 participació. Cada participació és de 1.000 € i com marca la llei estan totalment desemborsades en el moment de la subscripció.

Nominal subscrit i desemborsat per A i B = 3 participacions x 1.000 € = 3.000 €
 Nominal subscrit i desemborsat per C i D = 2 participacions x 1.000 € = 2.000 €
 Nominal subscrit i desemborsat per E = 1 participació x 1.000 € = 1.000 €

Capital social = 3.000 + 3.000 + 2.000 + 2.000 + 1.000 = 11.000 €

Balanc	
Actiu	Passiu
B) ACTIU CORRENT	A) PATRIMONI NET
VII. Efectiu i actius líquids equivalents	A-1) Fons propis
1. Tresoreria 11.000	1. Capital
	1. Capital escriturat 11.000

10

Altres tipus de societats

- Societat col·lectiva
 - Està regulada pels articles 125 a 144 del Codi de comerç.
 - És una societat personalista.
 - Els socis responen personalment i de forma solidària dels resultats de la societat.
 - L'administració pot recaure en tots o en algun dels socis col·lectius.

11

Altres tipus de societats

- Societat comanditària simple
 - Està regulada pels articles 145 a 150 del Codi de comerç.
 - És una societat personalista, on hi ha socis col·lectius i socis comanditaris.
 - Els socis col·lectius tenen responsabilitat personal i solidària en els deutes socials i poden administrar la societat.
 - Els socis comanditaris responen de forma limitada a les seves aportacions.

12

Altres tipus de societats

- Societat comanditària per accions
 - Està regulada pel TRLSC.
 - És una societat mercantil.
 - El capital està dividit en accions.
 - Almenys un dels socis s'ha d'encarregar de l'administració i ha de tenir responsabilitat personal en els deutes de la societat. Els altres no han de respondre més enllà de les seves aportacions.

13

Altres tipus de societats

- Societat laboral
 - Està regulada per la Llei 4/1997.
 - Són societats anònimes o limitades en què els treballadors són propietaris de la majoria del capital i tenen amb la societat una relació laboral indefinida.
 - Cap dels socis pot tenir accions o participacions que representin més de la tercera part del capital social.

14

Altres tipus de societats

- Societat cooperativa
 - Està regulada per la Llei 27/1999.
 - Són societats en què els socis ajunten esforços per desenvolupar una activitat empresarial.
 - Els socis disposen del règim de lliure adhesió i baixa voluntària.
 - Tenen una estructura i un funcionament democràtics.

15

Altres tipus de societats

- Societat limitada nova empresa
 - Està regulada pels articles 443 a 454 del TRLSC.
 - El capital social ha d'estar comprès entre 3.012 i 120.202 €, i dividit en participacions socials.
 - El nombre màxim de socis és 5.
 - Els socis responen limitadament de les seves aportacions.

16

Exemple dels apunts de teoria

Tipus de societat	Nombre de socis	Capital	Responsabilitat
Anònima	Mínim 1	Mínim 60.000 €	Limitada
Limitada	Mínim 1	Mínim 3.000 €	Limitada
Nova empresa	Màxim 5	Mínim 3.012 € Màxim 120.202 €	Limitada
Col·lectiva	Mínim 2	No hi ha mínim ni màxim	Il·limitada
Comanditària simple	Mínim 2	No hi ha mínim ni màxim	Il·limitada per als socis col·lectius i limitada per als comanditaris
Comanditària per accions	Mínim 2	Mínim 60.000 €	Il·limitada per als socis col·lectius i limitada per als comanditaris
Laboral	Mínim 3	SAL mínim 60.000 SLL mínim 3.000	Limitada
Cooperativa	Mínim 3	No hi ha mínim ni màxim	Limitada

17

La comptabilitat de societats

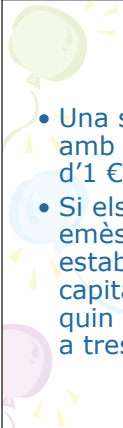
- Està dins de la comptabilitat financera i té com a objectiu aplicar les normes d'aquesta disciplina en les operacions realitzades per les societats mercantils.
 - Constitució de societats
 - Variació de capital social
 - Aplicació de resultats
 - Dissolució i liquidació
 - Transformació
 - Fusió, absorció i escissió

18

Exercici 1

- Una societat anònima es constitueix amb la participació de tres socis, A, B i C, amb les aportacions següents:
 - Soci A: Adquireix un total de 2.000 accions de 5 € cada una.
 - Soci B: Adquireix un total de 5.000 accions de 5 € cada una.
 - Soci C: Adquireix un total de 9.000 accions de 5 € cada una.
- Estableix el nominal subscrit per cada soci, així com l'import desemborsat, si resulta que apliquen el mínim establert per la llei.

19

Exercici 2

- Una societat limitada es constitueix amb l'emissió de 6.000 participacions d'1 € cadascuna.
- Si els socis subscriuen tot el nominal emès i fan el desemborsament que estableix la llei, indica amb quin capital es constitueix la societat i quin desemborsament ingressarà per a tresoreria.

20

Exercici 3

- Una societat anònima emet 10.000 accions de 10 € cadascuna. Si es demana un desemborsament del 70% en el moment de la subscripció, reflecteix quin seria el seu estat patrimonial un cop subscrita la totalitat de les accions.

21

Lliçó 2

Lliçó 2

Constitució de la societat anònima

La constitució de la societat anònima

- Està regulada als articles 19 a 57 del TRLSC.
- La societat es constitueix per escriptura pública i cal inscriure-la al Registre Mercantil perquè adquireixi personalitat jurídica.
- La inscripció s'ha de publicar al *Butlletí Oficial del Registre Mercantil* (BORME).

23

La constitució de la societat anònima

- A l'escriptura pública hi ha d'haver:
 - La identificació dels atorgants
 - La voluntat de fundar una SA
 - Les quantitats en metàl·lic que aporta cada soci, la relació de béns i drets, i les accions que li corresponen
 - Les despeses aproximades de constitució
 - Els estatuts de funcionament
 - La identificació dels administradors

24

La constitució de la societat anònima

- Als estatuts, entre altres coses hi ha d'haver:
 - El capital social amb la part no desemborsada i el moment en què s'ha de fer efectiva
 - El nombre d'accions en què s'ha dividit el capital, el valor nominal, i si estan representades en títols o anotacions
 - Si són títols, si són nominals o al portador
 - La data de tancament de l'exercici social, que normalment és el 31 de desembre

25

Subscripció i desemborsament mínim

- La societat ha de tenir el capital totalment subscrit i desemborsat com a mínim en un 25% del valor nominal de cada acció.
- Si les accions s'emeten amb prima d'emissió, aquesta s'ha de desemborsar totalment en el moment de la subscripció.
- **S'ha d'entendre que les accions s'emeten amb prima d'emissió quan el valor d'emissió (o efectiu) estigui per sobre del valor nominal.**

26

Exemple dels apunts de teoria

Una societat anònima es constitueix amb 10.000 accions d'un valor nominal de 10 €, que s'emeten al 120%.

Prima d'emissió = Valor efectiu* - Valor nominal

* Al valor efectiu també se l'anomena valor d'emissió

El valor nominal seria = 10.000 accions x 10 €/nominal = 100.000 €

El valor efectiu seria = 100.000 € de nominal x 120/100 = 120.000 €

El valor de la prima d'emissió seria = 120.000 € de valor efectiu - 100.000 € de valor nominal = 20.000 €

Per constituir-se, aquesta societat, en el moment de la subscripció, ha de desemborsar, com a mínim:

El 25% de l'import del nominal = 25/100 x 100.000 € = 25.000 €

I la totalitat de la prima d'emissió = 20.000 €

En total = 20.000 € + 25.000 € = 45.000 €

27

Exemple dels apunts de teoria

Una societat anònima es constitueix amb 25.000 accions d'un valor nominal de 5 € i una prima d'emissió d'1 € per acció.

El valor nominal seria = 25.000 accions x 5 €/nominal = 125.000 €

El valor efectiu seria = 25.000 accions x 6 €/efectiu = 150.000 €

(el valor efectiu seria el valor nominal més la prima = 5 + 1 = 6)

El valor de la prima d'emissió seria = 25.000 accions x 1 € de prima = 25.000 €

Per constituir-se, aquesta societat, en el moment de la subscripció, ha de desemborsar, com a mínim:

El 25% de l'import del nominal = 25/100 x 125.000 € = 31.250 €

I la totalitat de la prima d'emissió = 25.000 €

En total = 31.250 € + 25.000 € = 56.250 €

(Continua)

28

Exemple dels apunts de teoria

La quantitat que queda pendent de desemborsar, concretament el 75% de l'import nominal (75% s/ 125.000 € = 93.750 €) és el que es coneix com a dividend passiu. Als estatuts, la societat ha d'establir quan s'han de fer efectius aquests dividends. Per exemple, podria ser que dintre de 6 mesos haguessin de desemborsar el 60% del nominal pendent, i dintre de 12 mesos, la resta, amb la qual cosa tindríem:

A pagar dintre de 6 mesos = 60/100 x 125.000 € = 75.000 €

A pagar dintre de 12 mesos = 15/100 x 125.000 € = 18.750 €

Si sumem l'import desemborsat en la constitució més els dos dividends passius tindrem tot el nominal desemborsat (125.000 €):

Desemborsament en el moment de la subscripció = 31.250 €

Primer dividend passiu = 75.000 €

Segon dividend passiu = 18.750 €

29

Exemple

- **Una SA es constitueix amb 50.000 accions de 4 € de nominal i una prima del 125%.**
- **Quin serà el nominal, l'efectiu o valor d'emissió i la prima de la societat? I quin seria el desemborsament mínim que s'hauria de fer?**

30

Exemple

- **Una societat es constitueix amb 30.000 accions de 5 € de nominal i amb una prima de 0,75 € per acció.**
- **Quin seria el nominal, la prima i l'efectiu de l'emissió? A quin canvi s'han emès les accions?**

31

Fundació de la societat

- La constitució pot fer-se de forma simultània, si els socis ja disposen dels diners per subscriure totes les accions, o de forma successiva, quan no disposen dels diners i pensen demanar-los mitjançant una oferta pública d'accions. En aquest cas els socis inicials s'anomenen *promotors*.

32

Fundació simultània de la societat

- Els fundadors són les persones que atorguen l'escriptura pública i assumeixin totes les accions. Aquests socis responen solidàriament de:
 - La realitat de les aportacions del capital subscrit
 - La realitat de les aportacions no dineràries i de la seva valoració

33

Bons dels fundadors

- Els socis fundadors poden reservar-se uns drets especials de contingut econòmic, que no poden superar el 10% dels beneficis un cop deduïda la reserva legal, i per un període màxim de 10 anys.

34

Exemple dels apunts de teoria

Una societat anònima ha tingut uns beneficis de 32.500 € i volem saber quina quantitat màxima poden rebre els fundadors, d'acord amb l'art. 27 del TRLSC.

(129) Resultat de l'exercici = 32.500 €
Reserva legal del 10% del resultat (art. 21) = $10/100 \times 32.500 = 3.250$ €

Els fundadors poden arribar a rebre = $10\% \text{ s/ } (32.500 - 3.250) = 2.925$ €

35

Exemple

- Els beneficis d'una SA són de **75.432 €**.
- Segons l'art. 27 del TRLSC, quina quantitat poden rebre els socis fundadors?

36

La comptabilització de la constitució

- Emissió de les accions
- Desemborsament dels socis fundadors
- Inscripció al Registre Mercantil
- Pagament dels impostos (ITP i AJD) i de les despeses de constitució
- Reclamació dels dividend passius
- Desemborsament dels dividend passius

37

Comptabilització (I)

a) Emissió de les accions amb prima d'emissió

VN+PE	190 Acc. o part. emeses	194 Cap. emès pend. ins.	VN+PE
-------	-------------------------	--------------------------	-------

b) Desemborsament del mínim legal per part dels socis fundadors

25%VN+PE	572 Bancs		
75%VN	103 Soc. des. no exigits	190 Acc. o part. emeses	VN+PE

c) Inscripció al Registre Mercantil

VN+PE	194 Cap. emès pend. ins.	100 Capital social	VN
		110 Prima d'emissió	PE

d) Dividend passius exigits (per exemple, un 60% del nominal)

60%VN	558 Soc. des. exigits	103 Soc. des. no exigits	60%VN
-------	-----------------------	--------------------------	-------

e) Pels desemborsaments realitzats

60%VN	572 Bancs	558 Soc. des. exigits	60%VN
-------	-----------	-----------------------	-------

38

Aportacions a la societat

- Les aportacions que fan els socis a la societat estan regulades als articles 58 a 89 del TRLSC.
- Les aportacions poden ser dineràries i no dineràries.
- Sols poden aportar-se béns i drets patrimonials que siguin susceptibles de valoració econòmica i en cap cas pot aportar-se treball o serveis.

39

Aportacions no dineràries

- Han de ser objecte d'un informe elaborat per almenys un expert independent designat pel registrador mercantil.
- Quan el valor escripturat d'una aportació no dinerària superi el valor atribuït per l'expert independent en més del 20%, el registrador denegarà la inscripció.

40

Exemple dels apunts de teoria

Suposem que un accionista vol fer una aportació no dinerària, consistent en una patent, que s'ha valorat en 24.500 €. I que l'expert independent designat pel registrador mercantil, un cop estudiada l'aportació no dinerària, estableix al seu informe pericial que el valor és de 21.000 €.

S'ha de veure si la valoració que en fa la societat supera el 20% de la valoració feta pel perit.

$$24.500 / 21.000 = 1,1667$$

Això vol dir que el percentatge de sobrevaloració és del 16,67%, per la qual cosa el registrador mercantil acceptarà la valoració feta per la societat.

41

Comptabilització (II)

a) Emissió de les accions amb prima d'emissió

VN+PE	190 Acc. o part. emeses	194 Cap. emès pend. ins.	VN+PE
-------	-------------------------	--------------------------	-------

b) Desemborsament del mínim legal en efectiu i la resta en no dinerària

25%VN+PE	572 Bancs		
75%VN	104 Soc. ap. no din. pend	190 Acc. o part. emeses	VN+PE

c) Inscripció al Registre Mercantil

VN+PE	194 Cap. emès pend. ins.	100 Capital social	VN
		110 Prima d'emissió	PE

d) Lliurament d'una màquina que té un valor del 75% del valor nominal (aquest valor no supera el 20% del valor donat per l'expert independent).

75%VN	558 Soc. des. exigits	104 Soc. ap. no din. pen.	75%VN
-------	-----------------------	---------------------------	-------

75%VN	213 Maquinària	558 Soc. des. exigits	75%VN
-------	----------------	-----------------------	-------

42

Exemple

- **Aportació d'un soci (màquina) valorada per la societat en 78.200 €, mentre que la valoració de l'expert designat pel RM és de 67.500 €.**
- **És vàlida l'aportació?**

43

Accionistes morosos

- Quan un accionista subscriu accions, està adquirint l'obligació de desemborsar la totalitat del capital subscrit.
- Si en el moment de la subscripció de les accions no es demana la totalitat del desemborsament, això vol dir que hi haurà uns dividendes passius, que es demanaran d'acord amb els estatuts o, si allí no hi consta, quan ho decideixin els administradors.

44

Exemple dels apunts de teoria

Una societat anònima va constituir-se amb els socis A, B i C. Cada un va subscriure 3.000 accions de 10 € i va desemborsar el 25% del nominal. Al cap de 6 mesos s'han de fer efectius els dividendes passius per la totalitat, com estableixen els estatuts, i resulta que el soci B no paga.

Capital social = 9.000 accions x 10 €/acció = 90.000 €
Desemborsament inicial = 90.000 € x 25/100 = 22.500 €

Al cap de 6 mesos el dividend passiu demanat és de:
Dividend passiu = 90.000 € x 75/100 = 67.500 €

La mora del soci B serà de = 3.000 accions x 10 € x 75/100 = 22.500 €

45

Comptabilització (III)

a) Emissió de les accions amb prima d'emissió

VN+PE	190 Acc. o part. emeses	194 Cap. emès pend. ins.	VN+PE
-------	-------------------------	--------------------------	-------

b) Desemborsament del mínim legal per part dels socis fundadors

25%VN+PE	572 Bancs		
75%VN	103 Soc. des. no exigits	190 Acc. o part. emeses	VN+PE

c) Inscripció al Registre Mercantil

VN+PE	194 Cap. emès pend. ins.	100 Capital social	VN
		110 Prima d'emissió	PE

d) Dividendes passius exigits (per exemple, un 60% del nominal)

60%VN	558 Soc. des. exigits	103 Soc. des. no exigits	60%VN
-------	-----------------------	--------------------------	-------

e) Pels desemborsaments realitzats. Hi ha un soci morós.

Div. pagat	572 Bancs		
Div. no pag.	5581 Socis morosos	558 Soc. des. exigits	60%VN

46

Accionistes morosos

- La morositat, que NO pot existir en el desemborsament inicial, SÍ que pot sorgir en els dividendes passius. Si el soci no els paga, direm que és morós, que està en mora.
- Conseqüències de la morositat:
 - Pèrdua del vot
 - Pèrdua del dret a rebre el dividend actiu
 - Pèrdua del dret preferent a subscriure noves accions o obligacions convertibles

47

Comptabilització (IV)

1. El soci morós paga amb endarreriment i se li apliquen interessos de demora.

a) Situació de partida (la morositat):

Div. pagat	572 Bancs		
Div. no pag.	5581 Socis morosos	558 Soc. des. exigits	60%VN

b) En fer front al pagament farem el següent apunt:

Div. no pagat + int.	572 Bancs	5581 Socis morosos	Div. no pag. interessos
		769 Altres ing. financers	

48

Comptabilització (V)

2. La societat incorre en unes despeses judicials i aconsegueix cobrar del soci morós, al qual aplica les despeses, els interessos legals i els danys.

a) Situació de partida (la morositat):

Div. pagat	572 Bancs		
Div. no pag.	5581 Socis morosos	558 Soc. des. exigits	60%VN

b) La societat paga les despeses de reclamació que han d'anar a càrrec del morós:

Desp. recl.	5581 Socis morosos	572 Bancs	Desp. recl.
-------------	--------------------	-----------	-------------

c) El soci morós paga el dividend i totes les despeses que se li reclamen:

Div. + desp. + interess.	572 Bancs	5581 Socis morosos	Div. + desp. + interessos
		769 Altres ing. financers	

49

Comptabilització (VI)

3. La societat emet duplicats de les accions i les intenta vendre, per compte i risc de l'accionista morós.

a) Situació de partida (la morositat):

Div. pagat	572 Bancs		
Div. no pag.	5581 Socis morosos	558 Soc. des. exigits	60%VN

b) Emet els duplicats pel valor efectiu dels originals (VN + PE):

VN+PE	1050 Duplicats d'accions	1051 Accions anul·lades	VN+PE
-------	--------------------------	-------------------------	-------

c) Despeses d'emissió dels duplicats (a càrrec del soci morós):

Despeses	5581 Socis morosos	572 Bancs	Despeses
----------	--------------------	-----------	----------

Ara poden produir-se tres situacions diferents:

50

Comptabilització (VIa)

3.1. Venda dels duplicats amb beneficis

a) Venda:

Efectiu	572 Bancs	1050 Duplicats d'accions	VN+PE
		5581 Socis morosos	guany

b) Liquidació amb l'accionista morós:

VN+PE	1051 Accions anul·lades	5581 Socis morosos	Per al saldo
		769 Altres ing. financers	Interessos
		572 Bancs	Resta

51

Comptabilització (VIb)

3.2. Venda dels duplicats amb pèrdues

a) Venda:

Efectiu	572 Bancs	1050 Duplicats d'accions	VN+PE
Pèrdues	5581 Socis morosos		

b) Liquidació amb l'accionista morós:

VN+PE	1051 Accions anul·lades	5581 Socis morosos	Per al saldo
		769 Altres ing. financers	Interessos
		572 Bancs	Resta

52

Comptabilització (VIc)

3.3. No es poden vendre els duplicats

a) Reducció de capital social:

VN	100 Capital social		
PE	110 Prima d'emissió	1050 Duplicats d'accions	VN+PE

b) Liquidació amb l'accionista morós:

VN+PE	1051 Accions anul·lades	5581 Socis morosos	Div. no pag.
		778 Ingressos excepcion.	a fav. soc.

53

Exercici 1

- Una societat es constitueix amb 100.000 accions d'1 € cadascuna de valor nominal al 110%, i en el moment de la subscripció desemborsa el mínim legal.
- Indica el valor nominal, el valor efectiu o d'emissió i la prima d'emissió. Indica també el desemborsament que s'hauria de fer.

54

Exercici 2

- Una societat es constitueix amb la subscripció de 30.000 accions de 5 € cadascuna. Cada acció té una prima d'1,5 €.
- Determina a quin percentatge s'emeten les accions, així com el valor nominal, el d'emissió i la prima. Si es demana un desemborsament del 40% del nominal i la totalitat de la prima, quin serà el desemborsament i quin el dividend?

55

Exercici 3

- Una societat amb uns beneficis de 53.200 € vol saber la quantitat màxima que poden rebre els fundadors segons l'art. 27 del TRLSC.

56

Exercici 4

- El 3 de juny se subscriuen 75.000 accions d'1 € cadascuna amb una prima de 0,25 € per acció.
- El 10 de juny els socis subscriptors desemborsen el mínim legal.
- El 14 de juny els socis inscriuen la societat al Registre Mercantil.
- El 23 de novembre de l'any següent es demana un dividend passiu per la totalitat.
- El 23 de desembre següent tots els socis han fet front al dividend passiu sense excepció.
- Fes els assentaments corresponents.

57

Exercici 5

- Una societat anònima es constitueix amb 50.000 accions de 2 € de nominal cada una. En el moment de la subscripció tots els socis fan el desemborsament total. Els subscriptors de 40.000 accions fan aportacions dineràries, mentre que el que en té 10.000 lliurarà una màquina que la societat valora en 20.000 € i que l'expert independent designat pel registrador mercantil valora en 17.500 €. (Què passaria si la valoració de l'expert fos de 15.800 €?)
- Fes els assentaments de constitució (si són possibles).

58

Exercici 6

- Suposem que en l'exercici 4, quan el 23 de novembre de l'any següent es demana un dividend per la totalitat, resulta que hi ha un soci que té 5.000 accions que no paga la quantitat reclamada.
- Com ho registraríem comptablement?

59

Exercici 6a

- Suposem que el soci morós de l'exercici anterior paga al cap de poc temps i es fa càrrec de l'interès legal per un import de 240 €.

60

Exercici 6b

- Suposem que al soci morós de l'exercici 6 se li reclama de forma judicial el seu deute, la qual cosa suposa unes despeses de 180 €. Poc després atén la reclamació fent front al pagament, amb uns interessos de demora de 250 €.

61

Exercici 6c

- Davant la impossibilitat de cobrar del soci morós, la societat decideix anul·lar les accions i crear-ne duplicats, amb la intenció de vendre'ls. Suposem que les accions originals són sense prima d'emissió. L'emissió dels duplicats suposa 420 € de despeses a càrrec del soci morós.
- Registra les tres possibles situacions:
 - a) Els duplicats de les accions es venen per 5.100 i les despeses de demora són 320 €.
 - b) Els duplicats de les accions es venen per 4.500 i les despeses de demora són 320 €.
 - c) Els duplicats no es venen i es decideix reduir el capital social.

62

Lliçó 3

Lliçó 3

Variacions de capital en la societat anònima

Modalitats i formes de l'ampliació de capital

- Els recursos financers poden dividir-se en:
 - Recursos propis. Són el capital aportat pels socis i les reserves, que són els beneficis no distribuïts.
 - Recursos aliens. Són els que provenen de l'exterior i consisteixen en formes d'endeutament (préstecs, proveïdors...)
- Una societat, per poder realitzar la seva activitat, pot necessitar augmentar les seves fonts de finançament.

64

Modalitats i formes de l'ampliació de capital

- Per realitzar una ampliació de capital s'han de complir uns requeriments:
 - Proposta i informe fet pels administradors que justifiqui l'augment.
 - Convocar junta general.
 - El capital s'ha de desemborsar almenys en el 25% del nominal i tota la prima.
 - L'ampliació pot realitzar-se emetent noves accions o incrementant el nominal de les ja existents.
 - El contravalor poden ser noves aportacions al patrimoni (dineràries o no) o la transformació de les reserves o els beneficis que ja formaven part del patrimoni de la societat.

65

Exemple dels apunts de teoria

Imaginem que una societat amb un capital social format per 20.000 accions de 5 € de valor nominal cada una, vol augmentar-lo en 40.000 €.

La societat pot actuar de dues maneres diferents:

1. Emetre noves accions. En aquest cas, el que ha de fer és emetre:
 $40.000 \text{ €} / 5 \text{ €} = 8.000 \text{ accions}$

2. Incrementar el valor nominal. Ara el que faria seria augmentar el nominal en:
 $40.000 / 20.000 = 2 \text{ €}$

De tal forma que després de l'ampliació de capital, el nominal de les accions seria:

$$(100.000 + 40.000) / 20.000 = 7 \text{ €}$$

Si s'opta per l'increment de nominal, s'ha de tenir en compte que l'art. 152.2 del TRLSC estableix que hi ha d'haver el consentiment de tots els accionistes, llevat que no hi hagi desemborsament d'aquests, per fer-se amb càrrec a reserves o beneficis.

66

Exemple

- Una SA té un CS de 250.000 € format per 125.000 accions de 2 €. Vol ampliar capital en 50.000 €.
- 1. Quantes accions de 2 € ha d'emetre?
– $50.000 / 2 = 25.000 \text{ accions}$
- 2. Quant ha d'incrementar el nominal?
– $50.000 / 125.000 = 0,4 \rightarrow n' = 2,4 \text{ €}$

67

Amb aportacions dineràries

- Art. 299. En les ampliacions de capital amb aportacions dineràries, és necessari que les anteriors accions emeses estiguin totalment desemborsades (menys asseguradores).
- Tanmateix, pot fer-se l'ampliació si la quantitat pendent no excedeix el 3%.

68

Comptabilització (I)

a) Emissió de les accions amb prima d'emissió

VN+PE	190 Acc. o part. emeses	194 Cap. emès pend. ins.	VN+PE
-------	-------------------------	--------------------------	-------

b) Desemborsament del mínim legal per part dels socis

25%VN+PE	572 Bancs		
75%VN	103 Soc. des. no exigits	190 Acc. o part. emeses	VN+PE

c) Inscripció al Registre Mercantil

VN+PE	194 Cap. emès pend. ins.	100 Capital social	VN
		110 Prima d'emissió	PE

d) Dividends passius exigits (per exemple, un 75% del nominal)

75%VN	558 Soc. des. exigits	103 Soc. des. no exigits	75%VN
-------	-----------------------	--------------------------	-------

e) Pels desemborsaments realitzats

75%VN	572 Bancs	558 Soc. des. exigits	75%VN
-------	-----------	-----------------------	-------

69

Prima d'emissió

- Si una societat porta temps treballant és possible que tingui reserves.
- Les reserves són beneficis que no s'han repartit entre els socis.
- Si hi hagués una ampliació de capital i s'incorporessin nous socis, una part d'aquestes reserves els correspondria.
- Per evitar-ho, tenim la prima d'emissió.

70

Prima d'emissió

- La prima d'emissió és el valor que han d'aportar els nous socis en concepte de reserva perquè la relació (PN/CS) existent abans de l'ampliació continuï sent la mateixa després de l'ampliació.
- La prima d'emissió és una reserva de l'empresa de caràcter disponible.
- La prima queda substituïda pel DPS i sols té sentit si aquest dret queda suprimit.

71

Exemple

- Una SA té:
– CS = 200.000 € (40.000 accions)
– R = 50.000
- Si vol ampliar capital en 100.000 euros (20.000 accions) i vol mantenir la relació PN/CS, amb quina prima les ha d'emetre?
– Ajuda: $PN = (CS + R)$

72

Exemple

- I si l'ampliació de capital anterior es fa amb dret preferent?

73

Amb aportacions no dineràries

- Art. 300. Necessitat d'un informe dels administradors: detall de les aportacions, qui les fa i el nominal de les accions.
- Les accions han d'estar alliberades en 5 anys.
- Desemborsament mínim del 25% del nominal, més tota la prima.
- Les accions normalment no tindran DPS.

74

Comptabilització (II)

a) Emissió de les accions amb prima d'emissió

VN+PE	190 Acc. o part. emeses	194 Cap. emès pend. ins.	VN+PE
-------	-------------------------	--------------------------	-------

b) Desemborsament del mínim legal

25%VN+PE	213 Maquinària		
75%VN	104 Soc. ap. no din. pend	190 Acc. o part. emeses	VN+PE

c) Inscripció al Registre Mercantil

VN+PE	194 Cap. emès pend. ins.	100 Capital social	VN
		110 Prima d'emissió	PE

d) Lliurament d'una màquina que té un valor del 75% del valor nominal (aquest valor no supera el 20% del valor donat per l'expert independent)

75%VN	558 Soc. des. exigits	104 Soc. ap. no din. pend	75%VN
-------	-----------------------	---------------------------	-------

75

Per compensació de crèdits

- En lloc d'incrementar l'actiu, aquesta ampliació de capital el que fa és disminuir el passiu. No hi ha increment de patrimoni net.
- Art. 301. Almenys un 25% dels deutes han de ser líquids, vençuts i exigibles, i la resta no pot superar els 5 anys.
- És necessària una certificació de l'auditor.
- S'acostuma a suprimir el DPS.

76

Comptabilització (III)

a) Emissió de les accions amb prima d'emissió

VN+PE	190 Acc. o part. emeses	194 Cap. emès pend. ins.	VN+PE
-------	-------------------------	--------------------------	-------

b) Desemborsament del mínim legal

25%VN+PE	521 Deutes a curt termini		
25%VN	171 Deutes a llarg termini		
50%VN	104 Soc. ap. no din. pend	190 Acc. o part. emeses	VN+PE

c) Inscripció al Registre Mercantil

VN+PE	194 Cap. emès pend. ins.	100 Capital social	VN
		110 Prima d'emissió	PE

d) Abans que passin 5 anys de l'emissió

50%VN	521 Deutes a curt termini	104 Soc. ap. no din. pend	75%VN
-------	---------------------------	---------------------------	-------

77

Per conversió d'obligacions en accions

- És una variació de la compensació de crèdits.
- No té DPS, pel fet de ser una ampliació amb un destinatari concret: els obligacionistes que vulguin ser accionistes.

78

Per capitalització de reserves o beneficis

- Art. 303. Poden utilitzar-se reserves disponibles, primes d'emissió i la reserva legal en la part del capital que excedeixi el 10% del capital ja augmentat.
- Com que les reserves són propietat dels accionistes, quan aquestes s'incorporen al capital és lògic que les accions emeses en aquesta ampliació siguin lliurades als antics accionistes totalment alliberades.

79

Comptabilització (III)

a) Emissió de les accions

VN	190 Acc. o part. emeses	194 Cap. emès pend. ins.	VN
----	-------------------------	--------------------------	----

b) Subscripció

VN	113 Reserves voluntàries		
	110 Prima d'emissió		
	112 Reserva legal	190 Acc. o part. emeses	VN

c) Inscripció al Registre Mercantil

VN	194 Cap. emès pend. ins.	100 Capital social	VN
----	--------------------------	--------------------	----

80

Exemple dels apunts de teoria

Una societat anònima vol fer el màxim d'ampliació de capital que li permeti la llei amb càrrec a reserves. La seva situació patrimonial és la següent:

Capital social	140.000
Prima d'emissió	15.000
Reserva legal	18.500
Reserves voluntàries	8.000

D'acord amb l'art. 303 del TRLSC, podem emprar:
- Reserves disponibles: Prima emissió (15.000) + Reserves voluntàries (8.000) = 23.000 €

- Reserva legal: la part que excedeixi del 10% del capital social ja incrementat. Aquí tenim un petit problema, i és que el capital ja incrementat, depèn de la part de reserva legal que s'utilitzi, per la qual cosa hem de fer una equació:

$$10/100 (140.000 + 23.000 + X) = 18.500 - X$$

$$X = 2.000 \text{ €}$$

Ara podem fer la comprovació de que el resultat és correcte:

$$AC = 23.000 + 2.000 = 25.000 \text{ €}$$

$$CS' = 140.000 + 25.000 = 165.000 \text{ €}$$

$$RL' = 18.500 - 2.000 = 16.500 \text{ €}$$

$$\text{Es compleix l'art. 157.1: } RL' = 10/100 \text{ CS'}$$

81

Exemple

- **Una societat que té l'estructura patrimonial següent vol fer la màxima ampliació de capital amb càrrec a reserves (art. 303):**
 - CS = 210.000
 - PE = 24.000
 - RL = 30.000
 - RV = 10.000

82

El perquè de la reducció de capital

- La reducció de capital acostuma a ser conseqüència de tenir un capital excessiu en relació amb l'activitat empresarial.
- També es pot deure al fet que l'empresa hagi acumulat unes pèrdues que redueixin el patrimoni net per sota d'unes xifres que no permet la llei.
- Per últim, tindriem el cas que algun soci se separi de la societat.

83

Oposició dels creditors a la reducció de capital

- Com que el capital és una garantia davant de tercers, la seva reducció la disminuirà. Per això els arts. 334 i 335 diuen:
 - Els creditors amb un crèdit nascut abans del darrer anunci de reducció poden oposar-s'hi fins que se'ls garanteixin els crèdits no vençuts. Aquest dret **no** existirà quan la reducció:
 - Tingui com a finalitat restablir l'equilibri entre patrimoni i capital.
 - Tingui com a finalitat constituir o augmentar la reserva legal.
 - Es faci amb càrrec a beneficis o a reserves lliures.

84

Modalitats i finalitats de la reducció de capital

- **Modalitats:**
 - Disminució del valor nominal de les accions.
 - Amortització de les accions.
 - Agrupament de les accions.
- **Finalitats:**
 - Devolució d'aportacions.
 - Condonació de dividends passius.
 - Constitució o increment de la reserva legal o de reserves voluntàries.
 - Restabliment de l'equilibri, disminuït per pèrdues.

85

Exemple dels apunts de teoria

Una societat anònima amb un capital social de 200.000 €, representat amb 40.000 accions de 5 € cada una de valor nominal, vol reduir el seu capital a la meitat, i es planteja tres possibilitats:

1. Disminuir el valor nominal de les accions a la meitat, a 2,5 €:
 $CS' = 40.000 \text{ accions} \times 2,5 \text{ €} = 100.000 \text{ €}$
2. Amortitzar la meitat de les accions:
 $CS' = 20.000 \text{ accions} \times 5 \text{ €} = 100.000 \text{ €}$
3. Agrupar les accions, de forma que per cada 10 accions de 5 en donarà 1 de 25 €:
 $CS' = 4.000 \text{ accions de } 25 \text{ €} = 100.000 \text{ €}$

86

Per devolució d'aportacions

- Com que suposa una disminució del patrimoni, els creditors poden exercitar el dret d'oposició i la societat haurà de pagar o garantir els deutes no vençuts.

87

Comptabilització (IV)

a) Per l'acord de reducció de capital

VN	100 Capital social	521 Deutes a curt termini	VN
----	--------------------	---------------------------	----

b) En el moment de fer-lo efectiu

VN	521 Deutes a curt termini	572 Bancs	VN
----	---------------------------	-----------	----

c) Si hi ha oposició d'algun creditor s'ha de garantir el deute o bé

	565 Fiances const. a C.T.	572 Bancs	
--	---------------------------	-----------	--

d) Constituir una reserva indisponible

	113 Reserves voluntàries	1142 Res. per cap. amort.	
--	--------------------------	---------------------------	--

88

Per condonació de dividends passius

- També aquí hi ha una reducció de patrimoni net, ja que la societat, en reduir el capital, està perdent el dret a exigir dividends passius.
- Els creditors poden exercir el dret d'oposició i la societat ha de garantir els deutes.

89

Comptabilització (V)

a) Per l'acord de reducció de capital

VN	100 Capital social	103 Socis per desemborsaments no exigits	VN
----	--------------------	--	----

b) Si hi ha oposició d'algun creditor, s'ha de garantir el deute, o bé

565 Fiances const. a C.T.	572 Bancs	
---------------------------	-----------	--

c) Constituir una reserva indisponible

113 Reserves voluntàries	1142 Res. per cap. amort.	
--------------------------	---------------------------	--

90

Per constitució o increment de RL o RV

- Si la reducció de capital es fa amb contrapartida de reserva legal (RL), els creditors **NO** poden oposar-s'hi, ja que les garanties no varien.
- Si la contrapartida són reserves voluntàries (RV) els creditors **SÍ** que poden oposar-s'hi, ja que si bé el patrimoni no s'altera quantitativament, sí que ho fa qualitativament.

91

Comptabilització (VI)

a₁) Per l'acord de reducció de capital, destinat a RL (no hi ha oposició)

VN	100 Capital social	112 Reserva legal	VN
----	--------------------	-------------------	----

a₂) Per l'acord de reducció de capital, destinat a RV (pot haver-hi oposició)

VN	100 Capital social	113 Reserves voluntàries	VN
----	--------------------	--------------------------	----

b) Si hi ha oposició d'algun creditor, s'ha de garantir el deute o bé

565 Fiances const. a C.T.	572 Bancs	
---------------------------	-----------	--

c) Constituir una reserva indisponible

113 Reserves voluntàries	1142 Res. per cap. amort.	
--------------------------	---------------------------	--

92

Art. 322 TRLSC

- No pot reduir-se capital amb la finalitat de restablir l'equilibri entre el patrimoni i el capital, ni amb la finalitat de constituir o d'incrementar la reserva legal, si la societat disposa de qualsevol tipus de reserves voluntàries o quan la reserva legal, una vegada feta la reducció, excedeixi el 10% del capital.

93

Exemple dels apunts de teoria

A) Reducció de capital social, per a constituir reserva legal.
Una societat anònima té la següent estructura de balanç:

Actiu		Patrimoni net i passiu	
Comptes d'actiu corrent i no corrent	1.200.000	Capital social	1.000.000
		Comptes de passiu corrent i no corrent	200.000
Total	1.200.000	Total	1.200.000

Ara el que vol és reduir el capital i crear una reserva legal en la quantia màxima que li permet la llei. (S'haurà de tenir en compte el que diu l'article 322 del TRLSC: No podrà reduir-se el capital social quan la societat tingui qualsevol classe de reserva voluntària o quan la reserva legal una vegada feta la reducció, excedeixi del 10% del capital social).

Patrimoni net = PN = 1.000.000
 $1.000.000 = CS' + 10/100 CS'$
 $CS' = 909.090,90 \rightarrow RC = 1.000.000 - 909.090,90 = 90.909,10$
 $RL = 90.909,10$

Actiu		Patrimoni net i passiu	
Comptes d'actiu corrent i no corrent	1.200.000	Capital social	909.090,90
		Reserva legal	90.909,10
		Comptes de passiu corrent i no corrent	200.000
Total	1.200.000	Total	1.200.000

94

Exemple dels apunts de teoria

B) Reducció de capital social, per a incrementar la reserva legal.

Una societat anònima té la següent estructura de balanç:

Actiu		Patrimoni net i passiu	
Comptes d'actiu corrent i no corrent	1.600.000	Capital social	1.000.000
		Reserva legal	20.000
		Comptes de passiu corrent i no corrent	580.000
Total	1.600.000	Total	1.600.000

Ara el que vol és reduir el capital i incrementar la reserva legal en la quantia màxima que li permet la llei.

Patrimoni net = PN = 1.020.000
 $1.020.000 = CS' + 10/100 CS'$
 $CS' = 927.272,72 \rightarrow RC = 1.000.000 - 927.272,72 = 72.727,28$
 $RL' = 20.000 + 72.727,28 = 92.727,28$

95

Exemple dels apunts de teoria

C) Reducció de capital social, per a incrementar la reserva legal.

Una societat anònima té la següent estructura de balanç:

Actiu		Patrimoni net i passiu	
Comptes d'actiu corrent i no corrent	1.800.000	Capital social	1.000.000
		Reserva legal	20.000
		Prima d'emissió	15.000
		Reserves voluntàries	25.000
		Comptes de passiu corrent i no corrent	740.000
Total	1.800.000	Total	1.800.000

Ara el que vol és reduir el capital i incrementar la reserva legal en la quantia màxima que li permet la llei.

Patrimoni net = PN = 1.060.000
 $1.060.000 = CS' + 10/100 CS'$
 $CS' = 963.636,36 \rightarrow RC = 1.000.000 - 963.636,36 = 36.363,64$
 $RL' = 20.000 + 36.363,64 + 15.000 + 25.000 = 96.363,64$
 $PE = 0$
 $RV' = 0$

96

Art. 326 TRLSC

- Perquè la societat pugui repartir dividends una vegada reduït el capital és necessari que la reserva legal arribi al 10% del nou capital.

97

Exemple

- Una societat anònima té un capital social de 2.200.000 € i no té altres partides de patrimoni.
- Vol reduir el capital i crear una reserva legal en la quantia màxima que li permet la llei (art. 322).

98

Exemple

- Una societat anònima té un capital social de 2.300.000 € i una reserva legal de 54.000 €.
- Vol reduir el capital i crear una reserva legal en la quantia màxima que li permet la llei (art. 322).

99

Exemple

- Una societat anònima té un capital social de 2.465.000 €, una reserva legal de 95.000 €, una prima d'emissió de 30.000 € i unes reserves voluntàries de 50.000 €.
- Vol reduir el capital i crear una reserva legal en la quantia màxima que li permet la llei (art. 322).

100

Compensació de pèrdues de forma voluntària

- Les pèrdues que hagi tingut una societat en anys anteriors poden eliminar-se amb beneficis futurs, amb reserves disponibles i amb la reserva legal.

129 Resultats de l'exercici	121 Resultats negatius d'exercicis anteriors	
113 Res. voluntàries 110 Prima d'emissió 112 Reserva legal 100 Capital social	121 Resultats negatius d'exercicis anteriors	

101

Per al restabliment de l'equilibri entre PN i CS

- Si les pèrdues han disminuït el patrimoni net per sota de les dues terceres parts de la xifra de capital i ha transcorregut un exercici sense que el patrimoni s'hagi recuperat, ha de reduir-se el capital social.
- $PN < 2/3 CS$

102

Exemple dels apunts de teoria

A) Reducció voluntària. El patrimoni net d'una societat és el següent:

Actiu	Patrimoni net i passiu
Comptes d'actuació corrent i no corrent	Capital social Reserva legal Prima d'emissió Reserves voluntàries Rts. neg. exerc. anter. Comptes de passiu corrent i no corrent
1.800.000	1.000.000 20.000 15.000 25.000 -300.000 1.040.000
Total	1.800.000

En primer lloc, s'ha de mirar si té obligació de compensar les pèrdues, d'acord amb l'art. 327 del TRLSC:

$PN = 1.000.000 + 20.000 + 15.000 + 25.000 - 300.000 = 760.000$
 $2/3 CS = 2/3 \text{ s/ } 1.000.000 = 666.666,66$
El $PN > 2/3 CS \Rightarrow$ no té obligació de reduir capital, tanmateix, si ho vol fer, l'assentament seria:

20.000 15.000 25.000 240.000	112 Reserva legal 110 Prima d'emissió 113 Reserves voluntàries 100 Capital social	121 Resultats negatius d'exercicis anteriors 300.000
---------------------------------------	--	---

La situació patrimonial seria el mateix, però presentat de forma diferent:

Actiu	Patrimoni net i passiu
Comptes d'actuació corrent i no corrent	Capital social Comptes de passiu corrent i no corrent
1.600.000	760.000 1.040.000
Total	1.800.000

103

Exemple dels apunts de teoria

B) Reducció obligatòria. El patrimoni net d'una societat és el següent:

Actiu	Patrimoni net i passiu
Comptes d'actuació corrent i no corrent	Capital social Reserva legal Prima d'emissió Rts. neg. exerc. anter. Resultats de l'exercici Comptes de passiu corrent i no corrent
2.000.000	1.000.000 20.000 15.000 -400.000 30.000 1.395.000
Total	2.000.000

En primer lloc, s'ha de mirar si té obligació de compensar les pèrdues, d'acord amb l'art. 327 del TRLSC:

$PN = 1.000.000 + 20.000 + 15.000 - 400.000 - 30.000 = 605.000$
 $2/3 CS = 2/3 \text{ s/ } 1.000.000 = 666.666,66$
El $PN < 2/3 CS \Rightarrow$ té obligació de reduir capital

20.000 15.000 395.000	112 Reserva legal 110 Prima d'emissió 100 Capital social	121 Resultats negatius d'exercicis anteriors 129 Resultat de l'exercici	400.000 30.000
-----------------------------	--	--	-------------------

La situació patrimonial seria:

Actiu	Patrimoni net i passiu
Comptes d'actuació corrent i no corrent	Capital social Comptes de passiu corrent i no corrent
2.000.000	605.000 1.395.000
Total	2.000.000

104

Exemple dels apunts de teoria

C) Reducció obligatòria mantenint la qualitat ($PN = 2/3 CS$).

Actiu	Patrimoni net i passiu
Comptes d'actuació corrent i no corrent	Capital social Reserva legal Reserves voluntàries Rts. neg. exerc. anter. Comptes de passiu corrent i no corrent
1.000.000	1.000.000 120.000 20.000 -550.000 -430.000
Total	1.000.000

En primer lloc, s'ha de mirar si té obligació de compensar les pèrdues, d'acord amb l'art. 327 del TRLSC:

$PN = 1.000.000 + 120.000 + 20.000 - 550.000 = 600.000$
 $2/3 CS = 2/3 \text{ s/ } 1.000.000 = 666.666,66$
El $PN < 2/3 CS \Rightarrow$ té obligació de reduir capital

$PN = 2/3 CS \Rightarrow 600.000 = 2/3 CS$; $CS = 900.000 \Rightarrow RC = 100.000$

130.000 20.000 100.000	112 Reserva legal 113 Reserves voluntàries 100 Capital social	121 Resultats negatius d'exercicis anteriors	900.000 -300.000 400.000
------------------------------	---	--	--------------------------------

La situació patrimonial seria:

Actiu	Patrimoni net i passiu
Comptes d'actuació corrent i no corrent	Capital social Rts. neg. exerc. anter. Comptes de passiu corrent i no corrent
1.000.000	900.000 -300.000 400.000
Total	1.000.000

105

Exemple dels apunts de teoria

d) Reducció obligatòria però davant un reserva legal del 10% del nou capital, per poder repartir dividends. (PN = CS = 10.000 CS)

Actiu		Patrimoni net i passiu	
Comptes d'actuació	1.000.000	Capital social	1.000.000
corrent i no corrent		Reserva legal	130.000
		Reserves voluntàries	20.000
		Rts. neg. exerc. anter.	-550.000
		Comptes de passiu	400.000
		corrent i no corrent	
Total	1.000.000	Total	1.000.000

En primer lloc, s'ha de mirar si té obligació de compensar les pèrdues, d'acord amb l'art. 327 del TRLSC.

PN = 1.000.000 + 130.000 + 20.000 - 550.000 = 600.000
 2/3 CS = 2/3 x 1.000.000 = 666.666,66
 El PN < 2/3 CS → té obligació de reduir capital

PN = CS = 10.000 CS → 600.000 = CS + 0,1 CS; CS = 545.454,54 €
 RC = 1.000.000 - 545.454,54 = 454.545,46
 RL = 10% d'545.454,54 = 54.545,46

Actiu		Patrimoni net i passiu	
Comptes d'actuació	1.000.000	Capital social	545.454,54
corrent i no corrent		Reserva legal	54.545,46
		Comptes de passiu	400.000
		corrent i no corrent	
Total	1.000.000	Total	1.000.000

La situació patrimonial seria:

Actiu		Patrimoni net i passiu	
Comptes d'actuació	1.000.000	Capital social	545.454,54
corrent i no corrent		Reserva legal	54.545,46
		Comptes de passiu	400.000
		corrent i no corrent	
Total	1.000.000	Total	1.000.000

106

Exemple

• L'estructura patrimonial d'una SA és:

- CS = 1.500.000
- RL = 50.000
- RV = 20.000
- Rts. negatius = 620.000
- Què hem de fer?

107

Exercici 1

- Una societat anònima que té un capital social format per 80.000 accions d'1 € de valor nominal vol ampliar capital emetent 20.000 accions d'1 € de valor nominal al canvi del 125%. L'emissió és subscrita totalment i desemborsada en la quantitat mínima que estableix la llei.
- Fes els càlculs i els assentaments.

108

Exercici 2

- Una societat anònima el 15 de juny vol ampliar capital per compensar deutes. Ha posat a disposició dels seus accionistes la certificació de l'auditor que informa dels creditors i crèdits que subscriuran una ampliació de capital feta amb la finalitat de compensar-los:
- - Joan Esclat, proveïdor d'immobilitzat amb deute de 24.000 € que va vencer el 12 d'abril i 36.000 € amb venciment el 24 de juliol de dintre de dos anys.
- - Oriol Ferrat, per un préstec personal de 60.000 € que ha vençut el 14 de febrer.
- S'emeten 20.000 accions de 5 € de nominal amb la prima necessària.
- Fes els càlculs necessaris i els assentaments.

109

Exercici 3

- Una societat anònima té l'estructura patrimonial següent:
 - CS = 125.000 € (25.000 accions de 5 €)
 - RL = 24.000 €
 - PE = 10.000 €
 - RV = 18.000 €
- Vol fer una ampliació de capital de 75.000 €, destinant-hi el màxim de quantia de les reserves voluntàries i de la reserva legal, i la resta en efectiu en el moment de la subscripció.
- Fes els càlculs i els assentaments de l'operació.

110

Exercici 4

- Una societat anònima té l'estructura patrimonial següent:
 - CS = 150.000 € (30.000 accions de 5 €)
 - RL = 45.000 €
 - PE = 12.000 €
 - RV = 15.000 €
- Vol fer una ampliació de capital amb càrrec a reserves, en la quantia màxima permesa.
- Fes els càlculs i els assentaments de l'operació.

111

Exercici 5

- Una societat que té un capital de 200.000 €, amb accions de 10 €, acorda reduir-lo mitjançant la reducció del nominal en 3 €. Un creditor a qui es deuen 20.000 € exerceix el seu dret d'oposició, per la qual cosa se li garanteix el deute.
- Fes els càlculs i els assentaments de l'operació.

112

Exercici 6

- El compte "103 Socis per desemborsaments no exigits" d'una societat anònima té un saldo de 25.000 € i la societat acorda reduir el capital en aquesta quantitat i condonar els dividends passius. Com que hi ha un creditor que s'oposa a la reducció, es constitueix una reserva de caràcter indisponible amb reserves voluntàries.
- Fes els càlculs i els assentaments de l'operació.

113

Exercici 7

- Una societat anònima té l'estructura patrimonial següent:
 - CS = 150.000 € (30.000 accions de 5 €)
 - RL = 5.000 €
 - PE = 2.000 €
- La junta general acorda reduir el capital per incrementar la reserva legal en la quantitat màxima que permet la llei.
- Fes els càlculs i els assentaments de l'operació.

114

Exercici 8

- Una societat anònima a 31 de desembre presenta la següent estructura patrimonial:
 - CS = 270.000 € (27.000 accions)
 - RL = 40.000 €
 - RV = 10.000 €
 - Rts. neg. exerc. ant. = - 120.000
 - Resultats de l'exercici = - 25.000
- El patrimoni net de la societat està per sota de les dos tercers parts del capital social i aquesta situació ja es produïa l'any passat.
- Es demana que féssim la reducció de capital corresponent.

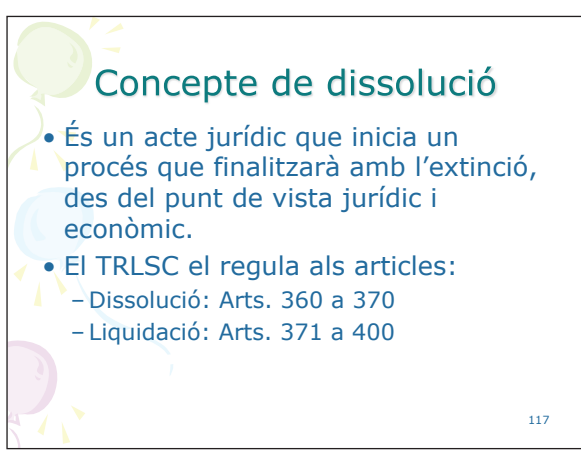
115

Lliçó 4

Lliçó 4

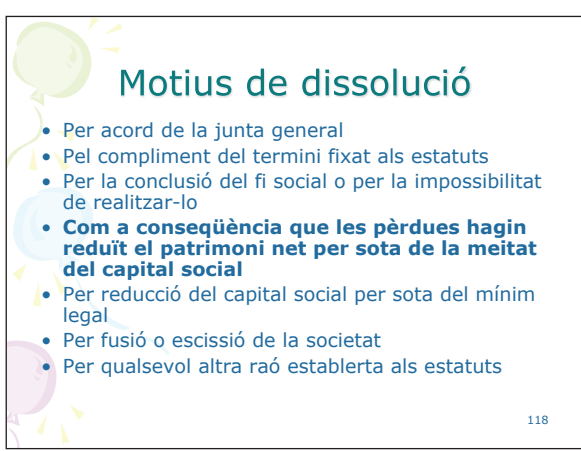
Dissolució, liquidació i transformació de la societat anònima

Concepte de dissolució

- És un acte jurídic que inicia un procés que finalitzarà amb l'extinció, des del punt de vista jurídic i econòmic.
- El TRLSC el regula als articles:
 - Dissolució: Arts. 360 a 370
 - Liquidació: Arts. 371 a 400

117

Motius de dissolució

- Per acord de la junta general
- Pel compliment del termini fixat als estatuts
- Per la conclusió del fi social o per la impossibilitat de realitzar-lo
- **Com a conseqüència que les pèrdues hagin reduït el patrimoni net per sota de la meitat del capital social**
- Per reducció del capital social per sota del mínim legal
- Per fusió o escissió de la societat
- Per qualsevol altra raó establerta als estatuts

118

Exemple dels apunts de teoria

Una societat anònima disposa de la següent estructura patrimonial:

Capital social = 100.000 €
 Reserva legal = 10.000 €
 Reserva voluntària = 7.000 €
 Resultat negatiu d'exercicis anteriors = - 30.000 €
 Resultat de l'exercici = - 48.000 €

En aquesta situació tenim que:
 Patrimoni Net = 100.000 + 10.000 + 7.000 - 30.000 - 48.000 = 39.000
 1/2 Capital social = 50.000
 El PN < 1/2 CS → Segons art. 363 del TRLSC causa de liquidació

119

Període de liquidació

- Una vegada dissolta la societat s'obre un període de liquidació (menys en les fusions i escissions).
- La societat dissolta conserva la personalitat jurídica, però cessa la representació dels administradors.

120

Els liquidadors

- Han de confeccionar un inventari i balanç tancat amb data de començament de la liquidació. Això donarà constància de la situació patrimonial.
- Han de custodiar els llibres i la correspondència de la societat i han de fer les operacions necessàries per fer la liquidació.
- Poden concertar transaccions i establir arbitratges.
- Han de representar la societat i informar els accionistes.
- La liquidació ha d'acabar amb un balanç final que s'ha d'aprovar a la junta general.

121

Comptabilització (I)

a) Reobertura de la comptabilitat

Comptes d'actiu	Comptes de passiu
-----------------	-------------------

b) Cancel·lació dels comptes correctors d'actius (amortitzacions...)

281 Amort. Ac. I. Mat.	211 Construccions
	213 Maquinària (...)
490 Det. valor crèdits per operacions comercials	436 Clients de dubtós cobrament

c) Realització de l'actiu

572 Bancs	Comptes d'actius
128 Rts. de liquidació	

d) Pagament del passiu

Comptes de passiu	572 Bancs	75%VN
-------------------	-----------	-------

e) Per despeses pròpies de la liquidació

128 Rts. de liquidació	572 Bancs
------------------------	-----------

122

Comptabilització (II)

En aquests moments, la situació de l'empresa correspondria al balanç següent:

Actiu	Patrimoni net i passiu
572 Bancs	100 Capital social
	11 Reserves
	128 Resultats de liquidació

123

Divisió de l'haver social

- A partir del balanç final, els liquidadors han de determinar la quota de l'actiu social que s'ha de repartir a cada acció.
 - No pot repartir-se el patrimoni si no s'han pagat tots els creditors.
 - El repartiment s'ha de fer d'acord amb els estatuts, i si no ho preveuen, en proporció al valor nominal de les accions.

124

Exemple

- El patrimoni net d'una societat després de fer la liquidació és de 486.000 €. El capital era de 20.000 accions de 50 € de valor nominal.
- Quin haver correspon a cada acció?
- $486.000 / 20.000 = 24,3 \text{ €}$

125

Exemple

- El patrimoni net d'una SA, després de fer la liquidació, és de 4.400.000 €. El capital social estava format per 20.000 accions de 10 € i 40.000 de 50 €.
- Quin haver social correspon a cada acció?

126

Exemple

- El patrimoni net resultant de la liquidació de la societat eTripa és de 2.000.000 €, i el capital està format per:
 - 20.000 accions de la sèrie A, de 100 €, desemborsades al 100%
 - 20.000 accions de la sèrie B, de 100 €, desemborsades al 50%
- Com s'ha de fer la distribució aplicant l'art. 391 del TRLSC?

127

Exemple

- La societat Perta, amb un patrimoni de liquidació de 3.200.000 €, disposa de 40.000 accions ordinàries de 50 € i 15.000 accions sense dret a vot de 100 € (desemborsades totes al 100%).
- Es demana el repartiment del PN d'acord amb l'art. 101 del TRLSC.

128

Transformació de la societat

- Aquest procés permet canviar d'una forma social a un altra de diferent, sense que hi hagi alterança de la personalitat jurídica.
- La transformació NO produeix la dissolució de la societat, i molt menys la seva liquidació.
- Està regulada pels art. 3 a 21 de la Llei 3/2009, de modificacions estructurals de les societats mercantils.

129

Requeriments

- Ha d'acordar-se en junta general, i publicar-se al BORME i en periòdics de màxima difusió de la província.
- Si una SA es transforma en col·lectiva o comanditària, els socis que hi hagin votat en contra i els absents seran apartats de la societat.
- Els accionistes que exerceixin el dret de separació obtindran el reemborsament de les seves accions.

130

Exercici 1

Una societat anònima presenta el 31 de desembre de 2010 el balanç següent:

Actiu		Patrimoni net i passiu	
Actiu no corrent	125.000	Capital social	300.000
Actiu corrent	65.000	Reserva legal	50.000
		Reserva voluntària	40.000
		Rts. neg. ex. anteriors	-150.000
		Rts. de l'exercici	-100.000
		Passiu corrent	50.000
	190.000		190.000

La situació patrimonial de la societat el 31 de desembre de 2009 era la següent: patrimoni net = 230.000; capital social = 300.000; 1/2 capital social = 150.000; 2/3 capital social = 200.000

Es demana:

- A) Què havia de fer d'acord amb la situació patrimonial de 31 de desembre de 2009?
B) Què ha de fer en l'actual situació el 31 de desembre de 2010?

131

Exercici 2

Una societat anònima té la composició d'accions següent en el seu capital social:

Sèrie	Nombre d'accions	Nominal	Desemborsament
A	20.000	40	100%
B	30.000	40	75%
C	50.000	20	50%

El patrimoni net, un cop realitzada la liquidació, és de 3.600.000 €.

Quina quantitat correspon a cada sèrie?

132

Exercici 3

La junta general d'una societat amb el balanç de situació següent acorda la dissolució i posterior liquidació de la societat.

Actiu		Patrimoni net i passiu	
Terrenys i béns naturals	150.000	Capital social	300.000
Elements de transport	80.000	Reserva legal	20.000
Mobiliari	15.000	Reserva voluntària	10.000
Maquinària	180.000	Deutes a llarg termini	150.000
Mercaderies	50.000	Deutes a curt termini	100.000
Clients	140.000	Proveïdors	65.000
Bancs	30.000		
TOTAL	645.000	TOTAL	645.000

El capital social està format per 30.000 accions de 10 € cadascuna.

133

Exercici 3

A la memòria hi tenim la informació accessòria següent:

- Amortització acumulada dels elements de transports = 40.000 €
- Amortització acumulada del mobiliari = 12.000 €
- Amortització acumulada de la maquinària = 100.000 €
- Deteriorament del valor de les mercaderies = 5.000 €

Els elements d'actiu s'han realitzat amb els imports següents:

- Terrenys i béns naturals: 300.000 €
- Elements de transport: 30.000 €
- Mobiliari: 5.000 €
- Maquinària: 100.000 €
- Mercaderies: 40.000 €

S'ha cobrat a la totalitat dels clients i en el pagament als proveïdors s'ha obtingut un descompte de 5.000 € pel pagament avançat. També s'han hagut de pagar 1.000 € d'una comissió de cancel·lació del deute a curt termini.

Les despeses de liquidació són de 3.000 €.

Realitza totes les operacions de liquidació.

134

Lliçó 5

Lliçó 5

Els comptes anuals de les societats anònimes

Normes reguladores

- Els comptes anuals estan integrats per:
 - Balanç
 - Compte de pèrdues i guanys
 - Estat de canvis del patrimoni net (ECPN)
 - Estat de fluxos d'efectiu (EFE)
 - Memòria
- Tots ells formen una unitat i han de mostrar la imatge fidel del patrimoni i dels resultats de la societat (art. 254 TRLSC)

136

Normes reguladores

- Els comptes anuals poden presentar-se amb el model normal o reduït. Per poder fer-los amb el reduït s'han de complir dues condicions en dos exercicis consecutius.

Límits	Balanç, memòria i ECPN	Compte de PIG
Total actiu no superior a	2.850.000 €	11.400.000 €
Xifra anual de negocis no superior a	5.700.000 €	22.800.000 €
Nombre mitjà de treballadors inferior a	50	250

137

Balanç

- Mostra la situació patrimonial i els resultats de l'exercici en la data de tancament.
- Actiu:
 - Corrent: Elements que s'espera vendre o consumir en el cicle d'explotació
 - No corrent: La resta d'elements
- Passiu:
 - Corrent: Obligacions que s'han de liquidar en el cicle d'explotació.
 - No corrent: La resta d'elements

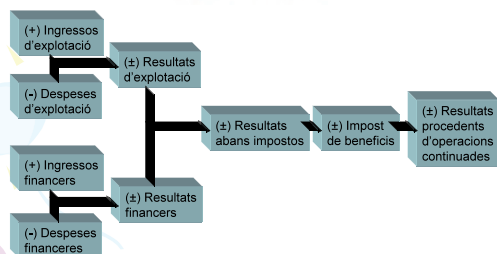
138

Compte de pèrdues i guanys

- Informa dels resultats de l'exercici relacionant els ingressos i les despeses
- Als ingressos se'ls van descomptant les despeses corresponents i s'obté el resultat determinat:
 - Resultat d'explotació
 - Resultat financer
 - Resultat abans d'impostos
 - Resultats procedents d'operacions continuades
 - Resultat de l'exercici

139

Esquema dels diferents resultats

140

Estat de canvis al patrimoni net (ECPN)

- Té dues parts diferenciades:
 - Estat d'ingressos i despeses reconegudes:
 - Resultat del compte de pèrdues i guanys
 - Ingressos i despeses imputats al patrimoni
 - Transferències realitzades a pèrdues i guanys
 - Estat total de canvis al patrimoni net:
 - Saldo dels ingressos i despeses reconeguts
 - Variacions produïdes per operacions amb socis
 - Altres variacions produïdes al patrimoni net
 - Ajustament del patrimoni net a causa de canvis en criteris comptables i correcció d'errades

141

Estat de fluxos d'efectiu (EFE)

- Informa de l'origen i aplicació dels actius monetaris, classifica els moviments per activitats i n'indica la variació neta.
- Ens explica per què d'un saldo d'efectiu l'1/1 hem passat a un saldo diferent el 31/12.
- Classificació de les variacions:
 - Fluxos corresponents a activitats d'explotació
 - Fluxos corresponents a activitats d'inversió
 - Fluxos corresponents a activitats de finançament

142

Memòria

- Completa, amplia i comenta els altres comptes anuals
- Proporciona informació sobre:
 - Activitat de l'empresa
 - Aplicació de resultats
 - Normes de registre i valoració
 - Informació sobre el medi ambient
 - Situació fiscal
 - Fets posteriors al tancament, etc.

143

L'informe de gestió

- Si bé no forma part dels comptes anuals, és un document obligatori que han de formular els administradors (no l'han de fer les empreses que poden presentar el balanç i l'ECPN abreviats), i conté:
 - Evolució dels negocis i la societat
 - Descripció de riscos i incerteses de l'empresa
 - Fets importants succeïts després del tancament
 - Adquisicions d'accions pròpies
 - Si l'empresa ha emès valors en mercats regulars ha d'incloure "l'informe de govern cooperatiu"

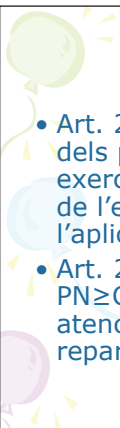
144

Lliçó 6

Lliçó 6

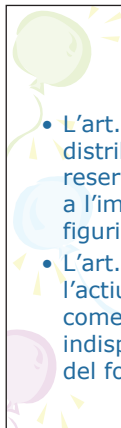
Aplicació del resultat

Normativa

- Art. 253 TRLSC estableix que dins dels primers 3 mesos de cada exercici, s'han d'aprovar els comptes de l'exercici anterior i resoldre sobre l'aplicació del resultat.
- Art. 273.2 TRLSC determina que si $PN \geq CS$, un cop cobertes les atencions legals o estatutàries, podrà repartir-se dividendes.

146

Normativa

- L'art. 273.3 del TRLSC prohibeix la distribució de beneficis si l'import de les reserves disponibles no és igual o superior a l'import de les despeses de R+D que figurin a l'actiu del balanç.
- L'art. 273.4 del TRLSC dictamina que si a l'actiu del balanç hi figura el fons de comerç s'ha de destinar a reserva indisponible almenys un 5% de l'import del fons de comerç.

147

Normativa

- L'art. 275.2 del TRLSC diu que la distribució de dividends als accionistes ordinaris s'ha de fer en proporció al capital desemborsat.

148

Comptabilització

Si el resultat és positiu farem:

129 Resultat de l'exercici	11 Reserves
	526 Dividend actiu a pagar

Si el resultat és negatiu farem:

a) Compensar-lo amb càrrec a reserves disponibles.

113 Reserves voluntàries	129 Resultat de l'exercici
--------------------------	----------------------------

b) Passar-lo a resultats negatius d'exercicis anteriors

121 Resultats neg. ex. ant.	129 Resultat de l'exercici
-----------------------------	----------------------------

149

Base de repartiment

- Normalment comprèn els beneficis de l'exercici, tot i que també pot estar integrada pel romanent d'exercicis anteriors i reserves de lliure disposició que vulguin repartir-se.

129 Resultat de l'exercici	11 Reserves
120 Romanent	526 Dividend actiu a pagar
113 Reserves voluntàries	

150

Reserva legal

- L'art. 274 del TRLSC estableix que de forma obligatòria s'ha de destinar un 10% del benefici de l'exercici a dotar la reserva legal fins que aquesta arribi al 20% del capital social.

151

Compensació de pèrdues

- Un dels possibles destins de les pèrdues és el balanç, on poden deixar-se amb la idea de compensar-les en el futur amb beneficis.
- La compensació no és obligatòria, llevat que el patrimoni net sigui menor que el capital social.

152

Exemple dels apunts de teoria

Una societat en aquest exercici ha obtingut un benefici de 120.000 €, sent la seva situació patrimonial la següent:

100 Capital social	500.000
110 Prima d'emissió	80.000
112 Reserva legal	100.000
121 Resultats negatius d'exercicis ant.	-250.000

L'empresa vol repartir els 120.000 € de benefici a dividends, ja que no té necessitat de dotar la reserva legal, d'acord amb l'art. 274 del TRLSC. Vol saber si ho pot fer.

Per saber-ho, primer haurém de veure si compleix l'art. 273.2. Per tant hem de veure l'import del Patrimoni Net:

100 Capital social	500.000
110 Prima d'emissió	80.000
112 Reserva legal	100.000
121 Resultats negatius d'exercicis ant.	-250.000
129 Resultat de l'exercici	120.000
Patrimoni net	450.000

Com el PN < CS, els beneficis s'han de destinar a compensar les pèrdues, i farem:

120.000	129 Resultat de l'exercici	121 Resultats negatius d'exercicis anteriors	120.000
---------	----------------------------	--	---------

153

Exemple

- Una societat ha obtingut un benefici de 70.000 € i la seva situació patrimonial és la següent:**
 - Capital social = 200.000
 - Reserva legal = 15.000
 - Rts. neg. exerc. ant. = -100.000
- Vol saber si pot repartir dividends d'acord amb l'art. 273.2 TRLSC.**

154

Exemple dels apunts de teoria

Una SA ha tingut aquest exercici un benefici de 69.000 € i la informació patrimonial és la següent:

100 Capital social	400.000
112 Reserva legal	42.000
113 Reserva voluntària	15.000

La intenció dels administradors és destinar el màxim de benefici a dividends.

S'ha de mirar si té obligació, en funció de l'art. 274 del TRLSC, de destinar a reserva legal alguna quantitat:

20% del capital social (400.000) = 80.000 €

Reserva legal = 42.000 €

Hi ha de destinar com a mínim el 10% del benefici (69.000) = 6.900 €

69.000	129 Resultat de l'exercici	112 Reserva legal	6.900
		526 Dividend actiu a pagar	62.100

155

Exemple

- Una societat té les partides següents:
 - Capital social = 500.000
 - Reserva legal = 86.000
 - Benefici de l'exercici = 200.000
- Vol destinar el màxim de beneficis a dividends.

156

Altres reserves

- Als estatuts de la societat poden establir-se acords per dotar una reserva estatutària i determinar la quantitat.
- L'empresa pot destinar part dels beneficis a autofinancament i utilitzar les reserves voluntàries.
- Com hem vist abans, si hi ha un fons de comerç s'ha de dotar una reserva indisponible.

157

Exemple dels apunts de teoria

Una societat ha obtingut un benefici de 250.000 € i al seu balanç podem veure-hi les següents partides, que condicionen l'aplicació del benefici:

100 Capital social	400.000
112 Reserva legal	60.000
1143 Reserva per al fons de comerç	45.000
204 Fons de comerç	150.000

Els administradors volen destinar a dividends el màxim possible.

En primer lloc hem de destinar les reserves obligatòries:

20% del capital social (400.000) = 80.000 €

Import reserva legal = 60.000 €

Pendent de destinar = 20.000 €

10% del benefici (250.000) = 25.000 €

Com que vol destinar el màxim a dividends, a reserva legal ha de fer-hi una dotació de 20.000 €, que és el que falta per arribar al 20% del capital social.

5% del fons de comerç (150.000) = 7.500 €

250.000	129 Resultats de l'exercici	1143 Reserva per al fons de comerç	7.500
		112 Reserva legal	20.000
		526 Dividend actiu a pagar	222.500

158

Exemple dels apunts de teoria

Una societat, en aquest exercici que acaba, ha obtingut un benefici de 153.000 €, i té una situació patrimonial com es descriu a continuació:

100 Capital social	200.000
112 Reserva legal	30.000

Al estatuts de la societat hi ha establert que s'ha de destinar a reserva estatutària el 40% de l'import destinat a reserva legal. La resta es destinarà a reserves voluntàries.

20% del capital social (200.000) = 40.000 €

Import reserva legal = 30.000

Pendent de destinar = 40.000 – 30.000 = 10.000 €

10% del benefici social (153.000) = 15.300

Dotació a reserva legal = 10.000 €

Dotació a reserva estatutària (40% de 10.000) = 4.000 €

A reserves voluntàries = 153.000 – 10.000 – 4.000 = 139.000 €

153.000	129 Resultats de l'exercici	112 Reserva legal	10.000
		1141 Reserva estatutària	4.000
		113 Reserves voluntàries	139.000

159

Exemple

- Una SA ens informa que:
 - Capital social = 300.000
 - Reserva legal = 40.000
 - Benefici exercici = 100.000
- Als estatuts s'ha establert que s'ha de destinar a reserva estatutària el 120% de la quantitat destinada a reserva legal.
- La resta, a reserves voluntàries.

160

Dividends

- Dividend ordinari:
 - La quantitat que l'empresa lliura als accionistes posseïdors d'accions ordinàries.
- Dividend accions sense vot:
 - Si la societat emet accions sense vot, els seus posseïdors tenen dret a un dividend mínim i a un dividend addicional de les ordinàries.
- Dividend a compte:
 - Si l'empresa veu que tindrà uns beneficis en acabar l'exercici, pot lliurar abans un dividend a compte d'aquests beneficis futurs.

161

Exemple dels apunts de teoria

Una societat que en aquest exercici que acaba ha obtingut un benefici de 135.000 €, i una situació patrimonial com es descriu a continuació:

100 Capital social	200.000
112 Reserva legal	30.000
113 Reserves voluntàries	15.000
121 Resultats negatius d'exercici ant.	(20.000)

Vol repartir el màxim de benefici a dividends.

En primer lloc haurem de mirar si el PN < CS:

P.N. = 200.000 + 30.000 + 15.000 – 20.000 + 135.000 = 360.000 → PN > CS

En segon lloc haurà de veure si s'ha de dotar reserva legal i la quantitat:

20% del capital social (200.000) = 40.000 €

Import reserva legal = 30.000

Pendent de destinar = 40.000 – 30.000 = 10.000 €

10% del benefici social (135.000) = 13.500

Dotació a reserva legal = 10.000 €

Dotació a dividends = 135.000 – 10.000 = 125.000 €

135.000	129 Resultats de l'exercici	112 Reserva legal	10.000
		526 Dividend actiu a pagar	125.000

162

Exemple dels apunts de teoria

Una societat, en aquest exercici que acaba, ha obtingut un benefici de 200.000 €, i té una situació patrimonial com es descriu a continuació:

100 Capital social	300.000
110 Societat per desemborsaments no rebuts	125.000
112 Reserva legal	60.000
113 Reserves voluntàries	15.000

Vol repartir el benefici d'acord amb la proposta següent:

- A reserva legal, el que marca la llei

- A dividends, el 36% del capital desemborsat

- A reserves voluntàries, la resta

1. Ha de veure si s'ha de dotar reserva legal i en quina quantitat:

20% del capital social (300.000) = 60.000 €

Import reserva legal = 60.000

Pendent de destinar = 100.000 – 60.000 = 40.000 €

10% del benefici social (200.000) = 20.000

Dotació a reserva legal = 20.000 €

2. A dividends, el 36% del capital desemborsat:

Capital desemborsat = 300.000 – 125.000 = 175.000

36% q 175.000 = 63.000 €

3. A reserves voluntàries, la resta:

200.000 – 20.000 – 63.000 = 117.000 €

200.000	129 Resultats de l'exercici	112 Reserva legal	20.000
		526 Dividend actiu a pagar	135.000
		113 Reserves voluntàries	117.000

117.000 € 63.000 € 117.000 € 24.300 €

163

Exemple dels apunts de teoria

Una societat anònima que disposa d'un capital de 20.000 accions de 20 € de valor nominal cada una, totalment desemborsades, decideix en junta general augmentar el capital mitjançant l'emissió d'accions sense dret a vot de 20 € de nominal, en la seva quantia màxima i amb un desemborsament del 50%.

Per determinar la quantitat màxima de l'ampliació de capital cal tenir en compte que les accions sense dret a vot no poden superar la meitat del capital social desemborsat "després de l'ampliació".

Si a l'import de l'ampliació de capital li diem "Y", plantejarem l'equació següent:

$$Y = 0,5 \times (400.000 + 0,5 Y)$$

$$Y = 266.666,66$$

Com que les accions són de 20 € de nominal, arrodonirem l'ampliació a 13.333 accions a 20€, que ens dona un nominal de 266.660 €.

Tot seguit comprovarem que amb aquesta ampliació es compleixi el que estableix la llei.

Capital ordinari desemborsat després de l'ampliació = $20.000 \times 20 = 400.000$ €
Capital sense dret a vot desemborsat després de l'ampliació = $(13.333 \times 20) \times 0,5 = 133.330$ €
Capital total i desemborsat després de l'ampliació = $400.000 + 133.330 = 533.330$ €
50% del capital desemborsat = 266.665 €
Capital emès sense dret a vot = $13.333 \times 20 = 266.660$ € (veiem que no supera el 50% del capital total desemborsat)

164

Exemple

- Les dades d'una SA són:
 - Capital social = 100.000
 - Sèrie A: 7.000 acc. ordinàries de 10 €, desemborsades al 70%
 - Sèrie B: 3.000 acc. sense vot de 10 €, desemborsades al 60%
 - Reserva legal = 12.000
 - Benefici exercici = 80.000
 - Dividend mínim accions sense vot = 6%
 - Dividend ordinari = 5%
- Què s'ha de fer per aplicar el resultat?

165

Exemple

- El 12 d'octubre una societat disposa d'uns beneficis de 183.000 € i vol fer un dividend a compte màxim, sabent que l'IS serà del 30%, que ha de dotar la reserva legal amb un import de 23.000 € i que al balanç hi té unes pèrdues d'exercici anteriors de 42.000 €.

166

Participació dels administradors

- L'art. 218 del TRLSC estableix que quan la retribució sigui una participació en beneficis sols podrà repartir-se un cop s'hagin atès les atencions legals i estatutàries i s'hagi reconegut als accionistes un dividend d'almenys el 4%.

167

Bons del fundador

- L'art. 27 del TRLSC estableix que els fundadors poden tenir avantatges econòmics que en conjunt no poden excedir el 10% dels beneficis obtinguts (un cop deduïda la reserva legal) durant un màxim de 10 anys.

168

Ordre de prelación

- Reserva legal
- Reserva fons de comerç (si hi ha fons de comerç)
- Resta de reserves legals
- Reserva estatutària
- Bons de fundador
- Compensació de pèrdues
- Reserves disponibles per a R+D
- Dividend mínim accions sense vot
- Dividend ordinari
- Participació administradors
- Reserves voluntàries
- Romanent

169

Exercici 1

Una societat presenta el balanç següent el 31 de desembre de 2010:

Actiu		Patrimoni net i passiu	
Actius no corrents	100.000	Capital social	120.000
Actius corrents	80.000	Reserva legal	15.000
		Rts. neg. exerc. ant.	-45.000
		Resultat de l'exercici	10.000
		Passiu no corrent	55.000
		Passiu corrent	25.000
Total	180.000		180.000

L'empresa vol repartir els beneficis de l'exercici un cop destinat el 10% a reserva legal (consulteu art. 273 TRLSC).

Es demana:
Estableix si pot repartir els beneficis i el que hauria de fer.

170

Exercici 2

Una societat presenta el balanç següent el 31 de desembre de 2010:

Actiu		Patrimoni net i passiu	
Actius no corrents	100.000	Capital social	100.000
Actius corrents	80.000	Reserva legal	15.000
		Rts. neg. exerc. ant.	-35.000
		Resultat de l'exercici	30.000
		Passiu no corrent	45.000
		Passiu corrent	25.000
Total	180.000		180.000

L'empresa vol repartir els beneficis de l'exercici un cop destinat el 10% a reserva legal (consulteu art. 273 TRLSC).

Es demana:
Estableix si pot repartir els beneficis i el que hauria de fer.

171

Exercici 3

KUPAT SA ha tingut en l'exercici 2010 un benefici de 140.000 € i al seu balanç els comptes de patrimoni net presenten els saldos següents:

100 Capital social	360.000
112 Reserva legal	30.000
110 Prima d'emissió	36.000
121 Resultats neg. ex. ant.	-240.000

Els administradors volen repartir en dividends la major quantitat possible dels beneficis.

Es demana:
Calcula l'import que pot destinar-se a dividends i fes les operacions i assentaments necessaris per fer el repartiment del benefici.

172

Exercici 4

Imaginem la mateixa situació patrimonial que la reflectida a l'exercici 3, però amb uns beneficis de 200.000 €.

Es demana:
Fes els mateixos càlculs que a l'exercici anterior.

173

Exercici 5

ALSSA SA ha tingut en l'exercici 2010 un benefici de 80.000 € i al seu balanç els comptes de patrimoni net presenten els saldos següents:

100 Capital social	160.000
112 Reserva legal	30.000
110 Prima d'emissió	46.000
121 Resultats neg. ex. ant.	-20.000

Els administradors volen repartir en dividends la major quantitat possible dels beneficis.

Es demana:
Calcula l'import que pot destinar-se a dividends i fes les operacions i assentaments necessaris per fer el repartiment del benefici.

174

Exercici 6

La societat JUPE SA ha tingut uns beneficis de 40.000 € i la seva situació patrimonial és la següent:

100 Capital social	160.000
112 Reserva legal	32.000
113 Reserves voluntàries	10.000
103 Socis per des. no exigits	40.000

Els administradors han fet la següent proposta de repartiment de resultats a la junta general:
A reserva legal, la quantitat legal establerta.
A dividends, el 15%.
A reserves voluntàries, la resta.

Es demana:
Fes els càlculs i l'assentament de repartiment.

175

Exercici 7

El capital de la societat RESTER SA està dividit en dues sèries de la manera següent:

- Sèrie A: 100.000 accions ordinàries de 10 € cadascuna amb un desemborsament del 75%
- Sèrie B: 20.000 accions sense dret a vot de 10 €, totalment desemborsades

Els estatuts socials reconeixen un dividend mínim del 4% a les accions sense dret a vot.

Els beneficis de l'exercici han estat de 90.000 € i s'ha de destinar el 10% a reserva legal, un 5%, a dividend ordinari, i la resta, a reserves voluntàries.

Es demana:
Fes els càlculs i l'assentament del repartiment.

176

Exercici 8

El 2 de setembre KIPSA SA acorda repartir un dividend a compte dels beneficis de l'exercici. En aquests moments, els beneficis calculats són de 145.000 € i el tipus impositiu és del 30%. A l'estructura patrimonial hi ha resultats negatius d'exercicis anteriors per un import de 15.000 € i la societat té l'obligació de destinar un 10% dels beneficis a reserva legal.

Es demana:
Calcula el dividend a compte màxim i els assentaments que s'han de realitzar.

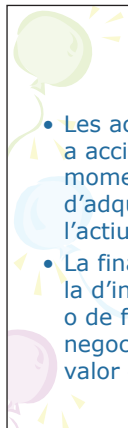
177

Lliçó 7

Lliçó 7

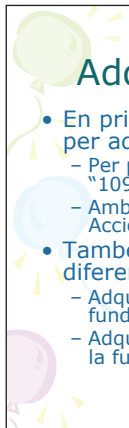
Accions pròpies

Introducció

- Les accions pròpies s'han d'entendre com a accions que la societat ha emès en un moment determinat i que després d'adquirir-les passen a formar part de l'actiu de la mateixa empresa.
- La finalitat de tenir accions pròpies pot ser la d'intentar mantenir-ne el valor borsari, o de facilitar processos de combinació de negocis (fusió) i fins i tot condicionar el valor de derivats (opcions).

179

Adquisició de les accions

- En principi podem dir que hi ha dos motius per adquirir accions pròpies:
 - Per poder reduir capital. S'utilitza el compte "109 Accions pròpies per reducció de capital".
 - Amb una finalitat diferent. Les posarem al "108 Accions pròpies en situacions especials".
- També podem dir que hi ha dos moments diferents d'adquisició:
 - Adquisició originària. En el moment de la fundació o de l'ampliació de capital.
 - Adquisició derivativa. En moments diferents a la fundació i ampliació de capital.

Adquisició originària

- L'art. 134 de la LSC prohibeix a la societat la subscripció de les accions que emet ella mateixa.
- L'art. 139 de la LSC estableix que aquelles accions comprades infringint l'art. 134 han de ser venudes en el termini màxim d'un any, i en cas que no es pugui fer s'han d'amortitzar i s'ha de reduir el capital social.

Adquisició derivativa (I)

- L'art. 144 de la LSC estableix els casos següents:
 - Accions adquirides en execució d'un acord de reducció de capital
 - Accions que formin part d'un patrimoni adquirit a títol universal
 - Accions, totalment desemborsades, adquirides a títol gratuït
 - Accions, totalment desemborsades, adquirides per adjudicació judicial, per satisfer un crèdit de la societat davant del seu titular

Adquisició derivativa (II)

- Les accions adquirides d'acord amb els apartats b i c anteriors s'han de vendre abans de 3 anys, amb dues excepcions:
 - Si les accions han estat amortitzades
 - Si les accions, sumades a les de la societat adquirent i les seves filials, no excedeixen el 20% del capital social

Règim de les accions pròpies

- L'art. 148 de la LSC ens diu el que pot fer-se amb aquestes accions:
 - Queda suspès l'exercici del dret a vot i altres drets polítics
 - Els drets econòmics han de ser atribuïts proporcionalment a la resta d'accionistes
 - Aquestes accions s'han de computar en el capital a l'efecte de calcular les quotes necessàries per a la constitució i adopció d'acords a la junta
 - S'ha de proporcionar informació de les accions a l'informe de gestió

Problemàtica comptable

A) Adquisició originària

a) Per l'emissió de les accions

190 Accions emeses	100 Capital social	
--------------------	--------------------	--

b) Per la subscripció per part de la societat

108 Accions pròpies en situacions especials	190 Accions emeses	
---	--------------------	--

Exemple dels apunts de teoria

Una SA realitza una ampliació de capital de 50.000 accions d'1 € de valor nominal, amb desemborsament total en el moment de la subscripció.

Un cop acabat el període de subscripció s'han subscrit 43.200 accions, i la junta general acordarà que la mateixa societat subscrigui 6.800 accions, que no han volgut els accionistes.

Al cap d'un any, col·loca 2.500 accions de les que tenia a l'autocartera i, un cop passat un any sense poder vendre les altres, redueix el capital social en la quantitat corresponent.

a) Per l'emissió de les accions			
50.000	190 Accions emeses	100 Capital social	50.000
b) Per la subscripció en el període establert			
43.200	572 Bancs	190 Accions emeses	43.200
c) Per la subscripció de la mateixa societat			
6.800	108 Accions pròpies en situacions especials	190 Accions emeses	6.800
d) Ven 2.500 accions de les que tenia en autocartera			
2.500	572 Bancs	108 Accions pròpies en situacions especials	2.500
e) Reducció del capital social			
4.300	100 Capital social	108 Accions pròpies en situacions especials	4.300

Problemàtica comptable

B) Adquisició derivativa.

a) Per l'adquisició de les accions sense una finalitat concreta:

108 Accions pròpies en situacions especials	572 Bancs
---	-----------

b) Per l'adquisició de les accions per reduir el capital social:

109 Accions pròpies per a reducció de capital	572 Bancs
---	-----------

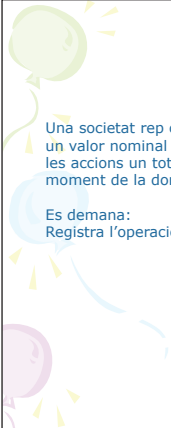
Exercici 1

Una societat fa una ampliació de capital de 80.000 accions de 5 € de valor nominal cada una i amb prima d'emissió d'1 €. El desemborsament sol·licitat és de la totalitat en el moment de la subscripció.

Un cop passat el termini donat perquè els accionistes adquireixin les accions, se n'han subscrit i desemborsat 75.000. La junta general acordarà que les 5.000 restants siguin subscrites per la societat per vendre-les abans que passi un any.

Dins del termini la societat aconsegueix vendre 3.500 accions de les que havia subscrit ella i, pel que fa a la resta, com que no les pot vendre, decideix reduir el capital social.

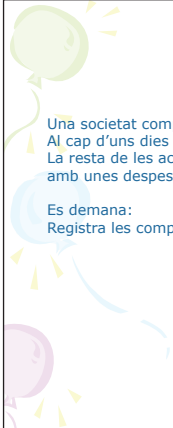
Es demana:
Fes els càlculs i els assentaments de totes les operacions.

Exercici 2

Una societat rep com a donació d'un soci 1.200 accions pròpies per un valor nominal de 5 €. El soci, en el seu moment, havia pagat per les accions un total de 7.300 €. El valor raonable de les accions en el moment de la donació és de 5.880 €.

Es demana:
Registra l'operació.

Exercici 3

Una societat compra 2.000 accions pròpies de 5 € de nominal al 150%. Al cap d'uns dies en ven 1.340 al 175%, amb unes despeses de 118 €. La resta de les accions les ven molt més tard a un altre soci al 140%, amb unes despeses de 63 €.

Es demana:
Registra les compres i vendes d'accions pròpies.

En aquest llibre s'aborda en profunditat el desenvolupament comptable de les operacions derivades de la forma jurídica que en cada moment pot adoptar la unitat econòmica empresarial, amb especial referència a activitats mercantils.

El text està adaptat a la nova legislació mercantil i comptable en vigència a abril de 2011.